

Rijetko se događa da naslov knjige – pogotovo kad je riječ o znanstvenim studijama ili sveučilišnim udžbenicima – na tako atraktivan i precizan način definira ciljanu skupinu čitatelja, sadržaj djela i način njegova predstavljanja. Forma (*fleksija.pl*) koja referira na naziv internetske stranice, najavljuje suvremenu i – kao pri surfanju internetom – privlačnu prezentaciju gramatičkih sadržaja iz područja poljske fleksije (što je uostalom na primjeren način za one manje stručne – vidljivo i u podnaslovu: *Promjenjive vrste riječi u poljskom jeziku*). Primijenjeni pristup svjedoči o iznimnoj didaktičkoj vještini same autorice, afirmirane polonistice mlađe generacije sa Sveučilišta u Zagrebu, doc. dr. sc. Ivane Vidović Bolt, koja je na atraktivan, kompetentan i uspješan način predstavila kompleksan sadržaj poljske fleksije.

Dr. sc. Jerzy Molas

Do sada još nismo imali ovako konciznoga sveučilišnog udžbenika iz najtežega dijela poljske gramatike. (...) Sveučilišni udžbenik Ivane Vidović Bolt predstavlja prvu tako cjelovitu formalnu obradu poljske fleksije u Hrvatskoj. Posebna je vrijednost ove poljske gramatike za hrvatske studente upravo u prikladnom izboru metoda i preglednosti koju čine tabele i izdvojeni nastavci pojedinih imenskih i glagolskih vrsta riječi. Zbog jedinstvenosti u Hrvatskoj, visoke kvalitete, preglednosti, opsežne oprinjerenosti vrsta riječi poljskoga jezika i njihovih oblika ovaj udžbenik bit će od velike društvene i znanstvene koristi, poglavito za studente poljskoga jezika, kao i ostale domaće i strane slaviste.

Prof. dr. sc. Neda Pintarić

fleksija.pl udžbenik Ivane Vidović Bolt zanimljiv je i pristupačno predstavljen pregled najvažnijih flektivnih pojava u suvremenom poljskom jeziku. Autorica hrvatskom korisniku umješno približava tradicionalne rezultate polonističke lingvistike, zadržavajući za ovakav tip rada nužnu objektivnost. Siguran sam da će priručnik biti korisna didaktička pomoć kako polonistima tako i studentima polonistike u Hrvatskoj.

Dr. sc. Wiesław Tomasz Stefańczyk

Ivana Vidović Bolt

fleksija.pl promjenjive vrste riječi u poljskom jeziku

Ivana Vidović Bolt



fleksija.pl



PF press

promjenjive vrste riječi u poljskom jeziku

Manualia universitatis studiorum Zagabiensis – Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu



IVANA VIDOVIĆ BOLT

fleksija.pl

PROMJENJIVE VRSTE RIJEČI U POLJSKOM JEZIKU

Izdavač

Filozofski fakultet u Zagrebu
FF-press

Za nakladnika

Prof. dr. sc. Damir Boras

Recenzenti

Jerzy Molas
Neda Pintarić
Wiesław Tomasz Stefańczyk

Lektura i korektura

Ivana Maslač

Računalni slog

Marko Maraković

Dizajn naslovnice

Iva Mandić

Naklada

200 primjeraka

Tisak

Hitra produkcija knjiga d.o.o.

Na sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu održanoj **5. svibnja 2010.** godine donesena je odluka o odobrenju korištenja naziva *sveučilišni udžbenik* rukopisu ove knjige

Klasa: **032-01/09-01/104**

Ur. broj: **380-04/38-10-6**

ISBN 978-953-175-341-8

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 759872

Tiskanje ove knjige financijski je pomoglo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati ni na koji način bez pismenoga odobrenja izdavača i autora. Svako neovlašteno umnožavanje podliježe kaznenoj odgovornosti.

Ivana Vidović Bolt

fleksija.pl

PROMJENJIVE VRSTE RIJEČI U POLJSKOM JEZIKU

 **FF press**

Zagreb, 2011.

SADRŽAJ

IMENICE – RZECZOWNIKI	9
Imenice muškoga roda – <i>Rzeczowniki rodzaju męskiego</i>	14
Imenice ženskoga roda – <i>Rzeczowniki rodzaju żeńskiego</i>	41
Imenice srednjega roda – <i>Rzeczowniki rodzaju nijakiego</i>	57
Singularia tantum	67
Pluralia tantum	68
Nesklonjive imenice – <i>Rzeczowniki nieodmienne</i>	69
ZAMJENICE – ZAIMKI	71
Lične zamjenice – <i>Zaimki osobowe</i>	75
Povratna zamjenica – <i>Zaimek zurotny</i>	77
Upitno-odnosne zamjenice – <i>Zaimki pitajno-wzglęдне</i>	77
Pokazne zamjenice – <i>Zaimki wskazujące</i>	80
Upitno-odnosne zamjenice – <i>Zaimki pitajno-wzglęдне</i>	82
Niječne zamjenice – <i>Zaimki przeczące</i>	83
Neodređene zamjenice – <i>Zaimki neokreślone</i>	84
PRIDJEVI – PRZYMIOTNIKI	87
Predikatni oblici pridjeva – <i>Przymiotniki predykatywne</i>	90
Nesklonjivi pridjevi – <i>Przymiotniki nieodmienne</i>	90
Jednina – <i>Liczba pojedyncza</i>	91
Pridjevi muškoga roda – <i>Przymiotniki rodzaju męskiego</i>	91
Pridjevi ženskoga roda – <i>Przymiotniki rodzaju żeńskiego</i>	95
Pridjevi srednjega roda – <i>Przymiotniki rodzaju nijakiego</i>	98
Mnożina – <i>Liczba mnoga</i>	101
Muškoosobni oblik – <i>Forma męskoosobowa</i>	101
Tzv. <i>nemuškoosobni oblik</i> – <i>Forma niemęskoosobowa</i>	105
Stupnjevanje pridjeva – <i>Stopniowanie przymiotników</i>	110
Tvorbeno stupnjevanje – <i>Stopniowanie słowotwórcze</i>	110
Opisno stupnjevanje – <i>Stopniowanie opisowe</i>	112
Neppravilno stupnjevanje – <i>Stopniowanie nieregularne</i>	113
BROJEVI – LICZEBNIKI	121
Glavni brojevi – <i>Liczebniki główne</i>	123
Redni brojevi – <i>Liczebniki porządkowe</i>	132
Zbirni brojevi – <i>Liczebniki zbiorowe</i>	134
Razlomci – <i>Liczebniki ułamkowe</i>	137
Neodređeni brojevi – <i>Liczebniki nieokreślone</i>	138

GLAGOLI – CZASOWNIKI	141
Prezent – <i>Czas teraźniejszy</i>	147
Perfekt – <i>Czas przeszły</i>	160
Futur – <i>Czas przyszły</i>	163
Kondicional – <i>Tryb przypuszczający</i>	164
Imperativ – <i>Tryb rozkazujący</i>	165
Glagolski pridjevi i prilozi – <i>Imiestłowy</i>	169
Glagolski pridjevi – <i>Imiestłowy przymiotnikowe</i>	169
Glagolski pridjev radni – <i>Imiestłów przymiotnikowy czynny</i>	169
Glagolski pridjev trpni – <i>Imiestłów przymiotnikowy bierny</i>	170
Glagolski prilozi – <i>Imiestłowy przysłówkowe</i>	172
Glagolski prilog sadašnji – <i>Imiestłów przysłówkowy współczesny</i>	172
Glagolski prilog prošli – <i>Imiestłów przysłówkowy uprzedni</i>	173
Trpni glagolski oblik – <i>Strona bierna</i>	174
Povratni oblik – <i>Strona zwrotna</i>	176
Vid – <i>Aspekt</i>	177
Glagoli kretanja – <i>Czasowniki ruchu</i>	179
LITERATURA.....	185

Riječ autorice

Udžbenik *fleksija.pl Promjenjive vrste riječi u poljskom jeziku* namijenjen je ponajprije studentima polonistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu jer sadrži nastavne jedinice obvezatnoga kolegija *Fleksija i semantika vrsta riječi*.

Primijenjeni pristup promjenjivim vrstama riječi oslanja se uglavnom na suvremene poljske gramatike, te udžbenike i priručnike za učenje poljskoga kao stranoga jezika objavljene u Poljskoj, Hrvatskoj i drugim slavističkim sredinama. Određena odstupanja od tradicionalnoga opisa promjenjivih vrsta riječi u poljskom jeziku rezultat su višegodišnjega propitivanja najučinkovitijih modela usvajanja poljskoga jezika u Hrvatskoj pa su stoga posebno izdvojeni oni primjeri koje studenti usvajaju s izvjesnim poteškoćama.

Uz pravila, gdje god je potrebno, posebno su istaknute iznimke. Izdvojeni primjeri kojima prethodi crna točkica odstupaju od navedenoga pravila. Inačice su odijeljene kosom crtom. Uvršteni primjeri ekscerpirani su iz udžbenika za učenje poljskoga jezika kako bi svaki korisnik u potpunosti mogao svladati osnovni leksik u skladu s gramatičkim pravilima.

Imenice – Rzeczowniki

IMENICE – RZECZOWNIKI

Imenice su riječi koje imenuju bića, stvari, pojave i pojmove.

Gramatičke kategorije poljskih imenica su:

- **rod** (rodzaj) – muški (rodzaj męski), ženski (rodzaj żeński), srednji (rodzaj nijaki), muškoosobni (męskoosobowy) i *tzv. nemuškoosobni*¹ (niemęskoosobowy)
- **broj** (liczba) – jednina (liczba pojedyncza), množina (liczba mnoga)
- **padež** (przypadek) – nominativ (mianownik), genitiv (dopełniacz), dativ (celownik), akuzativ (biernik), instrumental (narzędnik), lokativ (miejscownik), vokativ (wołacz)².

Posebno se izdvajaju imenice koje imaju samo oblik u jednini (singularia tantum) i imenice koje imaju samo množinski oblik (pluralia tantum).

U jednini imenice imaju tri roda – muški (rodzaj męski), ženski (rodzaj żeński) i srednji (rodzaj nijaki). Množinom dominira kategorija muške osobe pa se imenice dijele u dvije skupine. Prvoj skupini pripadaju imenici koje znače mušku osobu. Takav oblik imenice, prema poljskoj tradiciji, naziva se muškoosobni oblik (forma męskoosobowa). Drugu skupinu čine sve ostale imenice muškoga roda i imenice ženskoga i srednjega roda (forma niemęskoosobowa).

U nekih se imenica semantički (prirodni) rod ne podudara s gramatičkim, npr. *artysta, mężczyzna, poeta, sędzia, kolega* itd. jer su morfološki ženskoga roda, ali semantički muškoga roda.

U određivanju nastavka bitna je i kategorija živosti i neživosti koja se ogleda u istim oblicima nominativa i akuzativa te genitiva i akuzativa jednine za imenice muškoga i srednjega roda.

Posebitost poljskoga jezika svakako su brojne i česte alternacije svih promjenjivih vrsta riječi. Alternacije mogu biti samoglasničke i suglasničke, ali nisu rijetki ni primjeri s kombinacijom alternacija. Navedene su najčešće alternacije u imenica.

¹ U hrvatskoj slavističkoj, a posebno polonističkoj tradiciji prisutan je naziv *nemuškoosobni oblik* koji je doslovan prijevod poljskoga termina. U udžbeniku se stoga rabi i taj naziv, ali pisan u kurzivu i uz naznaku *tzv. nemuškoosobni oblik* ili se pak opisuje koji je oblik posrijedi.

² Redoslijed padeža slijedi poljsku tradiciju.

Samoglasnicke alternacije – Wymiany samogłoskowe

– kvantitativne – ilościowe

e : ø dzień – dni

ø : e matka – matak, sosna – sosen, światło – światel

– kwalitativne – jakościowe

a : e las – lesie

o : ó koza – kóz, woda – wód, zboże – zbóz

ó : o sól – soli, stół – stoły, twaróg – twarogi

ą : ę dąb – dębu, gołąb – gołębi, ksiądz – księdza

ę : ą męka – mąk, ręka – rąk, święto – świat

ę : o imię – imiona, ramię – ramiona

Suglasnicke alternacije – Wymiany spółgłoskowe

– tvrdi suglasnik → meki suglasnik

p : p' karp – karpiu, słup – słupie

b : b' Kaszub – Kaszubie, ryba – rybie

m : m' kilogram – kilogramie, pismo – piśmie, Radom – Radomiu

w : w' lew – lwie, żółw – żółwiu

f : f' filozof – filozofie, lufa – lufie

t : ć brat – bracie, Chorwat – Chorwaci, samolot – samolocie

d : dź broda – brodzie, kolęda – kolędzie

n : ń Londyn – Londynie, pan – panie, żona – żonie

z : ź Francuz – Francuzi, impreza – imprezie, obraz – obrazie

s : ś klasa – klasie, krzesło – krześle, los – losie, prezes – prezesi

g : g' droga – drogi, tango – tangiem

k : k' drzewko – drzewkiem, krok – krokiem

ch : ś mnich – mnisi, Włoch – Włosi

zd : źdź gniazdo – gnieździe, jazda – jeździe, zjazd – zjeździe

st : śc list – liście, most – moście

sl : śl dorosły – dorośli

– tvrdi suglasnik → otvrdnuti suglasnik

g : dz filolog – filolodzy, noga – nodze

g : ż Bóg – Boże
k : c matka – matce, Polak – Polacy, kierownik – kierownicy
k : cz człowiek – człowiecze
ch : sz Włochy – (we) Włoszech
r : rz biodro – biodrze, cera – cerze
ł : l koło – kole, siła – sile

Samoglasničko-suglasničke alternacije – Wymiany samogłoskowe i spółgłoskowe

a : e, d : dź sąsiad – sąsiedzie
a : e, zd : źdź gwiazda – gwieździe
ą : ę, b : b' gołąb – gołębiowi, jastrząb – jastrzębiowi
ą : ę, dz : ź ksiądz – księża
e : ø, k : k' podarunek – podarunkiem
e : o, l : ł ziele – zioła
e : ø, rz : r dworzec – dworcu, karzeł – karłowi, orzeł – orła
o : e, ł : l kościół – kościele
ó : o, d : dź naród – narodzie
ó : o, źdź : dź gwóźdź – gwoździe
ó : o, g : g' róg – rogiem
ó : o, g : ż Bóg – Boże
ó : o, l : l stół – stole

* * *

tvrdi suglasnici – spółgłoski twarde

s, z, t, d, p, b, f, w, m, n, r, ł, k, g, ch

meki suglasnici – spółgłoski miękkie

ć, ś, ź, dź, ń

otvrdnuti ili funkcionalno (povijesno) meki suglasnici – spółgłoski stwardniale lub funkcjonalnie (historycznie) miękkie

c, dz, sz, ż, rz, cz, dź, l, j

Imenice muškoga roda – Rzeczowniki rodzaju męskiego

Skлонidba imenica muškoga roda –
Odmiana rzeczowników rodzaju męskiego

Padežni nastavci imenica muškoga roda

	Jednina	Množina
N	-ø, -o, -a	-owie, -y, -i, -e, -a
G	-a, -u	-ów, -y, -i, -ø
D	-owi, -u	-om
A	-a, -ø	-ów, -y, -i, -e
I	-em	-mi, -ami
L	-e, -u	-ach
V	-e, -u, -o	-owie, -y, -i, -e

JEDNINA – LICZBA POJEDYNCZA

Nominativ – Mianownik

-ø, -o, -a

Imenice muškoga roda u nominativu jednine uglavnom imaju **nulti nastavak (ø)**:

**człowiek, lekarz, listonosz, nauczyciel, pan, profesor;
kot, pies; dąb, kwiat; krok, lód, nóż, piec, pokój, samochód,
samolot, stół, wiek, wóz**

Nastavak **-o** imaju:

- hipokoristična vlastita imena:
Jasio, Kazio, Krzysio, Rysio, Stasio, Zbysio
- hipokoristične imenice koje znače srodnike:
dziadzio, tato, wujcio
- neka poljska prezimena:
Feleszko, Fredro, Jagiello, Kościuszko, Matejko, Moniuszko

Nastavak -a imaju:

- imenice koje uglavnom znače zanimanje:
aforysta, artysta, biblista, cieśla, dawca, dentysta, dowódca, erudyta, hrabia, jezuita, kaznodzieja, kierowca, kolega, logopeda, mężczyzna, ortopeda, pediatra, pianista, poeta, psychiatra, sędzia, sprzedawca, twórca, wojewoda, znawca
- neka muška imena i neka poljska prezimena:
Budda, Juda, Syrokomla; Wałęsa

Sklonidba imenica s nastavkom *-a, -o, -e* razlikuje se od sklonidbe imenica s nultim nastavkom u nominativu jednine (v. *Mješovita sklonidba i Pridjevsko-imenička sklonidba*).

Genitiv – Dopełniacz

-a, -u

Nastavak -a imaju:

- imenice koje znače što živo:
 - osobe:
brat – brata, chłopiec – chłopca, Chorwat – Chorwata, dominikanin – dominikanina, dyrektor – dyrektora, gość – gościa, ksiądz – księdza, lekarz – lekarza, nauczyciel – nauczyciela, Polak – Polaka, profesor – profesora, przyjaciel – przyjaciela, pułkownik – pułkownika, sąsiad – sąsiada
 - životinje:
gepard – geparda, koń – konia, kot – kota, orzeł – orła, pies – psa, rekin – rekina, słowik – słowika, ślimak – ślimaka
 - **wół – wołu, bawół – bawołu, piźmowół – piźmowołu**
- neke imenice koje znače što neživo:
 - dijelovi tijela:
brzuch – brzucha, język – języka, łokieć – łokcia, nos – nosa, palec – palca, ząb – zęba, żołądek – żołądka
 - **bok – boku, kark – karku, mózg – mózgu**

– alat, pribor, posude, uređaji (osim imenica koje završavaju na *-graf, -fon, -skop*):

młotek – młotka; kluczek – klucza, nóż – noża, ołówek – ołówka; dzban – dzbana, garnek – garnka, kubek – kubka, słoik – słoika, talerz – talerza, widelec – widelca; piec – pieca, hamulec – hamulca, wodomierz – wodomierza, zegarek – zegarka

• **długopis – długopisu, korkociąg – korkociągu, śrubokręt – śrubokrętu**

– voće, povrće, gljive i jela:

ananas – ananasa, arbuz – arbuza, melon – melona; bakłażan – bakłażana, kalafior – kalafiora, pomidor – pomidora, ziemniak – ziemniaka; borowik – borowika, grzyb – grzyba, maślak – maślaka; sernik – sernika, sznycel – sznycła

• **agrest – agrestu, czosnek – czosnku, groszek – groszku**

– imena mjeseci:

kwiecień – kwietnia, lipiec – lipca, maj – maja, styczeń – stycznia, wrzesień – września

• **luty – lutego**

– mjerne i vremenske jedinice te valute:

hektar – hektara, kilogram – kilograma, kwintal – kwintala, litr – litra, metr – metra, tuzin – tuzina, tysiãc – tysiãca; miesiãc – miesiãca, tydzieñ – tygodnia; dolar – dolara, frank – franka, funt – funta, rubel – rubla

• **rok – roku, wiek – wieku**

– marke automobila i marke cigareta:

fiat – fiata, ford – forda, mercedes – mercedesa, nissan – nissana, opel – opla, polonez – poloneza; camel – camela, carmen – carmena, salem – salema

– igre, sportovi, plesovi:

brydż – brydża, palant – palanta, wist – wista; golf – golfa, ping-pong – ping-ponga, tenis – tenisa; krakowiak – krakowiaka, mazurek – mazurka, polonez – poloneza, walc – walca

– imena poljskih gradova i imena stranih gradova kojih osnova završava na sufiksoide *-pol*, *-burg* i *-bruck*:

Gdańsk – Gdańska, Poznań – Poznania, Sosnowiec – Sosnowca, Szczecin – Szczecina, Toruń – Torunia, Wrocław – Wrocławia; Konstantynopol – Konstantynopola, Sozopol – Sozopola; Hamburg – Hamburga, Strasburg – Strasburga; Innsbruck – Innsbrucka

• **Białystok – Białegostoku**

Nastavak -u ima većina imenica koje znače što neživo:

– materijalne imenice:

cement – cementu, cukier – cukru, lód – lodu, miód – miodu, sok – soku

• **chleb – chleba, ser – sera, węgiel – węgla**

– apstraktne imenice:

gniew – gniewu, hałas – hałasu, humor – humoru, pomysł – pomysłu, rozum – rozumu, sen – snu, wstyd – wstydu, żal – żalu

– zbirne imenice:

batalion – batalionu, las – lasu, lud – ludu, naród – narodu, oddział – oddziału, pułk – pułku, sejm – sejmu, tłum – tłumowi

– posuđenice, imenice stranoga podrijetla:

akcent – akcentu, alarm – alarmu, aparat – aparatu, dramat – dramatu, frazeologizm – frazeologizmu, grafoskop – grafoskopu, kawior – kawioru, klasycyzm – klasycyzmu, klub – klubu, komiks – komiksu, koniak – koniaku, likier – likieru, lokal – lokalu, neologizm – neologizmu, numer – numeru, teatr – teatru, tekst – tekstu, telefon – telefonu, telegraf – telegrafu, termometr – termometru, tramwaj – tramwaju, weekend – weekendu

• **helikopter – helikoptera, komputer – komputera, mikser – miksera**

– neke države i pokrajine:

**Egipt – Egiptu, Iran – Iranu, Irak – Iraku, Nepal – Nepalu,
Pakistan – Pakistanu, Tybet – Tybetu**

• **Izrael – Izraela, Luksemburg – Luksemburga**

– većina imena stranih gradova:

**Budapeszt – Budapesztu, Frankfurt – Frankfurtu, Londyn –
Londynu, Madryt – Madrytu, Mediolan – Mediolanu, Rzym
– Rzymu, Split – Splitu, Starogard – Starogardu, Żmigród –
Żmigrodu**

• **Berlin – Berlina, Hamburg – Hamburga, Paryż – Paryża,
Wiedeń – Wiednia, Zagrzeb – Zagrzebia**

– hidronimi:

**Bug – Bugu, Dniepr – Dniepru, Dunaj – Dunaju, Ganges –
Gangesu**

• **Dunajec – Dunajca, Niemen – Niemna**

– imenice koje u nominativu jednine završavaju na *-unek* ili *-ek*
(uključujući i dane u tjednu):

**budynek – budynku, kierunek – kierunku, rysunek – rysunku;
domek – domku, rosołek – rosołku, soczek – soczku, statek –
statku, śnieżek – śnieżku; poniedziałek – poniedziałku, wtorek
– wtorku, czwartek – czwartku, piątek – piątku**

– neke kratice:

LOT-u, PAN-u, PKS-u, PWN-u

Dativ – Celownik

-owi, -u

Nastavak -owi imaju:

– imenice koje znače što živo:

**adwokat – adwokatowi, Amerykanin – Amerykaninowi, aniol
– aniolowi, chrześcijanin – chrześcijaninowi, cudzoziemiec –
cudzoziemcowi, człowiek – człowiekowi, gołąb – gołębiowi,**

gość – goście, koń – koniowi, król – królowi, lekarz – lekarzowi,
 mąż – mężowi, Niemiec – Niemcowi, profesor – profesorowi, rekin
 – rekinowi, starzec – starcowi, student – studentowi, syn – synowi,
 wąż – wężowi, wuj – wujowi, wujek – wujkowi

– većina imenica koje znače što neživo:

dom – domowi, dzień – dniowi, grudzień – grudniowi, kilogram
 – kilogramowi, komputer – komputerowi, liść – liściowi, ołówek
 – ołówkowi, parkiet – parkietowi, polonez – polonezowi, rok
 – rokowi, samochód – samochodowi, sklep – sklepowi, stół –
 stołowi, talerz – talerzowi, telewizor – telewizorowi, tydzień
 – tygodniowi, widelec – widelcowi, zeszyt – zeszytowi, żołądek –
 żołądkowi

Nastavak **-u** imaju:

– jednosložne i dvosložne imenice:

Bóg – Bogu, brat – bratu, chłop – chłopu, chłopiec – chłopcu,
 diabeł – diabłu, kot – kotu, ksiądz – księdzu, książę – księciu,
 lew – lwu, łeb – lbu, ojciec – ojcu, osioł – osłu, pan – panu, pies
 – psu, świat – światu

Akuzativ – Biernik

<p>-a, -ø =Gjd. /za żywo/ =Njd. /za neživo/</p>

Znači li imenica što żywo, oblik u akuzativu jednak je obliku u genitivu (*aktor – aktora, kuzyn – kuzyna, pies – psa*), a znači li što neživo, oblik u akuzativu uglavnom je jednak obliku u nominativu (*dom – dom, rower – rower*).

Nastavak **-a** imaju:

– sve imenice koje znače što żywo:

aktor – aktora, Amerykanin – Amerykanina, Chorwat –
 Chorwata, człowiek – człowieka, koń – konia, kot – kota,

ksiądz – księdza, lekarz – lekarza, listonosz – listonosza, ojciec – ojca, orzeł – orła, pan – pana, Polak – Polaka, profesor – profesora, przyjaciel – przyjaciela, student – studenta, wieprz – wieprza, wół – woła

• **mikrob – mikroba, wirus – wirusa**

– neke imenice koje znače što neživo:

– valute:

dolar – dolara, frank – franka, funt – funta, rubel – rubla, tolar – tolara

– marke automobila i cigareta:

fiat – fiata, ford – forda, opel – opła; camel – camela, mars – marsa

– igre, sportovi i plesovi:

palant – palanta, poker – pokera; golf – golfa, hokej – hokeja, tenis – tenisa, wist – wista; krakowiak – krakowiaka, mazur – mazura, oberek – oberka, polonez – poloneza

– šahovske figure:

hetman – hetmana, skoczek – skoczka

Imenice koje znače hranu i sportove (baklažan, nalešnik, pomidor, golf) imaju dva oblika u akuzativu jednine od kojih je prvi (jednak nominativu) u skladu s normom, a drugi (jednak genitivu) uporabni: *baklažan / baklažana, chleb / chleba, golf / golfa, nalešnik / nalešnika, pomidor / pomidora*.

Nulti nastavak (∅) imaju sve ostale imenice koje znače što neživo:

e-mail – e-mail, faks – faks, film – film, grzech – grzech, klucz – klucz, kraj – kraj, krok – krok, kwiecień – kwiecień, list – list, portfel – portfel, program – program, rok – rok, samochód – samochód, ser – ser, sms – sms, styczeń – styczeń, tydzień – tydzień, wiersz – wiersz

• *grać w tenisa, kupić fiata, kupić tulipana, zapalić papierosa*

Instrumental – Narzędnik

-em

Imenice muškoga roda u instrumentalu jednine imaju **nastavak -em**:
autobus – autobusem, brat – bratem, chłopiec – chłopcem, Czech – Czechem, koń – koniem, koniec – końcem, kowal – kowalem, ksiądz – księdzem, list – listem, mąż – mężem, ojciec – ojcem, pies – psem, profesor – profesorem, przyjaciel – przyjacielem, stół – stołem, tramwaj – tramwajem, żołnierz – żołnierzem

Imenice kojih osnova završava na *-k* i *-g* također imaju nastavak *-em*, ali se osnova prethodno omekušava:

ołówek – ołówkiem, podarunek – podarunkiem, Polak – Polakiem, rok – rokiem, stolik – stolikiem; Bóg – Bogiem, próg – progiem

Lokativ – Miejscownik

-e, -u

Nastavak -e imaju:

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na tvrdi suglasnik (osim nekih imenica na *-b*, *-p*, *-m*, *-n*, *-w* i imenica na *-k*, *-g*, *-ch*):

Afrykanin – (o) Afrykaninie, autobus – (o) autobusie, doktor – (o) doktorze, dąb – (o) dębie, film – (o) filmie, filozof – (o) filozofie, generał – (o) generale, kanał – (o) kanale, kot – (o) kocie, kościół – (o) kościole, Kraków – (o) Krakowie, kwiat – (o) kwiecie, las – (o) lesie, lew – (o) lwie, Londyn – (o) Londynie, most – (o) moście, nos – (o) nosie, obiad – (o) obiedzie, orzeł – (o) orle, pies – (o) psie, profesor – (o) profesorze, rektor – (o) rektorze, rower – (o) rowerze, Rzym – (o) Rzymie, samolot – (o) samolocie, sąsiad – (o) sąsiedzie, sklep – (o) sklepie, słup – (o) słupie, stół – (o) stole, student – (o) studencie, Szczecin – (o) Szczecinie, świat – (o) świecie,

tron – (o) tronie, Waszyngton – (o) Waszyngtonie, wazon – (o) wazonie, wyjazd – (o) wyjeździe, wykład – (o) wykładzie, ząb – (o) zębie

Nastavak -u imaju:

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na meki suglasnik:

gość – gościu, koń – koniu, liść – liściu, paż – paziu, Poznań – Poznaniu, słoń – słońiu

– imenice kojih osnova završava na otvrdnuti suglasnik:

ból – bólu, brydź – brydźu, cel – celu, chłopiec – chłopcu, deszcz – deszczu, dobośz – dobośzu, hotel – hotelu, koniec – końcu, kowal – kowalu, ksiądz – księdzu, lekarz – lekarzu, mąż – mężu, miecz – mieczu, nóż – nożu, ochroniarz – ochroniarzu, ojciec – ojcu, palec – palcu, parasol – parasolu, piec – piecu, pokój – pokoju, pudel – pudlu, szpital – szpitalu, wąż – wężu

– neke imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na tvrdi suglasnik *-b, -p, -m, -n, -w* i sve imenice na *-k, -g, -ch*:

gołąb – gołębiu, jastrząb – jastrzębiu, Zagrzeb – Zagrzebiu; karp – karpiu; dom – domu, Radom – Radomiu; pan – panu, syn – synu; ołów – ołowiu, paw – pawiu, Wrocław – Wrocławiu, żółw – żółwiu

człowiek – człowieku, Polak – Polaku, prorok – proroku, ptak – ptaku, rok – roku, zawodnik – zawodniku; Bóg – Bogu, pociąg – pociągu, próg – progu, róg – rogu, targ – targu; dach – dachu, strach – strachu

Vokativ – Wołacz

-e, -u

Imenice muškoga roda u vokativu jednine najčešće imaju jednak nastavak kao u lokativu.

Nastavak -e imaju:

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na tvrdi suglasnik (osim na *-k, -g, -ch*):

brat – bracie!, los – losie!, orzeł – orle!, pan – panie!, pies – psie!, profesor – profesorze!

• **dom – domu!, dziad – dziadu!, przyjaciel – przyjacielu!, syn – synu!**

– neke imenice koje u nominativu jednine imaju sufiks *-ec*:

chłopiec – chłopcze!, głupiec – głupcze!, kupiec – kupcze!, Niemiec – Niemcze!, ojciec – ojcze!

Nastavak -u imaju:

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava mekim ili otvrdnutim suglasnikom odnosno na *-k, -g, -ch, -p, -b*:

liść – liściu!, koń – koniu!; lekarz – lekarzu!, Mateusz – Mateuszu!, mąż – mężu!, żołnierz – żołnierzu!

Jurek – Jurku!, królik – króliku!, ptak – ptaku!; targ – targu!; Czech – Czechu!; karp – karpiu!; gołąb – gołębiu!

• **Bóg – Boże!**

MNOŽINA – LICZBA MNOGA

Nominativ – Mianownik

-owie, -y, -i, -e, -a

Nastavak -owie imaju isključivo imenice koje znače mušku osobu i to:

– imenice koje znače srodnike i svojtu:

**dziad – dziadowie, dziadek – dziadkowie, mąż – mężowie,
ojciec – ojcowie, syn – synowie, teść – teściowie, wnuk –
wnukowie (wnuki)³, wuj – wujowie, wujek – wujkowie**

• **siostrzeniec – siostrzeńcy**

– neka vlastita imena:

**Adam – Adamowie, Jan – Janowie, Roman – Romanowie,
Tadeusz – Tadeuszowie**

– obiteljska prezimena (osim prezimena na *-ski*):

Molas – Molasowie, Nowak – Nowakowie, Wałęsa – Wałęsowie

– neke nacionalnosti:

**Arab – Arabowie, Awar – Awarowie, Belg – Belgowie, Fin
– Finowie, Hun – Hunowie, Norweg – Norwegowie, Pers –
Persowie, Serb – Serbowie**

– imenice koje znače titule i funkcije:

**general – generalowie, król – królowie, paż – paziowie, poseł –
posłowie**

Nastavak -y imaju:

– imenice koje znače osobu i kojih osnova u nominativu jednine završava na *-k*, *-g* i *-r*:

**alkoholik – alkoholicy, chemik – chemicy, Chińczyk –
Chińczycy, Koreańczyk – Koreańczycy, Polak – Polacy;
dialektolog – dialektolodzy; aktor – aktorzy, lektor – lektorzy,
lokator – lokatorzy, Węgier – Węgrzy**

³ Oblik *wnukowie* odnosi se na unuke muškoga spola, a *wnuki* na unučad – unuke obaju spolova.

Neke imenice (uglavnom one kojih osnova u nominativu jednine završava na suglasnik -g i sa sufiksom -or, -er, -un te sufiksoidom -log) mogu imati dva nastavka u nominativu množine: -y/-i ili -owie:

arheolog – archeolodzy / archeologowie, biolog – biolodzy / biologowie, bohater – bohaterzy / bohaterowie, dyrektor – dyrektorzy / dyrektorowie, filolog – filolodzy / filologowie, geolog – geolodzy / geologowie, inżynier – inżynierzy / inżynierowie, minister – ministrzy / ministrowie, opiekun – opiekuni / opiekunowie, pedagog – pedagogzy / pedagogowie, profesor – profesorzy / profesorowie, senator – senatorzy / senatorowie

Uglavnom se preporučuje uporaba oblika s nastavkom -owie.

– imenice koje u nominativu jednine imaju sufiks -ec:

chłopiec – chłopcy, cudzoziemiec – cudzoziemcy, głupiec – głupcy, jeniec – jeńcy, kupiec – kupcy, młodzieniec – młodzieńcy, Niemiec – Niemcy, posłaniec – posłańcy, powstaniec – powstańcy, sportowiec – sportowcy

– imenice koje ne znače osobu i kojih osnova u nominativu jednine završava na tvrdi suglasnik (osim na -k i -g):

dąb – dęby, dach – dachy, dom – domy, lew – lwy, notes – notesy, pies – psy, sklep – sklepy, telewizor – telewizory, wykaz – wykazy

Nastavak -i imaju:

– imenice koje znače osobu i kojih osnova u nominativu jednine završava na tvrdi suglasnik (osim na -k, -g i -r):

absolwent – absolwenci, agronom – agronomi, asystent – asystenci, chłop – chłopci, Czech – Czesi, Francuz – Francuzi, mnich – mnisi, pacjent – pacjenci, pilot – piloci, prezes – prezesi, prezydent – prezydenci, sąsiad – sąsiedzi, student – studenci, Włoch – Włosi

– imenice koje ne znače osobu i kojih osnova u nominativu jednine završava na -k i -g:

konik – koniki, kruk – kruki, ogórek – ogórki, wózek – wózki, zamek – zamki; mustang – mustangi, próg – progi, róg – rogi, targ – targi

Imenice sa sufiksom -ek u nominativu jednine, gube e: *korek – korki, kwiatek – kwiatki*.

- imenica *dzień*
- **dzień – dni** /uz oblik dnie/

Nastavak -e imaju:

- imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na meki odnosno otvrdnuti suglasnik:

cień – cienie, gość – goście, gwóźdź – gwoździe, klucz – klucze, koń – konie, liść – liście;

bagaż – bagaże, ból – bóle, cel – cele, deszcz – deszcze, dworzec – dworce, figiel – figle, gracz – gracze, hamulec – hamulce, kartofel – kartofle, klucz – klucze, kopiec – kopce, korytarz – korytarze, kosz – kosze, kraj – kraje, listonosz – listonosze, lokaj – lokaje, lokal – lokale, nauczyciel – nauczyciele, pędzel – pędzle, pokój – pokoje, przyjaciel – przyjaciele, rywal – rywale, spawacz – spawacze, taniec – tańce, widelec – widelce, złodziej – złodzieje, żagiel – żagle, żołnierz – żołnierze

- imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na tvrdi suglasnik *-b, -p i -w* i znače što živo:

gołąb – gołębie, jastrząb – jastrzębie; karp – karpie; paw – pawie, żółw – żółwie

- imenice koje u nominativu jednine završavaju na *-anin* i *-an* i znače osobu:

Amerykanin – Amerykanie, chrześcijanin – chrześcijanie, dominikanin – dominikanie, franciszkanin – franciszkanie, Rosjanin – Rosjanie; Cygan – Cyganie, Hiszpan – Hiszpanie

- imenice stranoga podrijetla sa sufiksom *-ans*:

awans – awanse, kwadrans – kwadranse, rezonans – rezonanse, szympan – szympansy

- **romans – romanse/romansy**

Nastavak -a u nominativu množine imaju:

- imenice

cud – cuda; grunt – grunta, pakt – pakta

- imenice

brat – bracia, ksiądz – księża

Nastavak *-a* je sve rjeđi u nominativu množine imenica muškoga roda. Imenice stranoga podrijetla koje su donedavno imale nastavak *-a* u nominativu množine, danas sve češće imaju nastavak *-y*: *grunt – grunty, inspekt – inspekty, koszt – koszty, pakt – pakty*.

Genitiv – Dopełniacz

-ów, -y, -i, -ø

Nastavak *-ów* imaju:

– uglavnom imenice koje u nominativu množine imaju nastavak *-owie*:
król – królów, mąż – mężów, ojciec – ojców, pan – panów,
profesor – profesorów, uczeń – uczniów, wuj – wujów, zięć –
zięciów

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na tvrdi suglasnik:

aktor – aktorów, chłop – chłopów, dom – domów, grzech –
grzechów, kościół – kościołów, kot – kotów, kredyt – kredytów,
las – lasów, ogród – ogrodów, pies – psów, płot – płotów, sąsiad
– sąsiadów, stół – stołów

• **brat – braci**

– neke imenice sa sufiksom *-anin* u nominativu jednine:

Amerykanin – Amerykanów, dominikanin – dominikanów,
franciszkanin – franciszkanów, muzułmanin – muzułmanów,
republikanin – republikanów, salezjanin – salezjanów,
wegetarianin – wegetarianów

– neke imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na meki suglasnik:

rabuś – rabusiów, książ – kniaziów, teść – teściów, uczeń –
uczniów, więzień – więźniów

– neke imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na otvrdnuti suglasnik:

bobslej – bobslejów, burżuj – burżujów, deszcz – deszczów,
kraj – krajów, kurz – kurzów, marsz – marszów, mecz
– meczów, palec – palców, piec – pieców, przywilej –

przywilejów, rodzaj – rodzajów, tramwaj – tramwajów, tusz – tuszów, widelec – widelców, wieszcz – wieszczów, wuj – wujów, zwyczaj – zwyczajów

• lokaj – lokajów / lokai, napój – napojów / napoi, pokój – pokojów / pokoi, słoje – słoje / słoje

Nastavak -y imaju:

– neke imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na otvrdnuti suglasnik:

afisz – afiszy, arkusz – arkuszy, багаж – багаży, gospodarz – gospodarzy, gracz – graczy, grosz – groszy, jeź – jeży, kapelusz – kapeluszy, klucz – kluczy, ksiądz – księży, miesiąc – miesiące, pieniądz – pieniędzy, pisarz – pisarzy, powielacz – powielaczy, tysiąc – tysiące, zając – zające, żołnierz – żołnierzy

• wąż – węże / węże

Nastavak -i imaju:

– neke imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na meki suglasnik:

dzień – dni, gość – gości, gryzoń – gryzoni, grzebień – grzebieni, koń – koni, liść – liści, niedźwiedź – niedźwiedzi, stopień – stopni, śledź – śledzi

– neke imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na *-b, -p, -w i -l*:

gołąb – gołębi, jastrząb – jastrzębi; karp – karpi; paw – pawi; kowal – kowali, motyl – motyli, nauczyciel – nauczycieli, soból – soboli

Nulti nastavak (ø) ima:

– većina imenica sa sufiksom *-anin* u nominativu jednine:

arianin – arian, chrześcijanin – chrześcijanin, Indianin – Indian, lwowianin – lwowianin, mahometanin – mahometanin, mieszczanin – mieszczanin, poganin – poganin, Rosjanin – Rosjanin, ziemianin – ziemianin

Dativ – Celownik

-om

Sve imenice muškoga roda u dativu množine imaju **nastavak -om**:

brat – braciom, chłopiec – chłopcom, dach – dachom, gość – gościom, koń – koniom, kot – kotom, liść – liściom, pan – panom, ryś – rysiom, samochód – samochodom, sąsiad – sąsiadom, student – studentom, uczeń – uczniom, wieloryb – wielorybom, żołnierz – żołnierzom

Akuzativ – Biernik

-ów, -y, -i, -e
= Gmn. /+os./
= Nmn. /-os./

Imenice koje znače osobu u akuzativu množine imaju nastavak jednak nastavku u genitivu množine:

Amerykanin – Amerykanów, brat – braci, chrześcijanin – chrześcijan, dominikanin – dominikanów, franciszkanin – franciszkanów, gospodarz – gospodarzy, lekarz – lekarzy, król – królów, mąż – mężów, muzułmanin – muzułmanów, nauczyciel – nauczycieli, ojciec – ojców, pan – panów, profesor – profesorów, republikanin – republikanów, salezjanin – salezjanów, student – studentów, uczeń – uczniów, wegetarianin – wegetarianów, wuj – wujów, zięć – zięciów

Sve ostale imenice imaju jednak oblik kao u nominativu množine:

awans – awanse, dach – dachy, karp – karpie, klucz – klucze, koń – konie, kosz – kosze, kot – koty, kwadrans – kwadranse, pies – psy, pokój – pokoje, ptak – ptaki, romans – romanse, róg – rogi, ssak – ssaki, stół – stoły, telewizor – telewizory, trawnik – trawniki, wąż – węże, widelec – widelce, wózek – wózki, wykaz – wykazy, zeszyt – zeszyty

Instrumental – Narzędnik

-mi, -ami

Nastavak **-mi** imaju:

- neke imenice kojih osnova završava tvrdim suglasnikom:
brat – braćmi, człowiek – ludźmi

- neke imenice kojih osnova završava mekim suglasnikom:
gość – gośćmi, koń – końmi, liść – liśćmi

- neke imenice kojih osnova završava otvrdnutim suglasnikom:
pieniądze – pieniądzmi, przyjaciel – przyjaciółmi

Nastavak **-ami** imaju sve ostale imenice:

**chłopiec – chłopcami, kot – kotami, lekarz – lekarzami,
notariusz – notariuszami, ołówek – ołówkami, pan – panami,
profesor – profesorami, senator – senatorami, stół – stołami,
student – studentami, zeszyt – zeszytami**

Lokativ – Miejscownik

-ach
*-ech

U lokativu množine imenice imaju nastavak **-ach**:

**chłopiec – (o) chłopcach, dom – (o) domach, gołąb – (o)
gołębiach, koń – (o) koniach, kot – (o) kotach, kraj – (o)
krajach, obiad – (o) obiadach, ojciec – (o) ojcach, pokój – (o)
pokojach, pies – (o) psach, profesor – (o) profesorach, słoń –
(o) słoniach, stół – (o) stołach, żołnierz – (o) żołnierzach**

• **Czech – (o) Czechach, Niemec – (o) Niemcach, Węgier – (o)
Węgrach, Włoch – (o) Włochach**

Nastavak *-ech* imaju tri imenice:

Niemcy – (w) Niemczech, Węgry – (na) Węgrzech, Włochy – (we) Włoszech

Vokativ – Wołacz

<p>-owie, -y, -i, -e, -a =Nmn.</p>
--

Imenice muškoga roda u vokativu množine imaju nastavak jednak nastavku u nominativu množine:

brat – bracia!, chłopiec – chłopcy!, cień – cienie!, ksiądz – księża!, los – losy!, pan – panowie!, przyjaciel – przyjaciele!, syn – synowie!

Paradigme imenica muškoga roda – Paradygmaty rzeczowników rodzaju męskiego

Jednina					
N	miesiąc	pieniądz	sklep	wózek	
G	miesiąca	pieniądza	sklepu	wózka	
D	miesiącowi	pieniądzowi	sklepowi	wózkowi	
A	miesiąc	pieniądz	sklep	wózek	
I	miesiącem	pieniędzem	sklepem	wózkiem	
L	(o) miesiącu	(o) pieniądzu	(o) sklepie	(o) wózku	
V	miesiącu!	pieniądzu!	sklepie!	wózku!	

Mnożina					
N	miesiące	pieniądze	sklepy	wózki	
G	miesiący	pieniędzy	sklepów	wózków	
D	miesiącom	pieniądzom	sklepom	wózkom	
A	miesiące	pieniądze	sklepy	wózki	
I	miesiącami	pieniędzmi	sklepami	wózkami	
L	(o) miesiącach	(o) pieniądzach	(o) sklepach	(o) wózkach	
V	miesiące!	pieniądze!	sklepy!	wózki!	

Jednina						
N	gołąb	miś	koziół	sąsiad	pies	dąb
G	gołębia	misia	kozła	sąsiada	psa	dębu
D	gołębiowi	misiowi	kozłowi	sąsiadowi	psu	dębowi
A	gołębia	misia	kozła	sąsiada	psa	dąb
I	gołębiem	misiem	kozłem	sąsiadem	psem	dębem
L	(o) gołębiu	(o) misiu	(o) kozle	(o) sąsiedzie	(o) psie	(o) dębie
V	gołębiu!	misiu!	kozle!	sąsiedzie!	psie!	dębie!

Mnożina						
N	gołębie	misie	kozły	sąsiedzi	psy	dęby
G	gołębi	misiów	kozłów	sąsiadów	psów	dębów
D	gołębiom	misiom	kozłom	sąsiadom	psom	dębom
A	gołębie	misie	kozły	sąsiadów	psy	dęby
I	gołębiami	misiami	kozłami	sąsiadami	psami	dębami
L	(o) gołębiach	(o) misiach	(o) kozłach	(o) sąsiadach	(o) psach	(o) dębach
V	gołębie!	misie!	kozły!	sąsiedzi!	psy!	dęby!

Jednina						
N	mędrzec	świadek	gość	mąż	więzień	jeździec
G	mędrca	świadka	gościa	męża	więźnia	jeźdźca
D	mędrconi	świadkowi	gościowi	mężowi	więźniowi	jeźdźcowi
A	mędrca	świadka	gościa	męża	więźnia	jeźdźca
I	mędrce	świadkiem	gościem	mężem	więźniem	jeźdźcem
L	(o) mędrco	(o) świadku	(o) gościu	(o) mężu	(o) więźniu	(o) jeźdźcu
V	mędrce!	świadku!	gościu!	mężu!	więźniu!	jeźdźcu!

Mnożina						
N	mędrcy	świadkowie	goście	mężowie	więźniowie	jeźdźcy
G	mędrców	świadków	gości	mężów	więźniów	jeźdźców
D	mędrcom	świadkom	gościom	mężom	więźniom	jeźdźcom
A	mędrców	świadków	gości	mężów	więźniów	jeźdźców
I	mędrcami	świadkami	gośćmi	mężami	więźniami	jeźdźcami
L	(o) mędrce	(o) świadkach	(o) gościach	(o) mężach	(o) więźniach	(o) jeźdźcach
V	mędrce!	świadkowie!	goście!	mężowie!	więźniowie!	jeźdźcy!

Jednina				
N	słoń	jastrząb	wąż	łabędź
G	słonia	jastrzębia	węża	łabędzia
D	słoniowi	jastrzębiowi	wężowi	łabędziowi
A	słonia	jastrzębia	węża	łabędzia
I	słoniem	jastrzębiem	wężem	łabędziem
L	(o) słoni	(o) jastrzębiu	(o) wężu	(o) łabędzi
V	słoni!	jastrzębiu!	wężu!	łabędzi!

Mnożina				
N	słonie	jastrzębie	węże	łabędzie
G	słoni	jastrzębi	węży/wężów	łabędzi
D	słoniom	jastrzębiom	wężom	łabędziom
A	słonie	jastrzębie	węże	łabędzie
I	słoniami	jastrzębiami	wężami	łabędziami
L	(o) słoniach	(o) jastrzębiach	(o) wężach	(o) łabędziach
V	słonie!	jastrzębie!	węże!	łabędzie!

Jednina					
N	artykuł	błąd	kościół	ogień	popiół
G	artykułu	błądu	kościół	ognia	popiołu
D	artykułowi	błądowi	kościółowi	ogniowi	popiołowi
A	artykuł	błąd	kościół	ogień	popiół
I	artykułem	błądem	kościółem	ogniem	popiołem
L	(o) artykule	(o) błędzie	(o) kościele	(o) ogniu	(o) popiele
V	artykule!	błądzie!	kościel!	ogniu!	popiele!

Mnożina					
N	artykuły	błędy	kościóły	ognie	popioły
G	artykułów	błądów	kościółów	ogni	popiołów
D	artykułom	błądom	kościółom	ogniom	popiołom
A	artykuły	błędy	kościóły	ognie	popioły
I	artykułami	błądami	kościółami	ogniami	popiołami
L	(o) artykułach	(o) błędach	(o) kościołach	(o) ogniach	(o) popiołach
V	artykuły!	błędy!	kościóły!	ognie!	popioły!

Osnova imenica *ojciec*, *orzeł*, *kwiecień* u zavisnim padežima jednine i svim padežima množine razlikuje se od osnove u nominativu jednine.

Jednina			
N	ojciec	orzeł	kwiecień
G	ojca	orła	kwietnia
D	ojcu	orłowi	kwietniowi
A	ojca	orła	kwiecień
I	ojcem	orłem	kwietniem
L	(o) ojcu	(o) orle	(o) kwietniu
V	ojcze!	orle!	kwietniu!

Mnożina			
N	ojcowie	orły	kwietnie
G	ojców	orłów	kwietni
D	ojcom	orłom	kwietniom
A	ojców	orły	kwietnie
I	ojcami	orłami	kwietniami
L	(o) ojcach	(o) orłach	(o) kwietniach
V	ojcowie!	orły!	kwietnie!

Osnova imenica *brat, ksiądz, przyjaciel* u množini razlikuje se od njihove osnove u jednini:

Jednina			
N	brat	ksiądz	przyjaciel
G	brata	księdza	przyjaciela
D	bratu	księdzu	przyjacielowi
A	brata	księdza	przyjaciela
I	bratem	księdzem	przyjacielem
L	(o) bracie	(o) księdzu	(o) przyjacielu
V	bracie!	księżu!	przyjacielu!

Mnożina			
N	bracia	księża	przyjaciele
G	braci	księży	przyjaciół
D	braciom	księżom	przyjaciołom
A	braci	księży	przyjaciół
I	braćmi	księżmi	przyjaciółmi
L	(o) braciach	(o) księżach	(o) przyjaciółach
V	bracia!	księża!	przyjaciele!

Osnova imenica koje završavaju na *-anin* u množini se krati, a skraćenoj osnovi dodaju se množinski nastavci.

Jednina		
N	chrześcijanin	Afrykanin
G	chrześcijanina	Afrykanina
D	chrześcijaninowi	Afrykaninowi
A	chrześcijanina	Afrykanina
I	chrześcijaninem	Afrykaninem
L	(o) chrześcijaninie	(o) Afrykaninie
V	chrześcijaninie!	Afrykaninie!

Mnożina		
N	chrześcijanie	Afrykanie
G	chrześcijan	Afrykanów
D	chrześcijanom	Afrykanom
A	chrześcijan	Afrykanów
I	chrześcijanami	Afrykanami
L	(o) chrześcijanach	(o) Afrykanach
V	chrześcijanie!	Afrykanie!

Imenica *książę* sklanja se prema paradigmim imenica srednjega roda.

	Jednina	Mnożina
N	książę	książęta
G	księcia	książąt
D	księciu	książętom
A	księcia	książąt
I	księciem	książętami
L	(o) księciu	(o) książętach
V	książę!	książęta!

Supletivne osnove – Tematy supletywne

Osnova imenica *rok*, *człowiek* i *tydzień* u množini razlikuje se od osnove u jednini.

Jednina			
N	rok	człowiek	tydzień
G	roku	człowieka	tygodnia
D	rokowi	człowiekowi	tygodniowi
A	rok	człowieka	tydzień
I	rokiem	człowiekiem	tygodniem
L	(o) roku	(o) człowieku	(o) tygodniu
V	roku!	człowieku!	tygodniu!

Mnożina			
N	lata	ludzie	tygodnie
G	lat	ludzi	tygodni
D	latom	ludziom	tygodniom
A	lata	ludzi	tygodnie
I	latami	ludźmi	tygodniami
L	(o) latach	(o) ludziach	(o) tygodniach
V	lata!	ludzie!	tygodnie!

Mješovita sklonidba – Deklinacija mieszana

Mješovita sklonidba obuhvaća imenice muškoga roda koje:

– u nominativu jednine imaju nastavak *-a*:

artysta, dentysta, dozorca, dyplomata, kaleka, kaznodzieja, kierowca, kolega, mężczyzna, monarcha, obrońca, patriota, poeta, psychiatra, sprzedawca, wojewoda, wydawca

– u nominativu jednine imaju nastavak *-o*:

Feleszko, Fredro, Jagiełło, Kościuszko, Matejko, Zbyszko; tato (tata)

Te imenice u jednini imaju nastavke kao i imenice ženskoga roda, a u množini kao imenice muškoga roda.

Njd. = Gjd. = Ljd. = Vjd.
Gmn. = Amn.

Jednina			
N	Feleszko	Jagiełło	Wałęsa
G	Feleszki	Jagiełły	Wałęsy
D	Feleszce	Jagielle	Wałęsie
A	Feleszkę	Jagiełłę	Wałęsę
I	Feleszką	Jagiełłą	Wałęsą
L	(o) Feleszce	(o) Jagielle	(o) Wałęsie
V	Feleszko!	Jagiełło!	Wałęso!

Mnożina			
N	Feleszkowie	Jagiełłowie	Wałęsowie
G	Feleszków	Jagiełłów	Wałęsów
D	Feleszkom	Jagiełłom	Wałęsom
A	Feleszków	Jagiełłów	Wałęsów
I	Feleszkami	Jagiełłami	Wałęsami
L	(o) Feleszkach	(o) Jagiełłach	(o) Wałęsach
V	Feleszkowie!	Jagiełłowie!	Wałęsowie!

Jednina		
N	Fredro	tato
G	Fredry	taty
D	Fredrze	tacie
A	Fredrę	tatę
I	Fredrą	tatą
L	(o) Fredrze	(o) tacie
V	Fredro!	tato!

Mnożina		
N	Fredrowie	tatowie
G	Fredrów	tatów
D	Fredrom	tatom
A	Fredrów	tatów
I	Fredrami	tatami
L	(o) Fredrach	(o) tatach
V	Fredrowie!	tatowie!

Imenice *mężczyzna* i *sluga* u genitivu i akuzativu množine imaju multi nastavak (o) – *mężczyzn, slug*.

Jednina					
N	poeta	kolega	mężczyzna	starosta	zdrajca
G	poety	kolegi	mężczyzny	starosty	zdrajcy
D	poecie	koledze	mężczyźnie	starościę	zdrajcy
A	poetę	kolegę	mężczyznę	starostę	zdrajcę
I	poetą	kolegą	mężczyżną	starostą	zdrajcą
L	(o) poecie	(o) koledze	(o) mężczyźnie	(o) starościę	(o) zdrajcy
V	poeto!	kolego!	mężczyżno!	starosto!	zdrajco!

Mnożina					
N	poeci	koledzy	mężczyżni	starostowie	zdrajcy
G	poetów	kolegów	mężczyżn	starostów	zdrajców
D	poetom	kolegom	mężczyżnom	starostom	zdrajcom
A	poetów	kolegów	mężczyżn	starostów	zdrajców
I	poetami	kolegami	mężczyżnami	starostami	zdrajcami
L	(o) poetach	(o) kolegach	(o) mężczyżnach	(o) starostach	(o) zdrajcach
V	poeci!	koledzy!	mężczyżni!	starostowie!	zdrajcy!

Pridjevsko-imenička sklonidba – Odmiana przymiotnikowo-rzeczownikowa

Imenice *sędzia* i *hrabia* sklanjaju se u genitivu, dativu, akuzativu i lokativu jednine kao pridjevi muškoga roda, a u instrumentalu i vokativu jednine kao imenice ženskoga roda. U množini imaju nastavke imenica muškoga roda.

Jednina		
N	sędzia	hrabia
G	sędziego	hrabiego/hrabi
D	sędziem	hrabiemu/hrabi
A	sędziego	hrabiego/hrabię
I	sędzią	hrabią/hrabim
L	(o) sędzim	(o) hrabim/hrabi
V	sędzio!	hrabio!

Mnożina		
N	sędziowie	hrabiowie
G	sędziów	hrabiów
D	sędziom	hrabiom
A	sędziów	hrabiów
I	sędziami	hrabiami
L	(o) sędziach	(o) hrabiach
V	sędziowie!	hrabiowie!

	Jednina	Mnożina
N	Linde	Lindowie
G	Lindego	Lindów
D	Lindemu	Lindom
A	Lindego	Lindów
I	Lindem	Lindami
L	(o) Lindem	(o) Lindach
V	Linde!	Lindowie!

Imenica *Linde* u jednini ima nastavke kao i pridjevi muškoga roda osim u instrumentalu i lokativu (*Lindem*), a u množini kao imenice muškoga roda.

Pridjevska sklonidba imenica muškoga roda – Odmiana przymiotnikowa rzeczowników rodzaju męskiego

U poljskom se jeziku kao pridjevi sklanjaju:

– prezimena na *-cki, -ski, -dzki*:

Potocki, Sobieski, Warszawski, Żmigrodzki

– muška imena na *-i, -y*:

Antoni, Jerzy

– imenice:

bezdomy, biegły, budowniczy, chory, gajowy, krewny, leśniczy, myśliwy, niewidomy, obecny, radny, służący, uczoney, zmarły, znajomy

Jednina		
N	Potocki	Paleczny
G	Potockiego	Palecznego
D	Potockiemu	Palecznemu
A	Potockiego	Palecznego
I	Potockim	Palecznym
L	(o) Potockim	(o) Palecznym
V	Potocki!	Paleczny!

Mnożina		
N	Potoccy	Paleczni
G	Potockich	Palecznych
D	Potockim	Palecznym
A	Potockich	Palecznych
I	Potockimi	Palecznymi
L	(o) Potockich	(o) Palecznych
V	Potoccy!	Paleczni!

Jednina			
N	myśliwy	uczony	leśniczy
G	myśliwego	uczonego	leśniczego
D	myśliwemu	uczonemu	leśniczemu
A	myśliwego	uczonego	leśniczego
I	myśliwym	uczonym	leśniczym
L	(o) myśliwym	(o) uczonym	(o) leśniczym
V	myśliwy!	uczony!	leśniczy!

Mnożina			
N	myśliwi	uczni	leśniczowie
G	myśliwych	uczonych	leśniczych
D	myśliwym	uczonym	leśniczym
A	myśliwych	uczonych	leśniczych
I	myśliwymi	uczonymi	leśniczymi
L	(o) myśliwych	(o)uczonych	(o) leśniczych
V	myśliwi!	uczni!	leśniczowie!

Imenice *budowniczy* i *leśniczy* u nominativu i vokativu množine imaju nastavak *-owie* kao i imenice muškoga roda koje znače osobu.

Imenice ženskoga roda – Rzeczowniki rodzaju żeńskiego

Sklonidba imenica ženskoga roda –
Odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego

Padežni nastavci imenica ženskoga roda

	Jednina	Mnożina
N	-a, -i, -ø	-y, -i, -e
G	-y, -i	-ø, -y, -i
D	-e, -y, -i	-om
A	-e, -ø	-y, -i, -e
I	-ą	-mi, -ami
L	-e, -y, -i	-ach
V	-o, -y, -i, -u	-y, -i, -e

JEDNINA – LICZBA POJEDYNCZA

Nominativ – Mianownik

-a, -i, -ø

Imenice ženskoga roda u nominativu jednine imaju:

– nastavak *-a*:

głowa, matka, róża, siostra, szyja, torebka, ziemia

– nastavak *-i*:

bogini, pani, prorokini

gospodyni, mistrzyni, sprzedawczyni, zabójczyni, zastępczyni

– nulti nastavak (*-o*):

baśń, część, gałąź, garść, grzeczność, kąpiel, korzyść, krew,

miłość, muzykalność, mysz, myśl, noc, powieść, radość, rzecz,

spowiedź, teatralność, tożsamość, treść, uczciwość, zazdrość

Genitiv – Dopełniacz

-y, -i

Nastavak -y imaju:

– imenice kojih osnova završava na tvrdi suglasnik (osim na *-k, -g*) i u nominativu jednine imaju nastavak *-a*:

głowa – głowy, kanapa – kanapy, kawa – kawy, kielbasa –

kielbasy, krowa – krowy, łza – łzy, płyta – płyty, ryba – ryby,

szafa – szafy, szkoła – szkoły, torba – torby, woda – wody,

wystawa – wystawy, żona – żony

– neke imenice kojih osnova završava na otvrdnuti suglasnik (osim na *-l*), neovisno o nastavku u nominativu jednine:

burza – burzy, dusza – duszy, mysz – myszy, noc – nocy,

podróż – podróży, praca – pracy, róża – róży, rzecz – rzeczy,

twarz – twarzy, ulica – ulicy, wyprzedaż – wyprzedaży

Nastavak -i imaju:

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na meki suglasnik:

babcia – babci, bogini – bogini, boleść – boleści, dłoń – dłoni,

Gdynia – Gdyni, gospodyni – gospodyni, jaskinia – jaskini,

jesień – jesieni, Kasia – Kasi, kawiarnia – kawiarni, kicia –

kici, kość – kości, łódź – łodzi, pani – pani, powieść – powieści,

pralnia – pralni, radość – radości, świnia – świni, uczelnia –

uczelni, wieś – wsi, Władzia – Władzi, ziemia – ziemi

- imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na *-k, -g, -l*:
apteka – apteki, matka – matki, ręka – ręki, teczka – teczki;
droga – drogi, miazga – miazgi, noga – nogi, skarga – skargi;
fala – fali, kontrola – kontroli, niedziela – niedzieli, rola – roli,
sól – soli, swawola – swawoli

- imenice kojih osnova završava na *-w* i u nominativu jednine imaju nulti nastavak:
brew – brwi, chorągiew – chorągwi, krew – krwi

- imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na *-j* kojemu prethodi samoglasnik i pritom se *-j* gubi:
aleja – alei, epopeja – epopei, kolej – kolei, nadzieja – nadziei,
paranoja – paranoi, szyja – szyi, żmija – żmii

- imenice stranoga podrijetla koje u nominativu jednine završavaju na *-cja, -sja, -zja*:
demokracja – demokracji, funkcja – funkcji, lekcja – lekcji,
restauracja – restauracji; dysleksja – dysleksji, koncesja
– koncesji, misja – misji; eutanazja – eutanazji, fantazja –
fantazji, poezja – poezji

- imenice stranoga podrijetla koje u nominativu jednine završavaju na *-ia*:
armia – armii, biografia – biografii, chemia – chemii,
demagogia – demagogii, disgrafia – disgrafii, filozofia –
filozofii, harmonia – harmonii, historia – historii, ironia –
ironii, komunია – komunii, lilia – lili, mania – manii, opinia
– opinii, socjologia – socjologii

- imenice stranoga podrijetla koje u nominativu jednine završavaju na *-ea* i *-ua*:
gwinea – gwinei, idea – idei, orchidea – orchidei; statua – statui

Dativ – Celownik

-e, -y, -i

Nastavak *-e* imaju:

– imenice s nastavkom *-a* u nominativu jednine kojih osnova završava na tvrdi suglasnik:

bajka – bajce, bomba – bombie, cegla – cegle, cera – cerze, czekolada – czekoladzie, dziewczyna – dziewczynie, gwiazda – gwieździe, impreza – imprezie, kara – karze, klasa – klasie, kobieta – kobiecie, kolęda – kolędzie, koza – kozie, książka – książce, matka – matce, mucha – musze, noga – nodze, orkiestra – orkiestrze, osoba – osobie, para – parze, płyta – płycie, potęga – potędze, ręka – ręce, ryba – rybie, rzeka – rzece, scena – scenie, siła – sile, skała – skale, szosa – szosie, ściana – ścianie, woda – wodzie, żaba – żabie, żona – żonie

Nastavak *-y* imaju:

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na otvrdnuti suglasnik (osim na *-l* i *-j*):

mysz – myszy, noc – nocy, plaża – plaży, podróż – podróży, praca – pracy, rzecz – rzeczy, tęcza – tęczy, twarz – twarzy, władza – władzy

Nastavak *-i* imaju:

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na meki suglasnik:

bogini – bogini, ciocia – cioci, część – części, dłoń – dłoni, Gdynia – Gdyni, głębia – głębi, gospodyni – gospodyni, jaskinia – jaskini, kawiarnia – kawiarni, kość – kości, mistrzyni – mistrzyni, pani – pani, powieść – powieści, pralnia – pralni, sprzedawczyni – sprzedawczynie, uczelnia – uczelni, wieś – wsi, ziemia – ziemi, złość – złości

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na suglasnik *-l*:

fala – fali, kąpiel – kąpieli, kontrola – kontroli, niedziela – niedzieli, rola – roli

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na *-w* i imaju nulti nastavak:

brew – brwi, chorągiew – chorągwi, krew – krwi

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na *-j* kojemu prethodi samoglasnik i pritom se *-j* gubi:

epopeja – epopei, kolej – kolei, nadzieja – nadziei, paranoja – paranoi, szyja – szyi, żmija – żmii

– imenice stranoga podrijetla koje u nominativu jednine završavaju na *-cja, -sja, -zja*:

demokracja – demokracji, funkcja – funkcji, kolacja – kolacji, lekcja – lekcji, restauracja – restauracji; dysleksja – dysleksji, misja – misji; eutanazja – eutanazji, poezja – poezji

– imenice stranoga podrijetla koje u nominativu jednine završavaju na *-ia*:

biografia – biografii, chemia – chemii, demagogia – demagogii, filozofia – filozofii, harmonia – harmonii, historia – historii, Holandia – Holandii, komunija – komunii, lilia – lili, socjologia – socjologii

– imenice stranoga podrijetla koje u nominativu jednine završavaju na *-ea* i *-ua*:

idea – idei, Korea – Korei; statua – statui

Akuzativ – Biernik

-ę, -ø

Nastavak *-ę* imaju:

– imenice koje u nominativu jednine imaju nastavak *-a* ili *-i*:

idea – ideę, impreza – imprezę, kolacja – kolację, Korea – Koreę, miara – miarę, nadzieja – nadzieję, poezja – poezję, ręka – rękę, szkoła – szkołę, ziemia – ziemię, żona – żonę; gospodyni – gospodynię, mistrzyni – mistrzynię, sprzedawczyni – sprzedawczynię

• **pani – panią**

Nulti nastavak (ø) imaju:

- imenice koje i u nominativu jednine imaju nulti nastavak:
baśń – baśń, część – część, dłoń – dłoń, garść – garść, krew – krew, mysz – mysz, noc – noc, podróż – podróż, rzecz – rzecz, spowiedź – spowiedź, twarz – twarz, wieś – wieś, zazdrość – zazdrość, złość – złość

Instrumental – Narzędnik

-ą

U instrumentalu jednine imenice żeńskiego roda imaju **nastavak -ą**:
chęć – chęcią, dusza – duszą, gospodyni – gospodynią, historia – historią, idea – ideą, marchew – marchwią, pani – panią, podróż – podróżą, torebka – torebką, twarz – twarzą, woda – wodą, ziemia – ziemią, złość – złością

Lokativ – Miejscownik

-e, -y, -i
=Djd.

Nastavci imenica żeńskiego roda u lokativu jednaki su nastavcima u dativu:

bielizna – (o) bieliźnie, chata – (o) chacie, chmura – (o) chmurze, ciocia – (o) cioci, córka – (o) córce, dziewczyna – (o) dziewczynie, historia – (o) historii, idea – (o) idei, kawa – (o) kawie, kolacja – (o) kolacji, książka – (o) książce, lza – (o) lzie, Marta – (o) Marcie, matka – (o) matce, nadzieja – (o) nadziei, płyta – (o) płycie, podłoga – (o) podłodze, podróż – (o) podróży, poezja – (o) poezji, powieść – (o) powieści, rola – (o) roli, rzeka – (o) rzece, skała – (o) skale, sosna – (o) sośnie, ściana – (o) ścianie, toaleta – (o) toalecie, winda – (o) windzie, woda – (o) wodzie, ziemia – (o) ziemi

Vokativ – Wołacz

-o, -y, -i, -u

Nastavak -o imaju:

– imenice koje u nominativu jednine imaju nastavak *-a* (osim hipokorističnih imenica kojih osnova završava na meki suglasnik):

**dusza – duszo!, dziewczyna – dziewczyno!, książka – książko!,
mama – mamó!, mateczka – mateczko!, matka – matko!,
siostrzyczka – siostrzyczko!, ziemia – ziemio!, żona – żono!**

Nastavak -y imaju:

– neke imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na otvrdnuti suglasnik i imaju nulti nastavak:

młodzież – młodzieży!, noc – nocy!, podróż – podróży!

Nastavak -i imaju:

– imenice koje u nominativu jednine imaju nastavak *-i*:

bogini – bogini!, gospodyni – gospodyni!, pani – pani!

– neke imenice koje u nominativu jednine imaju nulti nastavak:

część – części!, krew – krwi!, miłość – miłości!, wieś – wsi!

Nastavak -u imaju:

– hipokoristične imenice kojih osnova završava na meki suglasnik:

ciocia – ciociu!, Kasia – Kasiu!, mamusia – mamusiu!

MNOŻINA – LICZBA MNOGA**Nominativ – Mianownik**

-y, -i, -e

Nastavak -y imaju:

– imenice koje u nominativu jednine imaju nastavak *-a* i osnova im završava na tvrdi suglasnik (osim na *-k* i *-g*):

**głowa – głowy, kasa – kasy, kobieta – kobiety, ryba – ryby,
siostra – siostry, woda – wody**

- imenica *statua*
statua – statuy

Nastavak -i imaju:

- imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na *-k* i *-g*:
**apteka – apteki, matka – matki, Polka – Polki; droga – drogi,
księga – księgi, noga – nogi**

- **ręka – ręce**

- neke imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na *-l* i *-w*
i u nominativu jednine imaju nulti nastavak:

myśl – myśli; brew – brwi, krew – krwi

- **cerkiew – cerkwie, marchew – marchwie**

- neke imenice kojih osnova završava na meki suglasnik (*ć, dź, ś, ź*) i
u nominativu jednine imaju nulti nastavak:

chęć – chęci, część – części, jakoś – jakości, kość – kości,

małość – małości, miłość – miłości, nic – nici, opowieść

– opowieści, radość – radości, treść – treści, wiadomość –

wiadomości, wielkość – wielkości, wieść – wieści; odpowiedź –

odpowiedzi, spowiedź – spowiedzi; gęś – gęsi; więź – więzi

- **garść – garście / garści, postać – postacie / postaci**

Nastavak -e imaju:

- neke imenice kojih osnova završava na otvrdnuti suglasnik i u
nominativu jednine imaju nastavak *-a*:

niedziela – niedziele, praca – prace, rola – role, róża – róże,

sala – sale

- imenice kojih osnova završava na meki ili otvrdnuti suglasnik i u
nominativu jednine imaju nulti nastavak:

baśń – baśnie, dłoń – dłonie, gałąź – gałęzie, jesień – jesienie,

klacz – klacze, łódź – łodzie, noc – noce, podróż – podróże,

przyjaźń – przyjaźnie, straż – straże, twarz – twarze, wieś –

wsie

- **mysz – myszy, rzecz – rzeczy**

- imenice koje u nominativu jednine završavaju na *-i*:
bogini – boginie, gospodyni – gospodynie, mistrzyni – mistrzynie, prorokini – prorokinie, rozmówczyni – rozmówczynie, wychowawczyni – wychowawczynie
- imenice koje završavaju na *-ia*:
historia – historie, kuchnia – kuchnie, lilia – lilie, parafia – parafie, religia – religie, ziemia – ziemie
- imenice koje u nominativu jednine završavaju na *-ea*:
idea – idee, kamea – kamee, orchidea – orchidee

Genitiv – Dopełniacz

-ø, -y, -i

Nulti nastavak (s eventualnim samoglasničkim proširenjem osnove) imaju:

– imenice koje u nominativu jednine imaju nastavak *-a* (osim imenica koje završavaju na *-ja* i imenica sa sufiksom *-nia* kojim prethodi suglasnik):

busola – busol, ciocia – cioc, deska – desek, droga – dróg, dusza – dusz, fala – fal, głowa – głów, gra – gier, hala – hal, klęska – klęsk, korona – koron, koza – kóz, kreska – kresek, książka – książek, księga – ksiąg, lza – lez, męka – mąk, niedziela – niedziel, noga – nóg, opona – opon, orkiestra – orkiestr, panna – panien, potęga – potęg, praca – prac, pszczoła – pszczól, ręka – rąk, sala – sal, sąsiadka – sąsiadek, skrzynia – skrzyń, sosna – sosen, stopa – stóp, strona – stron, szkoła – szkół, teczka – teczek, torebka – torebek, woda – wód, ziemia – ziem, żona – żon

• **babcia – babci / babć**

- imenice koje u nominativu jednine imaju nastavak *-i*:
bogini – bogiń, gospodyni – gospodyń, mistrzyni – mistrzyń, pani – pań

Nastavak -y imaju:

– imenice koje u nominativu jednine imaju nulti nastavak i kojih osnova završava na otvrdnuti suglasnik:

**mysz – myszy, noc – nocy, podróż – podróży, poręcz – poręczy,
rzecz – rzeczy, twarz – twarzy, wyprzedaż – wyprzedaży**

Nastavak -i imaju:

– imenice koje u nominativu jednine imaju nulti nastavak i kojih osnova završava na meki suglasnik:

**część – części, jabłoń – jabłoni, kość – kości, nić – nici,
odpowiedź – odpowiedzi, pierś – piersi, pieśń – pieśni, wieś –
wsi, złość – złości**

– imenice koje u nominativu jednine završavaju sufiksom *-nia* kojom prethodi suglasnik:

**drukarnia – drukarni, księgarnia – księgarni; cukiernia –
cukierni; portiernia – portierni; jadalnia – jadalni, pralnia
– pralni; czytelnia – czytelnii; pracownia – pracowni; kuchnia
– kuchni, uczelnia – uczelni**

• **kawiarnia – kawiarni / kawiarni, kopalnia – kopalni / kopalni,
suknia – sukni / sukien**

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na *-j* kojemu prethodi samoglasnik i pritom se *-j* gubi:

**epopeja – epopei, kolej – kolei, nadzieja – nadziei,
onomatopeja – onomatopei, paranoja – paranoi**

• **aleja – alej / alei**

• **szyja – szyj, żmija – żmij**

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na *-l*:

**chochla – chochli, czapla – czapli, fasola – fasoli, konsola
– konsoli, kontrola – kontroli, kropla – kropli, swawola –
swawoli**

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na *-w* i imaju nulti nastavak:

brew – brwi, krew – krwi, marchew – marchwi

– imenice stranoga podrijetla koje u nominativu jednine završavaju na *-cja, -sja, -zja*:

**demokracja – demokracji, funkcja – funkcji, lekcja – lekcji,
restauracija – restauraciji; impresja – impresji, misja – misji;
poezja – poezji**

– imenice stranoga podrijetla koje u nominativu jednine završavaju na *-ia*:
**analogia – analogii, armia – armii, biografia – biografii, chemia
– chemii, demagogia – demagogii, filozofia – filozofii, harmonia
– harmonii, historia – historii, ironia – ironii, komunija –
komunii, lilia – lilii, mumia – mumii, opinia – opinii, socjologia
– socjologii**

– imenice stranoga podrijetla koje u nominativu jednine imaju sufixs *-ea* i *-ua*:

idea – ideii, Korea – Koreii; statua – statui

Dativ – Celownik

-om

Imenice ženskoga roda u dativu množine imaju nastavak *-om*.

**część – częściami, kawiarnia – kawiarniami, łódź – łodziami,
torba – torbami, piosenka – piosenkami, książka – książkami,
matka – matkami, podróż – podróżami, rzecz – rzeczami, żona –
żonami**

Akuzativ – Biernik

**-y, -i, -e
=Nmn.**

Imenice ženskoga roda u akuzativu množine imaju oblik jednak obliku u nominativu množine.

**apteka – aptekami, babcia – babkami, baśń – baśniami, chęć – chęciami,
część – częściami, geś – geściami, idea – ideami, kasa – kasami, kobieta –**

kobiety, kolacja – kolacje, kość – kości, krew – krwi, miłość – miłości, mysz – myszy, nie – nici, niedziela – niedziele, noc – noce, noga – nogi, opowieść – opowieści, sieć – sieci, spowiedź – spowiedzi, statua – statuy, twarz – twarze

Instrumental – Narzędnik

-mi, -ami

Imenice ženskoga roda u instrumentalu množine imaju nastavak *-mi* i *-ami*.

Nastavak *-mi* imaju:

– imenice kojih osnova u nominativu jednine završava mekim suglasnikom i imaju nulti nastavak:

kość – kośćmi, nie – niećmi

• **dłoń – dłońmi / dłońmi, gałąź – gałęziami / gałęźmi**

Nastavak *-ami* imaju:

– sve ostale imenice:

**dziewczyna – dziewczynami, mysz – myszami, noga – nogami,
siostra – siostrami, torba – torbami, złotówka – złotówkami,
żona – żonami**

• **ręka – rękami / rękoma**

Lokativ – Miejscownik

-ach

Imenice ženskoga roda u lokativu množine imaju nastavak *-ach*:

**bogini – (o) boginiach, część – (o) częściach, kawiarnia – (o) kawiarniach, kobieta – (o) kobietach, lekcja – (o) lekcjach,
mistrzyni – (o) mistrzyniach, mysz – (o) myszach, pani – (o) paniach, praca – (o) pracach, torba – (o) torbach, ziemia – (o) ziemiach, żona – (o) żonach**

Vokativ – Wołacz

-y, -i, -e =Nmn. =Amn.

Imenice ženskoga roda u vokativu množine imaju jednak oblik kao u nominativu i akuzativu množine:

**baśń – baśnie!, dłoń – dłonie!, idea – idee!, kobieta – kobiety!,
kolacja – kolacje!, miłość – miłości!, mistrzyni – mistrzynie!,
mysz – myszy!, podróż – podróże!, Polka – Polki!, ryba –
ryby!, ziemia – ziemie!**

Jednina			
N	głowa	siostra	kobieta
G	głowy	siostry	kobiety
D	głowie	siostrze	kobiecie
A	głowę	siostrę	kobietę
I	głową	siostrą	kobietą
L	(o) głowie	(o) siostrze	(o) kobiecie
V	głowo!	siostro!	kobieto!

Mnożina			
N	głowy	siostry	kobiety
G	głów	sióstr	kobiet
D	głowom	siostrom	kobietom
A	głowy	siostry	kobiety
I	głowami	siostrami	kobietami
L	(o) głowach	(o) siostrach	(o) kobietach
V	głowy!	siostry!	kobiety!

Paradigme imenica ženskoga roda – Paradygmaty rzeczowników rodzaju żeńskiego

Jednina			
N	teczka	noga	mucha
G	teczki	nogi	muchy
D	teczce	nodze	musze
A	teczkę	nogę	muchę
I	teczką	nogą	muchą
L	(o) teczce	(o) nodze	(o) musze
V	teczko!	nogo!	mucho!

Mnożina			
N	teczki	nogi	muchy
G	teczek	nóg	much
D	teczkom	nogom	muchom
A	teczki	nogi	muchy
I	teczkami	nogami	muchami
L	(o) teczkach	(o) nogach	(o) muchach
V	teczki!	nogi!	muchy!

Jednina				
N	ulica	szkoła	kuchnia	plaża
G	ulicy	szkoły	kuchni	plaży
D	ulicy	szkole	kuchni	plaży
A	ulicę	szkołę	kuchnię	plażę
I	ulicą	szkołą	kuchnią	plażą
L	(o) ulicy	(o) szkole	(o) kuchni	(o) plaży
V	ulico!	szkoło!	kuchnio!	plažo!

Mnożina				
N	ulice	szkoły	kuchnie	plaże
G	ulic	szkół	kuchni	plaż
D	ulicom	szkołom	kuchniom	plażom
A	ulice	szkoły	kuchnie	plaże
I	ulicami	szkołami	kuchniami	plażami
L	(o) ulicach	(o) szkołach	(o) kuchniach	(o) plażach
V	ulice!	szkoły!	kuchnie!	plaże!

Jednina				
N	ciocia	ziemia	kolacja	tragedia
G	cioci	ziemi	kolacji	tragedii
D	cioci	ziemi	kolacji	tragedii
A	ciocię	ziemię	kolację	tragedię
I	ciocią	ziemią	kolacją	tragedią
L	(o) cioci	(o) ziemi	(o) kolacji	(o) tragedii
V	ciociu!	ziemio!	kolacjo!	tragedio!

Mnożina				
N	ciocie	ziemie	kolacje	tragedie
G	cioc	ziem	kolacji	tragedii
D	ciociom	ziemiom	kolacjom	tragediom
A	ciocie	ziemie	kolacje	tragedie
I	ciociami	ziemiami	kolacjami	tragediami
L	(o) ciociach	(o) ziemiach	(o) kolacjach	(o) tragediach
V	ciocie!	ziemie!	kolacje!	tragedie!

Jednina					
N	wieś	wieź	noc	rzecz	podróż
G	wsi	więzi	nocy	rzeczy	podróży
D	wsi	więzi	nocy	rzeczy	podróży
A	wieś	wieź	noc	rzecz	podróż
I	wsią	więzią	nocą	rzeczą	podróżą
L	(o) wsi	(o) więzi	(o) nocy	(o) rzeczy	(o) podróży
V	wsi!	więzi!	nocy!	rzeczy!	podróży!

Mnożina					
N	wsie	więzi	noce	rzeczy	podróże
G	wsi	więzi	nocy	rzeczy	podróży
D	wsiom	więziom	nocom	rzeczom	podróżom
A	wsie	więzi	noce	rzeczy	podróże
I	wsiami	więziami	nocami	rzeczami	podróżami
L	(o) wsiach	(o) więziach	(o) nocach	(o) rzeczach	(o) podróżach
V	wsi!	więzi!	noce!	rzeczy!	podróże!

Jednina		
N	gospodyni	pani
G	gospodyni	pani
D	gospodyni	pani
A	gospodynię	panią
I	gospodynią	panią
L	(o) gospodyni	(o) pani
V	gospodyni!	pani!

Mnożina		
N	gospodynie	panie
G	gospodyń	pań
D	gospodyniom	paniom
A	gospodynie	panie
I	gospodyniami	paniami
L	(o) gospodyniach	(o) paniach
V	gospodynie!	panie!

Jednina		
N	idea	statua
G	idei	statui
D	idei	statui
A	ideę	statuę
I	idea	statua
L	(o) idei	(o) statui
V	ideo!	statuo!

Mnożina		
N	idee	statuy
G	idei	statui
D	ideom	statuom
A	idee	statuy
I	ideami	statuami
L	(o) ideach	(o) statuach
V	idee!	statuy!

Sklonidba imenice *ręka* bilježi odstupanja od sklonidbe ostalih imenica ženskoga roda.

	Jednina	Mnożina
N	ręka	ręce
G	ręki	rąk
D	ręce	rękom
A	rękę	ręce
I	ręką	rękami/rękoma
L	(o) ręce/ (o) ręku	(o) rękach
V	ręko!	ręce!

Imenice srednjega roda – Rzeczowniki rodzaju nijakiego

Sklonidba imenica srednjega roda –
Odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego

Padežni nastavci imenica srednjega roda

	Jednina	Množina
N	-o, -e, -ę	-a
G	-a	-ø, -y, -i, -ów
D	-u	-om
A	-o, -e, -ę	-a
I	-em	-ami
L	-e, -u	-ach
V	-o, -e, -ę	-a

JEDNINA – LICZBA POJEDYNCZA

Nominativ – Mianownik

-o, -e, -ę, -um

Imenice srednjega roda u nominativu jednine imaju:

- nastavak **-o**:
dobro, dzieło, gniazdo, jajko, kolano, miasto, okno, radio,
słowo, wino, zło
- nastavak **-e**:
bicie, marzenie, mieszkanie, morze, ostrze, picie, pole, serce
słońce, więzienie, życie
- nastavak **-ę**:
imię, plemię, ramię, strzenię, wymię; bydlę, cielę, jagnię,
prosię, zwierzę, źrebię
- nastavak **-um**:
akwarium, gimnazjum, laboratorium, liceum, misterium,
monstrum, plenum, podium, studium, tabernakulum,
technikum

Nastavak *-um* imaju imenice grčkoga i latinskoga podrijetla koje se u jednini ne sklanjaju, nego zadržavaju oblik jednak obliku u nominativu.

Imenice *album, kostium, konsum, spodnium* muškoga su roda.

Imenicama poput *zwierzę, cielę, dziecię, jagnię, kocię, pisklę, prosię, szczenię, źrebię* u genitivu, dativu, lokativu i instrumentalu jednine osnova se produljuje morfemom *-ęci-* (*cielęcica, cielęciciu*). U množini im se osnova produljuje morfemom *-ęt-* (*cielęta, cielętom*) u svim padeżima osim u genitivu gdje se javlja morfem *-qt* (*cieląt*).

Imenicama poput *brzemię, ciemię, imię, plemię, ramię, strzemię, wymię, znamię* osnova se produljuje morfemom *-eni-* (*imienia*) u genitivu, dativu, lokativu i instrumentalu jednine, a u množini u genitivu, dativu, lokativu i instrumentalu morfemom *-on-* (*imiona, plemiona*).

Genitiv – Dopełniacz

-a

Imenice srednjega roda u genitivu jednine imaju **nastavak -a**:

**bloto – błota, dziecko – dziecka, imię – imienia, okno – okna,
pole – pola, przedmieście – przedmieścia, zadanie – zadania,
źrebię – źrebięcia**

Dativ – Celownik

-u

Imenice srednjega roda u dativu jednine imaju **nastavak -u**:

**cielę – cielęciciu, ciśnienie – ciśnieniu, gniazdo – gniazdu,
mieszkanie – mieszkaniu, morze – morzu, ramię – ramieniu,
zwierzę – zwierzęciui**

Akuzativ – Biernik

=Njd.

Imenice srednjega roda u akuzativu jednine imaju jednak oblik kao i u nominativu jednine:

**imię – imię, krzesło – krzesło, morze – morze, pole – pole,
słońce – słońce, zwierzę – zwierzę**

Vokativ – Wołacz

=Njd.

Imenice srednjega roda u jednini imaju oblik jednak obliku u nominativu jednine:

**dziecko – dziecko!, jagnię – jagnię!, miasto – miasto!, słowo –
słowo!, słońce – słońce!**

Lokativ – Miejscownik

-e, -u

Nastavak -e imaju:

- imenice kojih osnova završava na tvrdi suglasnik (osim na *-k, -g, -ch*):
- ciało – (o) ciele, czoło – (o) czole, drzewo – (o) drzewie, gardło – (o) gardle, gniazdo – (o) gnieździe, koło – (o) kole, kolano – (o) kolanie, krzesło – (o) krześle, masło – (o) maśle, miasto – (o) mieście, mydło – (o) mydle, okno – (o) oknie, pasmo – (o) paśmie, pióro – (o) piórze, pismo – (o) piśmie, prześcieradło – (o) prześcieradle, stado – (o) stadzie, wiadro – (o) wiadrze, źródło – (o) źródle, żyto – (o) życie**

Nastavak -u imaju:

– imenice kojih osnova završava na meki ili otvrdnuti suglasnik odnosno na *-k*, *-g*, *-ch*:

**mycie – (o) myciu, ramię – (o) ramieniu, zadanie – (o) zadaniu;
jajo – (o) jaju, morze – (o) morzu, poddasze – (o) poddaszu,
serce – (o) sercu; dziecko – (o) dziecku, oko – (o) oku, tango –
(o) tangu, echo – (o) echu**

Imenica *państwo* u značenju ‘država’ u lokativu jednine ima nastavak *-e* (*państwie*), a nastavak *-u* ako se rabi u značenju ‘gospodin i gospođa, bračni par’ (*państwu*).

Instrumental – Narzędnik

-em

Imenice srednjega roda u instrumentalu jednine imaju **nastavak -em**:

**bloto – błotem, cielę – cielęciem, morze – morzem, okno –
oknem, zadanie – zadaniem, zwierzę – zwierzęciem, źrebię –
źrebięciem**

U imenica kojih osnova završava na *-k* i *-g* osnova se omekšava:

**dziecko – dzieckiem, jabłko – jabłkiem, jajko – jajkiem, oko –
okiem, tango – tangiem**

MNOŻINA – LICZBA MNOGA

Nominativ – Mianownik

-a

Sve imenice srednjega roda u nominativu množine imaju **nastavak -a**:
czasopismo – czasopisma, jabłko – jabłka, krzesło – krzesła,
mieszkanie – mieszkania, narzędzie – narzędzia, morze –
morza, okno – okna, pole – pola

Imenicama koje u nominativu jednine imaju nastavak *-ę* u nominativu množine osnova se proširuje:

brzemie – brzemiona, ciełę – ciełęta, imię – imiona, jagnię –
jagnięta, niemowlę – niemowlęta, plemię – plemiona, prosię –
prosięta, siemie – siemiona, zwierzę – zwierzęta

Imenice s nastavkom *-um* u nominativu jednine gube taj nastavak u nominativu množine i osnovi se dodaje nastavak *-a*:

akwarium – akwaria, kolokwium – kolokwia, laboratorium –
laboratoria, liceum – licea, muzeum – muzea, studium – studia

Genitiv – Dopełniacz

-o, -y, -i, -ów

Imenice kojih osnova u nominativu jednine završava na tvrdi suglasnik i imenice sa sufiksom *-co*, *-ce*, *-anie* ili *-enie* i nastavkom *-ę* imaju reducirani oblik ili skraćenu osnovu i time **nulti nastavak -o**:

jabłko – jabłek, jezioro – jezior, kolano – kolan, koło – kół,
łożysko – łożysk, nazwisko – nazwisk, okno – okien, pole – pól,
światło – światel; płuco – płuc; miejsce – miejsc, serce – serc;
opracowanie – opracowań, zadanie – zadań, marzenie –
marzeń; niemowlę – niemowląt, zwierzę – zwierząt

Nastavak -y imaju:

- neke imenice kojih osnova završava na otvrdnuti suglasnik:
naręcze – naręczy, ostrze – ostrzy, półrocze – półroczy, wyrzeże – wyrzeży

Nastavak -i imaju:

- neke imenice kojih osnova završava na meki suglasnik:
narzędzie – narzędzi, podziemie – podziemi, popołudnie – popołudni, stulecie – stuleci

Nastavak -ów imaju:

- imenice koje u nominativu jednine imaju nastavak *-um*:
akwarium – akwariów, kolokwium – kolokwiów, liceum – liceów, muzeum – muzeów
- imenice koje u nominativu jednine imaju nastavak *-o*:
awizo – awizów, cudo – cudów, studio – studiów

Dativ – Celownik

-om

- Sve imenice srednjega roda u dativu množine imaju **nastavak -om**:
- boisko – boiskom, koryto – korytom, liceum – liceom, okno – oknom, pieczywo – pieczywom, piętro – piętrom, serce – sercom, świadectwo – świadectwom**

Akuzativ – Biernik

-a
=Nmn

- Sve imenice srednjega roda u akuzativu množine imaju nastavak jednak nastavku imenica u nominativu množine:

ciało – ciała, liceum – licea, miasto – miasta, siemię – siemiona, zadanie – zadania

Instrumental – Narzędnik

-ami

Sve imenice srednjega roda u instrumentalu množine imaju **nastavak -ami**:
centrum – centrami, ciełę – cielętami, jabłko – jabłkami, kino
– kinami, okno – oknami, piwo – piwami, plenum – plenami,
pole – polami, serce – sercami, zdanie – zdaniami
 • **dziecko – dziećmi**

Lokativ – Miejscownik

-ach

Sve imenice srednjega roda u lokativu množine imaju **nastavak -ach**:
jabłko – (o) jabłkach, jagnię – (o) jagniętach, okno – (o)
oknach, ostrze – (o) ostrzach, serce – (o) sercach, trofeum – (o)
trofeach, zwierzę – (o) zwierzętach

Vokativ – Wołacz-a
=Nmn.

Sve imenice srednjega roda u vokativu množine imaju jednak nastavak kao u nominativu množine:

brzemię – brzemiona, ciełę – cielęta, jagnię – jagnięta,
kolokwium – kolokwia, liceum – licea, mieszkanie –
mieszkania, okno – okna, zwierzę – zwierzęta

Imenice *logo* i *wideo* uglavnom se ne sklanjaju.
 Imenica *metro* uglavnom se rabi u jednini.
 Imenica *radio* nema oblik za genitiv množine.

Paradigme imenica srednjega roda – Paradygmaty rzeczowników rodzaju nijakiego

Jednina				
N	krzesło	miasto	okno	wiadro
G	krzesła	miasta	okna	wiadra
D	krzesłu	miastu	oknu	wiadru
A	krzesło	miasto	okno	wiadro
I	krzesłem	miastem	oknem	wiadrem
L	(o) krzesle	(o) mieście	(o) oknie	(o) wiadrze
V	krzesło!	miasto!	okno!	wiadro!

Mnożina				
N	krzesła	miasta	okna	wiadra
G	krzesel	miast	okien	wiader
D	krzesłom	miastom	oknom	wiadrom
A	krzesła	miasta	okna	wiadra
I	krzesłami	miastami	oknami	wiadrami
L	(o) krzesłach	(o) miastach	(o) oknach	(o) wiadrach
V	krzesła!	miasta!	okna!	wiadra!

Jednina				
N	marzenie	morze	oskrzele	picie
G	marzenia	morza	oskrzela	picia
D	marzeniu	morzu	oskrzelu	piciau
A	marzenie	morze	oskrzele	picie
I	marzeniem	morzem	oskrzelem	picieciem
L	(o) marzeniu	(o) morzu	(o) oskrzelu	(o) piciau
V	marzenie!	morze!	oskrzele!	picie!

Mnożina				
N	marzenia	morza	picia	oskrzela/ oskrzele
G	marzeń	mórz	pić	oskrzeli
D	marzeniom	morzom	picieom	oskrzelom
A	marzenia	morza	picia	oskrzela
I	marzeniami	morzami	piciami	oskrzelami
L	(o) marzeniach	(o) morzach	(o) piciach	(o) oskrzelach
V	marzenia!	morza!	picia!	oskrzela!

Jednina		
N	jagnię	źrebię
G	jagnięcia	źrebięcia
D	jagnięciu	źrebięciu
A	jagnię	źrebię
I	jagnięciem	źrebięciem
L	(o) jagnięciu	(o) źrebięciu
V	jagnię!	źrebię!

Mnożina		
N	jagnięta	źrebięta
G	jagniąt	źrebiąt
D	jagniętom	źrebiętom
A	jagnięta	źrebięta
I	jagniętami	źrebiętami
L	(o) jagniętach	(o) źrebiętach
V	jagnięta!	źrebięta!

Jednina		
N	plemię	znamię
G	plemienia	znamienia
D	plemieniu	znamieniu
A	plemię	znamię
I	plemieniem	znamieniem
L	(o) plemieniu	(o) znamieniu
V	plemię!	znamię!

Mnożina		
N	plemiona	znamiona
G	plemion	znamion
D	plemionom	znamionom
A	plemiona	znamiona
I	plemioniami	znamionami
L	(o) plemioniach	(o) znamionach
V	plemiona!	znamiona!

Sklonidba imenica *oko*, *ucho*, *dziecko* i *radio*, *studio* razlikuje se od sklonidbe imenica srednjega roda. U sklonidbi imenica *oko* i *ucho* sačuvani su tragovi dvojine.

Jednina			
N	dziecko	oko	ucho
G	dziecka	oka	ucha
D	dziecku	oku	uchu
A	dziecko	oko	ucho
I	dzieckiem	okiem	uchem
L	(o) dziecku	(o) oku	(o) uchu
V	dziecko!	oko!	ucho!

Mnożina			
N	dzieci	oczy	uszy
G	dzieci	oczu	uszu
D	dzieciom	oczom	uszom
A	dzieci	oczy	uszy
I	dziećmi	oczami/oczyma	uszami
L	(o) dzieciach	(o) oczach	(o) uszach
V	dzieci!	oczy!	uszy!

Jednina		
N	radio	studio
G	radia	studia
D	radiu	studiu
A	radio	studio
I	radiem	studium
L	(o) radiu/radio	(o) studiu/studio
V	radio!	studio!

Mnożina		
N	radia	studia
G	–	studiów
D	radiom	studiom
A	radia	studia
I	radiami	studiami
L	(o) radiach	(o) studiach

Imenice srednjega roda koje u nominativu jednine imaju nastavak *-um* stranoga su podrijetla i sklanjaju se samo u množini.

Jednina		
N	muzeum	stypendium
G	muzeum	stypendium
D	muzeum	stypendium
A	muzeum	stypendium
I	muzeum	stypendium
L	(o) muzeum	(o) stypendium
V	muzeum!	stypendium!

Mnożina		
N	muzea	stypendia
G	muzeów	stypendiów
D	muzeom	stypendiom
A	muzea	stypendia
I	muzeami	stypendiami
L	(o) muzeach	(o) stypendiach
V	muzea!	stypendia!

U genitivu množine te imenice imaju nastavak *-ów* kao i imenice muškoga roda.

Singularia tantum

Imenice koje se rabe samo u jednini nazivaju se *singularia tantum*.

Toj skupini pripadaju imenice:

honor, miłość, wiara, szacunek, zaufanie, zło, życie

listowie, masoneria, ptactwo

Arystoteles

Adriatyk, Balaton, Chorwacja, Dalmacija, Nil, Polska, Tygrys

rad, wapń

ekspresjonizm, humanizm, romantyzm itd.

N	honor
G	honoru
D	honorowi
A	honor
I	honorem
L	(o) honorze
V	honorze!

Pluralia tantum

Imenice koje se rabe samo u množini nazivaju se *pluralia tantum*.

Toj skupini pripadaju imenice⁴:

**chrzciny, imieniny, urodziny; rodzice
auspicje, bachanalie, binokle, chaszczce, dobra, drzwi, dzieje,
gacie, gody, gusła, koszary, krocie, kudły, kurpie, nożyce,
nożyczki, okowy, okulary, organy, otręby, plecy, powidla,
rajstopy, realia, sanie, sanki, schody, skrzela, skrzypce,
spodnie, studia, trzewia, usta, wakacje, wczasy, wrota, żarna
Ateny, Chiny, Czechy, Indie, Filipiny, Himalaje, Pireneje,
Katowice, Niemcy, Skierniewice, Tatry, Węгры, Włochy, itd.**

N	okulary	rajstopy	realia	sanie	spodnie	usta	wrota
G	okularów	rajstop	realiów	sań	spodni	ust	wrót
D	okularom	rajstopom	realiom	saniom	spodniom	ustom	wrotom
A	okulary	rajstopy	realia	sanie	spodnie	usta	wrota
I	okularami	rajstopami	realiami	saniami	spodniami	ustami	wrotami
L	(o) okularach	(o) rajstopach	(o) realiach	(o) saniach	(o) spodniach	(o) ustach	(o) wrotach
V	okulary!	rajstopy!	realia!	sanie!	spodnie!	usta!	wrota!

N	rodzice	starożytni
G	rodziców	starożytnych
D	rodzicom	starożytnym
A	rodziców	starożytnych
I	rodzicami	starożytnymi
L	(o) rodzicach	(o) starożytnych
V	rodzice!	starożytni!

N	bachanalie	binokle	Himalaje	Niemcy	Węгры
G	bachanalii	binokli	Himalajów/ Himalai	Niemiec	Węgiel
D	bachanaliom	binoklom	Himalajom	Niemcom	Węgrom
A	bachanalie	binokle	Himalaje	Niemcy	Węгры
I	bachanaliami	binoklami	Himalajami	Niemcami	Węgrami
L	(o) bachanaliach	(o) binoklach	(o) Himalajach	(o) Niemczech	(o) Węgrzech
V	bachanalie!	binokle!	Himalaje!	Niemcy!	Węгры!

⁴ Iscrpan popis imenica u: W. T. Stefańczyk (2007: 41).

Nesklonjive imenice – Rzeczowniki nieodmienne

U poljskom se jeziku ne sklanjaju⁵:

– neke riječi stranoga podrijetla:

aikido, attaché, bengali, bikini, buržua, cappuccino, chili, disco, euro, guru, igloo, judo, kamikadze, karate, kombi, mango, martini, menu, mimesis, pony, potpouri, purée, sushi, tabu, techno, wideo itd.

– neke poljske i strane kratice:

CIA, FBI, PKO, SPD, itd.

– neka strana prezimena:

Hugo, Pompidou itd.

– imena nekih stranih gradova:

Betlejem, Bonn, Buenos Aires, Glasgow, Honolulu, Melbourne, Monachium, Oslo, Skopje, Sydney, Tokio, Verdun, itd.

⁵ Iscrpan popis u: *Wielki słownik poprawnej polszczyzny*, ur. A. Markowski, PWN, Warszawa 2007.

Zamjenice – Zaimki

ZAMJENICE – ZAIMKI

Zamjenice zamjenjuju neku drugu riječ i svoje značenje dobivaju iz određene govorne situacije.

Po značenju se dijele na:

- lične – osobowe:
ja, ty, on (ona, ono), my, wy, oni, one
- povratnu zamjenicu – zaimek zwrotny
się
- posvojne – dzierżawcze:
mój, twój, jego (jej), nasz, wasz, swój
- pokazne – wskazujące:
ten, ta, to, taki, taka, takie, tam, tu, tamten, tamta, tamto, ów, owa, owo, tyle
- upitno-odnosne – pytajno-względne:
kto, co, jaki, jaka, jakie, który, która, które, czyj, czyja, czyje, jak, ile, którzy, skąd, dokąd, odkąd, kiedy
- neodređene – nieokreślone:
ktoś, coś, ktokolwiek, cokolwiek; kto bądź, co bądź; jakiś, któryś; czyjs, pewien, jakikolwiek; jaki bądź; ilekolwiek, ile bądź
- niječne – przeczące:
nikt, nic

Zamjenice se po funkciji dijele na:

– imeničke (rzeczowne) – koje zamjenjuju imenice i sklanjaju se po padežima:

ja, ty, on (ona, ono), my, wy, oni, one, kto, co, nikt, nic, ktoś, coś, ktokolwiek, cokolwiek, cośkolwiek

– pridjevske (przymiotne) – koje zamjenjuju pridjeve i sklanjaju se u rodu, broju i padežu:

ten, tamten, taki, mój, twój, swój, wasz, jaki, który, czyj

U tradicionalnim se opisima poljskoga jezika imeničkim i pridjevskim zamjenicama dodaju i:

– brojevne zamjenice (zaimki liczebne) – koje zamjenjuju brojeve:

ile, tyle, parę, kilka, wiele

U novijim gramatičkim opisima brojevne se zamjenice smatraju neodređenim brojevima.

– priložne zamjenice (zaimki przysłowne) – koje zamjenjuju priloge i ne sklanjaju se:

jak, jakoś, jakkolwiek, zawsze, wszędzie, gdzie indziej

U suvremenim gramatičkim opisima priložne se zamjenice smatraju priložima.

IMENIČKE ZAMJENICE – ZAIMKI RZECZOWNE

Imeničke se zamjenice sklanjaju po padežima. Kategoriju roda ima samo zamjenica *on*.

Lične zamjenice - Zaimki osobowe

N	ja	ty	my	wy
G	mnie (mię)	ciebie, cię	nas	was
D	mnie, mi	tobie, ci	nam	wam
A	mnie (mię)	ciebie, cię	nas	was
I	mną	tobą	nami	wami
L	(o) mnie	(o) tobie	(o) nas	(o) was

N	on	ono	ona	oni	one
G	jemu, niemu, mu		jej, niej	ich, nich	
D	jemu, niemu, mu		jej, niej	im, nim	
A	jego, niego, go	je, nie	ją, nią	ich, nich	je, nie
I	nim		nią	nimi	
L	(o) nim		(o) niej	(o) nich	

Lične zamjenice izriču odnose među sudionicima komunikacijskoga čina ili objekta njihove komunikacije.

Zamjenica *ja* upućuje na osobu koja govori, zamjenica *ty* na osobu kojoj se govori, zamjenice *on*, *ona*, *ono*, *oni*, *one* upućuju na osobu odnosno osobe o kojima se govori, zamjenica *my* na skupinu osoba koju predstavlja i koje je član i osoba koja govori, a zamjenica *wy* upućuje na skupinu osoba kojima se govornik obraća.

Zamjenice *ty* i *wy* rabe se u neformalnoj komunikaciji između poznatih i bliskih osoba.

Lična zamjenica u trećem licu jednine ima tri roda – muški (*on*), ženski (*ona*) i srednji (*ono*), a u množini dva oblika – muškoosobni (*oni*) i tzv. *nemuškoosobni* (*one*).

Zamjenice *ja* i *ty* sklanjaju se u broju i padežu. Zamjenice *on* (*ona*, *ono*) sklanjaju se u rodu, broju i padežu.

U jednini se zamjenica *ono* razlikuje od zamjenice *on* samo u nominativu i akuzativu.

U množini se oblici muškoosobnih zamjenica razlikuju od drugih (tzv. *nemuškoosobnih*) zamjenica samo u nominativu i akuzativu.

Lične zamjenice u kosim padežima imaju supletivne oblike *ja – mnie, ty – ciebie, on – jego, my – nas, wy – was*.

Naglašeni (dulji) oblici zamjenica rabe se:

– na početku rečenice: *Ciebie widziałam wczoraj na rynku.*

– na kraju rečenice: *Cieszę się, że udało się chociaż tobie.*

– uz prijedloge: *Idę do niego. Kupilem prezent dla niej.*

– kad su u opreci jedan prema drugom odnosno kad se nešto ističe: *Mnie upiekłaś ciastko, a nie jemu.*

Nenaglašeni (kraći) oblici rabe se uglavnom nakon glagola s kojim čine akcenatsku cjelinu: *Daj mi książkę. Napisz mu pracę domową.*

Lične zamjenice nije nužno navoditi jer su svojim sadržajem prisutne u gramatičkom morfemu glagolskih oblika: (*ja*) *śpiewam*, (*my*) *śpiewamy*, (*wy*) *śpiewacie*.

Ličnim zamjenicama pojedini gramatičari pridružuju i lekseme PAN, PANI, PAŃSTWO, kojima se govornik iz poštovanja obraća muškoj osobi (*Kiedy pan chce obejrzeć film?*), ženskoj osobi (*Kiedy pani przyjedzie do nas?*) ili skupini žena i muškaraca odnosno skupini muškaraca (*Kiedy państwo odwiedzą nasze miasto?*).

Zamjenice *pan* i *pani* slažu se s glagolom u 3. licu jednine, a zamjenica *państwo* s glagolom u 3. licu množine.

	Jednina		Mnożina		
	m.r.	ż.r.	m.r.	ż.r.	m.r. + ż.r.
N	pan	pani	panowie	panie	państwo
G	pana	pani	panów	pań	państwa
D	panu	pani	panom	paniom	państwu
A	pana	panią	panów	panie	państwa
I	panem	panią	panami	paniami	państwem
L	panu	pani	panach	paniach	państwu
V	panie!	pani!	panowie!	panie!	państwo!

Povratna zamjenica – Zaimek zwrotny

N	-
G	siebie, się
D	sobie
A	siebie, się
I	sobą
L	(o) sobie

Povratna zamjenica nema kategoriju roda i broja. U genitivu i akuzativu, uz naglašeni oblik *siebie* rabi se i nenaglašeni oblik *się*.

Osim što izriče povratnost radnje na subjekt (*Jan i Karol się obmawiają.*, *Marek się goli.*, *Mówi tylko o sobie.*, *Ciągle myśli o sobie.*, *Nie mam przy sobie jego numeru.*), povratna zamjenica ima i ulogu tvorbenoga morfema (*toczyć się*), prisutna je u bezličnim konstrukcijama (*Mówi się...*) i pokazatelj je pasivnoga značenja (*Obiad się właśnie gotuje.*)

Upitno-odnosne zamjenice – Zaimki pytajno-względne

N	kto	co
G	kogo	czego
D	komu	czemu
A	kogo	co
I	kim	czym
L	(o) kim	(o) czym

Upitne i odnosne zamjenice razlikuju se po funkciji dok im je oblik jednak.

Upitnim se zamjenicama postavljaju pitanja (*Co jest na obrazie?*) i uglavnom se nalaze na početku rečenice (*Kto to namalował? Co przygotowujecie na jutro?*). Zamjenica *kto* odnosi se na što živo, a zamjenica *co* na što neživo.

Odnosne zamjenice povezuju zavisne rečenice s glavnom. Nalaze se na početku zavisne rečenice (*Kto chce, może zaśpiewać.*).

Zamjenice *kto* i *co* imaju samo oblike u jednini.

Neodređene zamjenice – Zaimki nieokreślone

N	ktoś	coś
G	kogoś	czegoś
D	komuś	czemuś
A	kogoś	coś
I	kimś	czymś
L	(o) kimś	(o) czymś

N	ktokolwiek	cokolwiek
G	kogokolwiek	czegokolwiek
D	komukokolwiek	czemukokolwiek
A	kogokolwiek	cokolwiek
I	kimkolwiek	czymkolwiek
L	(o) kimkolwiek	(o) czymkolwiek

Neodređene zamjenice uglavnom stoje ispred drugih zamjenica ili pridjeva:
Powiedział mu coś wesołego. Nigdy nie widziała kogoś tak smutnego.

Tvore se od upitno-odnosnih zamjenica dometanjem sufikasa koji upitno značenje pretvaraju u neodređeno:

-ś – ktoś, coś

-kolwiek – ktokolwiek, cokolwiek

-śkolwiek – ktośkolwiek, cośkolwiek

U neodređenih zamjenica sklanja se samo prvi dio *kto-*, *co-*, a sufiksi *-ś*, *-kolwiek* i *-śkolwiek* su nepromjenjivi.

Niječne zamjenice – Zaimki przeczące

N	nikt	nic
G	nikogo	niczego, nic
D	nikomu	niczemu
A	nikogo	nic
I	nikim	niczym
L	(o) nikim	(o) niczym

Niječne zamjenice (*zaimki przeczące*) *nikt*, *nic* nemaju kategoriju broja. Zamjenica *nikt* odnosi se na što živo, a zamjenica *nic* na neživo.

Zamjenica *nic* u genitivu jednine ima dva oblika. Oblik *niczego* u genitivu jednine rabi se s glagolima koji zahtijevaju genitiv: *Niczego nie oczekuję od tej pani.*

PRIDJEVSKE ZAMJENICE – ZAIMKI PRZYMIOTNE

Posvojne zamjenice – Zaimki dzierżawcze

Posvojne zamjenice slažu se u rodu, broju i padežu s imenicom na koju se odnose.

Sklonidba posvojnih zamjenica identična je pridjevskoj sklonidbi.

Odnosi li se posvojna zamjenica na imenicu muškoga roda koja znači što živo, oblik u akuzativu jednine jednak je obliku u genitivu jednine.

Oblik u akuzativu jednine jednak je nominativu jednine ako se zamjenica odnosi na imenicu muškoga roda koja znači što neživo.

Posvojne zamjenice u rečenici stoje poslije neodređenih i pokaznih zamjenica, ali prije pridjeva: *Jakaś jego piosenka była hitem dwadzieścia lat temu. Ta moja torebka jest czarna. Moja nowa bluzka jest zielona.*

Zamjenice *mój, twój, swój* u svim padežima jednine osim u nominativu imaju i kontrahirane oblike *meo, twego, swego*, koji su obilježje književno-umjetničkoga stila.

Zamjenica *swój* odnosi se na sva tri lica i oba broja i rabi se u opisu predmeta koji je objekt u rečenici: *Mam swój plecak. Oni piszą swoją pracę. Lubi swojego brata.*

Izriče i pripadnost predmeta subjektu: *Mam swoją książkę.*

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	s.r.	ż.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N	mój	moje, me	moja, ma	moi	moje, me
G	mojego, mego		mojej, mej	moich, mych	
D	mojemu, memu		mojej, mej	moim, mym	
A	mojego, mego /za żywo/ mój /za neživo/	moje, me	moją, mą	moich, mych	moje, me
I	moim, mym		moją, mą	moimi, mymi	
L	(o) moim, (o) mym		(o) mojej, (o) mej	(o) moich, (o) mych	(o) moich

Jednina				Množina	
	m.r.	s.r.	ž.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N	tvój	twoje, tve	twoja, tva	twoi	twoje, tve
G	tvojego, twego		twojej, twej	twoich, twych	
D	tvojemu, twemu		twojej, twej	twoim, twym	
A	tvojego, twego /za živo/ tvój /za neživo/	twoje, tve	twoją, twą	twoich, twych	twoje, tve
I	twoim, twym		twoją, twą	twoimi, twymi	
L	(o) twoim, (o) twym		(o) twojej, (o) twej	(o) twoich, (o) twych	(o) twoich, (o) twych

Po istom se tipu sklanja i zamjenica *swój* (*svoja, svoje*).

Jednina				Množina	
	m.r.	s.r.	ž.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N	nasz	nasze	nasza	nasi	nasze
G	naszego		naszej	naszych	
D	naszemu		naszej	naszym	
A	naszego /za živo/ nasz /za neživo/	nasze	naszą	naszych	nasze
I	naszym		naszą	naszymi	
L	(o) naszym		(o) naszej	(o) naszych	

Po istom se tipu sklanja i zamjenica *wasz* (*wasza, wasze*).

Pokazne zamjenice – Zaimki wskazujące

Pokazne se zamjenice slažu u rodu, broju i padežu s imenicom na koju se odnose. Sklanjaju se kao pridjevi.

Jednina				Množina	
	m.r.	s.r.	ž.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N	ten	to	ta	ci	te
G	tego		tej	tych	
D	temu		tej	tym	
A	togo /za živo/ ten /za neživo/	to	tę	tych	te
I	tym		tą	tymi	
L	(o) tym		(o) tej	(o) tych	

Jednina				Mnożina	
	m.r.	s.r.	ż.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N	tamten	tamto	tamta	tamci	tamte
G	tamtego		tamtej	tamtych	
D	tamtemu		tamtej	tamtym	
A	tamtego /za żywo/ tamten /za neživo/	tamto	tamtą	tamtych	tamte
I	tamtym		tamtą	tamtymi	
L	(o) tamtym		(o) tamtej	(o) tamtych	

Jednina				Mnożina	
	m.r.	s.r.	ż.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N	taki	takie	taka	tacy	takie
G	takiego		takiej	takich	
D	takiemu		takiej	takim	
A	takiego /za żywo/ taki /za neživo/	takie	taką	takich	takie
I	takim		taką	takimi	
L	(o) takim		(o) takiej	(o) takich	

Pokazne zamjenice *ten, ta, to* i *tamten, tamta, tamto* kazuju u blizini kojeg se lica nalazi ono o čemu se govori:

– u blizini 1. lica – zamjenice *ten, ta, to* upućuju na biće ili predmet blizak govorniku (1. licu).

– u blizini 2. lica – zamjenice *tamten, tamta, tamto* upućuju na osobu ili predmet udaljeniji od govornika, bliži sugovorniku.

Zamjenice *tamten, tamta* i *tamto* sklanjaju se kao i zamjenice *ten, ta, to* osim što zamjenica *tamta* u akuzativu jednine ima oblik *tamtą*.

Zamjenice *ten, tamten* u akuzativu jednine rabe se uz imenice koje znače što neživo, a zamjenice *tego, tamtego* uz imenice koje znače što živo.

Zamjenice *ci, tamci* u nominativu množine i zamjenice *tych, tamtych* u akuzativu množine odnose se na imenicu muškoga roda koja znači osobu. Zamjenice *te* i *tamte* u nominativu i akuzativu množine odnose se na ostale imenice muškoga roda i imenice ženskoga i srednjega roda.

Zamjenicama *ten sam* i *taki sam* izriče se istost: *To ten sam profesor, który wykładał dwa lata temu na naszym uniwersytecie. Kupiłam taki sam kapelusz, jaki ty miałeś w ubiegłym roku.*

Upitno-odnosne zamjenice – Zaimki pitajno-względne

Zamjenice *jaki, który, czyj* sklanjaju se kao pridjevi.

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	s.r.	ż.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N	jaki	jakie	jaka	jacy	jakie
G	jakiego		jakiej	jakich	
D	jakiemu		jakiej	jakim	
A	jakiego /za żywo/ jaki /za neživo/	jakie	jaką	jakich	jakie
I	jakim		jaką	jakimi	
L	(o) jakim		(o) jakiej	(o) jakich	

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	s.r.	ż.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N	który	które	która	którzy	które
G	którego		której	których	
D	któremu		której	którym	
A	którego /za żywo/ który /za neživo/	które	którą	których	które
I	którym		którą	którymi	
L	(o) którym		(o) której	(o) których	

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	s.r.	ż.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N	czyj	czyje	czyja	czyi	czyje
G	czyjego		czyjej	czyich	
D	czyjemu		czyjej	czyim	
A	czyjego /za żywo/ czyj /za neživo/	czyje	czyją	czyich	czyje
I	czyim		czyją	czyimi	
L	(o) czyim		(o) czyjej	(o) czyich	

Zamjenice *jaki, który, czyj* słažu se u rodu, broju i padežu s imenicom na koju se odnose.

Jaki to jest samochód?

Z którą koleżanką rozmawiałaś na zajęciach?

Czyja to jest torbka?

U jednini imaju tri roda, a u množini dva.

U akuzativu jednine zamjenice *jaki*, *który* i *czyj* ne mijenjaju svoj oblik ako znače što neživo, a ako znače što živo, imaju oblik *jakiego*, *którego*, *czyjego*.

Zamjenice *jaki* i *który* u nominativu množine alterniraju u *jacy* i *którzy* ako se odnose na imenicu muškoga roda koja znači osobu.

Kao odnosne zamjenice nalaze se na početku zavisne rečenice:

Napisałam Ci sprawozdanie, jakie sobie życzyłaś.

To jest pani, o której wam opowiadałam.

Niječne zamjenice – Zaimki przeczące

Zamjenice *niczyj*, *niczyja*, *niczyje* sklanjaju se kao zamjenice *czyj*, *czyja*, *czyje*.

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	s.r.	ż.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N	niczyj	niczyje	niczyja	niczyi	niczyje
G	niczyjego		niczyjej	niczyich	
D	niczyjemu		niczyjej	niczym	
A	niczyjego /za żywo/ niczyj /za neživo/	niczyje	niczyją	niczyich	niczyje
I	niczym		niczyją	niczymi	
L	(o) niczym		(o) niczyjej	(o) niczyich	

I zamjenice *żaden*, *żadna*, *żadne* sklanjaju se kao pridjevi. Upućuju na izostanak osobe ili nepostojanje predmeta ili pojave.

Żaden z tych wybranych studentów nie przyszedł na zajęcia.

O żadnej z nich nie rozmawiałam z kolegami.

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	s.r.	ż.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N	żaden	żadne	żadna	żadni	żadne
G	żadnego		żadnej	żadnych	
D	żadnemu		żadnej	żadnym	
A	żadnego	żadne	żadnej	żadnych	
I	żadnym		żadną	żadnymi	
L	(o) zadnym		(o) żadnej	(o) zadnych	

Neodređene zamjenice – Zaimki nieokreślone

Neodređene zamjenice pridjevskoga tipa tvore se dometanjem sufikasa koji kipitno značenje pretvaraju u neodređeno:

-ś – *jakiś, czyjś, któryś*

-kolwiek – *jakikolwiek, którykolwiek, czyjkolwiek*

U neodređenih zamjenica sklanja se samo prvi dio (*jaki-, który-*), a sufiksi -ś i -kolwiek su nepromjenjivi.

Neodređenim zamjenicama pripadaju i zamjenice *niejaki, niektóry*.

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	s.r.	ż.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N	jakiś	jakieś	jakaś	jacyś	jakieś
G	jakiegoś		jakiejś	jakichś	
D	jakiemuś		jakiejś	jakimś	
A	jakiegoś /za żywo/ jakiś /za neživo/	jakieś	jakaś	jakichś	jakieś
I	jakimś		jakaś	jakimiś	
L	(o) jakimś		(o) jakiejś	(o) jakichś	

Po istom se tipu sklanjaju i zamjenice *któryś, któraś, któreś*.

Zamjenica *niektóry* uglavnom se rabi u množini.

	Mnożina	
	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N	niektórzy	niektóre
G	niektórych	
D	niektórym	
A	niektórych	niektóre
I	niektórymi	
L	(o) niektórych	

Pridjevi – Przymiotniki

PRIDJEVI – PRZYMIOTNIKI

Pridjevi se po značenju dijele na opisne ili kvalitativne (przymiotniki jakościowe) i odnosne (przymiotniki relacyjne).

Kvalitativni pridjevi kazuju osobine i svojstva (*nowy sweter, czarna ziemia, dalekie morze*) i mogu se stupnjevati.

Odnosni pridjevi kazuju osobine i svojstva bića, stvari i pojava ovisno o njihovu odnosu s drugim bićima, stvarima i pojavama i izvode se iz imenica i glagola (*drewniany stół, bawelniany sweter*).

Pridjevi u poljskom jeziku slažu se s imenicom kojoj se pridijevaju u rodu, broju i padežu.

U jednini imaju tri oblika – za muški, ženski i srednji rod.

U nominativu jednine pridjevi koji stoje uz imenice muškoga roda imaju nastavak *-y* (*sympatyczny lekarz*) ili *-i* (*tani samochód*). Pridjevi koji stoje uz imenice ženskoga roda u nominativu jednine imaju nastavak *-a* (*nowa kurtka*).

Nastavak *-e* imaju pridjevi koji u nominativu jednine stoje uz imenice srednjega roda (*szerokie pole*).

U množini imaju dva oblika, ovisno o tome pridijevaju li se imenici muškoga roda koja znači osobu (forma męskoosobowa) ili imenici muškoga roda koja ne znači osobu odnosno imenici ženskoga ili srednjega roda (forma niemęskoosobowa). Prvi se oblik naziva muškoosobni oblik pridjeva (*przystojny lekarz, wysocy chłopcy*), a drugi tzv. nemuškoosobni (*małe psy, nowe ołówki, mocne wiatry, częste konflikty; mile lekarki, głębokie morza*).

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	s.r.	ż.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N	-y, -i	-e	-a	-y, -i	-e
G	-ego		-ej	-ych, -ich	
D	-emu		-ej	-ym, -im	
A	=G /za żywo/ =N /za neživo/	-e	-ą	=G	=N
I	-ym, -im		-ą	-ych, -ich	
L	-ym, -im		-ej	-ymi, -imi	
V	-y, -i, -ø	-e	-a	-y, -i	-e

U pridjeva koji se pridijevaju muškoosobnim imenicama u nominativu množine osnova alternira (v. *Alternacije u pridjeva u nominativu množine koji se pridijevaju imenicama koje znače osobu*).

Predikatni oblici pridjeva – Przymiotniki predykatywne

U poljskom se jeziku često rabe i predikatni oblici pridjeva: *ciekaw, godzien, gotów, kontent, łaskaw, miłościw, pełen, rad, syt, wart, wesół, winien, zdrow, żyw*.

U atributnoj je funkciji uvijek nepredikatni oblik – *zdrowy człowiek, godny profesor* itd. Iznimka su predikatni oblici (*pełen, gotów*) kad nakon njih stoji imenica u genitivu (tzv. prošireni atribut – przydawka rozwinięta): *Wypiłam dziś kubeczek pełen mleka*.

Ako su pridjevi dio imenskoga predikata, mogu se rabiti oba oblika – i predikatni (*zdrow*) i nepredikatni (*zdrowy*): *Pan będzie łaskawy pomóc mi zanieść paczkę na drugie piętro. Pan będzie łaskaw pomóc mi zanieść paczkę na drugie piętro*.

Nesklonjivi pridjevi – Przymiotniki nieodmienne

Pridjevi posuđeni iz drugih jezika uglavnom se ne sklanjaju (*blond, bordo, khaki, maxi, mini, porno* itd.) i uz njih se uvijek navodi i imenica na koju se pridjev odnosi, npr.: *kapelusz koloru bordo, spódnica mini*.

JEDNINA – LICZBA POJEDYNCZA

Pridjevi muškoga roda – Przymiotniki rodzaju męskiego

Padeżni nastavci pridjeva muškoga roda u jednini

Jednina	
N	-y, -i
G	-ego
D	-emu
A	-ego /za živo/ -y, -i /za neživo/
I	-ym, -im
L	-ym, -im
V	-y, -i

G=A /za živo/ N=A /za neživo/ I=L V=N
--

Nominativ – Mianownik

-y, -i

Pridjevi muškoga roda u nominativu jednine imaju **nastavak -y** ili **-i**.

Nastavak -y imaju pridjevi kojih osnova završava na tvrdi ili otvrdnuti suglasnik te participijni pridjevi:

ładny, zdrowy; cudzy, uroczy; interesujący, wymagający

Nastavak -i imaju pridjevi kojih osnova završava na meki suglasnik ili na **-k, -g**:

tani; niski, wysoki; drogi, nagi

Genitiv – Dopełniacz

-ego

Pridjevi muškoga roda u genitivu jednine imaju **nastavak -ego**:
drogi – drogiego, duży – dużego, prosty – prostego, tani – taniego, wysoki – wysokiego

Dativ – Celownik

-emu

Pridjevi muškoga roda u dativu jednine imaju **nastavak -emu**:
drogi – drogiemu, otwarty – otwartemu, prędki – prędkiemu, przystojny – przystojnemu, tani – taniemu

Akuzativ – Biernik

-ego (=Gjd.) /za żywo/
-y, -i (=Njd.) /za neživo/

U pridjeva koji stoje uz imenice muškoga roda koje znače što żywo, akuzativ jednine je jednak genitivu jednine:

długi – długiego, gorliwy – gorliwego, miękki – miękkiego, wesoly – wesolego

U pridjeva koji se pridijevaju imenicama muškoga roda koje znače što neživo, akuzativ jednine jednak je nominativu jednine:

ciekawy – ciekawy, czarny – czarny, niski – niski, nudny – nudny, wesoly – wesoly

Instrumental – Narzędnik

-ym, -im

Pridjevi muškoga roda u instrumentalu jednine imaju **nastavak -ym** ili **-im** (ako pridjev u nominativu jednine završava na meki suglasnik ili na -k i -g):

chudy – chudym, nudny – nudnym, płytki – płytkim, tani – tanim, tęgi – tęgim

Lokativ – Miejscownik

-ym, -im
=Ijd.

Lokativ jednine pridjeva muškoga roda jednak je instrumentalu jednine:

drogi – (o) drogim, grzeczny – (o) grzecznym, pilny – (o) pilnym, śliski – (o) śliskim

Vokativ – Wołacz

-y, -i
=Njd.

Vokativ jednine jednak je nominativu jednine:

głupi – głupi, miękki – miękki, silny – silny, uprzejmy – uprzejmy

Pridjevi koji se pridijevaju imenicama muškoga roda u jednini koje znače što živo

Jednina					
N	czysty	dobry	rzadki	wolny	tani
G	czystego	dobrego	rzadkiego	wolnego	taniego
D	czystemu	dobremu	rzadkiemu	wolnemu	taniemu
A	czystego	dobrego	rzadkiego	wolnego	taniego
I	czystym	dobrym	rzadkim	wolnym	tanim
L	(o) czystym	(o) dobrym	(o) rzadkim	(o) wolnym	(o) tanim

N=V G=A I=L

Pridjevi koji se pridijevaju imenicama muškoga roda u jednini koje znače što neživo

Jednina					
N	nowy	ciekawy	cienki	ubogi	tani
G	nowego	ciekawego	cienkiego	ubogiego	taniego
D	nowemu	ciekawemu	cienkiemu	ubogiemu	taniemu
A	nowy	ciekawy	cienki	ubogi	tani
I	nowym	ciekawym	cienkim	ubogim	tanim
L	(o) nowym	(o) ciekawym	(o) cienkim	(o) ubogim	(o) tanim
V	nowy!	ciekawy!	cienki!	ubogi!	tani!

N=A=V I=L

Pridjevi ženskoga roda – Przymiotniki rodzaju żeńskiego

Padeżni nastavci pridjeva ženskoga roda u jednini

Jednina	
N	-a
G	-ej
D	-ej
A	-ą
I	-ą
L	-ej
V	-a

G=D=L
A=I

Nominativ – Mianownik

-a

U nominativu jednine pridjevi ženskoga roda imaju **nastavak -a**:
ciekawa, droga, ładna, nowa, rzadka, stara

Genitiv – Dopełniacz

-ej

U genitivu jednine pridjevi imaju **nastavak -ej**:
długa – długiej, obca – obcej, szybka – szybkiej, tania – taniej,
zgrabna – zgrabnej

Dativ – Celownik

-ej =Gjd.

U dativu jednine pridjevi imaju oblik jednak obliku u genitivu:

mocna – mocnej, nowa – nowej, stara – starej, zimna – zimnej

Akuzativ – Biernik

-ą

U akuzativu jednine pridjevi ženskoga roda imaju **nastavak -ą**:

ciekawa – ciekawą, gotowa – gotową, łakoma – łakomą, skąpa – skąpą, smutna – smutną

Instrumental – Narzędnik

-ą =Ajd.

Pridjevi ženskoga roda u instrumentalu jednine imaju nastavak jednak nastavku u akuzativu.

bogata – bogatą, ciężka – ciężką, droga – drogą, nudna – nudną, płaska – płaską

Lokativ – Miejscownik

-ej =Gjd. =Djd.

U lokativu jednine pridjevi imaju oblik jednak obliku u genitivu i dativu:

blada – (o) bladej, krzywa – (o) krzywej, pracowita – (o) pracowitej, zajęta – (o) zajętej

Vokativ – Wołacz

-a =Njd.

Oblik u vokativu jednak je obliku u nominativu:

**czerwona – czerwona, gruba – gruba, pijana – pijana, zdrowa
– zdrowa**

Pridjevi koji se pridijevaju imenicama ženskoga roda u jednini

Jednina				
N	zgrabna	niska	tega	tania
G	zgrabnej	niskiej	tegiej	taniej
D	zgrabnej	niskiej	tegiej	taniej
A	zgrabną	niską	tega	tanią
I	zgrabną	niską	tega	tanią
L	(o) zgrabnej	(o) niskiej	(o) tegiej	(o) taniej
V	zgrabna!	niska!	tega!	tania!

N=V G=D=L A=I

Pridjevi srednjega roda – Przymiotniki rodzaju nijakiego

Padeżni nastavci pridjeva srednjega roda u jednini

Jednina	
N	-e
G	-ego
D	-emu
A	-e
I	-ym, -im
L	-ym, -im
V	-e

N=A=V I=L

Nominativ – Mianownik

-e

U nominativu jednine pridjevi srednjega roda imaju **nastavak -e**:
nowe, skąpe, stare, szerokie, twarde, ubogie, wysokie

Genitiv – Dopełniacz

-ego

U genitivu jednine pridjevi imaju **nastavak -ego**:
dalekie – dalekiego, nowe – nowego, tanie – taniego, zdrowe – zdrowego

Dativ – Celownik

-emu

U dativu jednine pridjevi imaju **nastavak -emu**:
brzydkie – brzydkiemu, ciekawe – ciekawemu, nagie – nagiemu, ubogie – ubogiemu

Akuzativ – Biernik

-e
=Njd.

U akuzativu je oblik jednak obliku u nominativu:

ładne – ładne, szerokie – szerokie, ulubione – ulubione, wąskie – wąskie

Instrumental – Narzędnik

-ym, -im

Pridjevi srednjega roda u instrumentalu jednine imaju **nastavak -ym** ili **-im** (ako osnova završava na meki suglasnik ili na *-k* i *-g*):

ciekawe – ciekawym, dobre – dobrym; dalekie – dalekim, ubogie – ubogim

Lokativ – Miejscownik

-ym, -im
=Ijd.

U lokativu jednine pridjevi srednjega roda imaju nastavke jednake nastavcima u instrumentalu:

ciemne – (o) ciemnym, zielone – (o) zielonym; niskie – (o) niskim, tęgie – (o) tęgim

Vokativ – Wołacz

-e
=Njd.

Oblik u vokativu jednak je obliku u nominativu:

dalekie – dalekie, duże – duże, małe – małe, szerokie – szerokie

Pridjevi koji se pridijevaju imenicama srednjega roda u jednini

Jednina					
N	młode	zdrowe	wysokie	drogie	tanie
G	młodego	zdrowego	wysokiego	drogiego	taniego
D	młodemu	zrowemu	wysokiemu	drogiemu	taniemu
A	młode	zdrowe	wysokie	drogie	tanie
I	młodym	zrowym	wysokim	drogim	tanim
L	(o) młodym	(o) zdrowym	(o) wysokim	(o) drogim	(o) tanim
V	młode!	zdrowe!	wysokie!	drogie!	tanie!

N=A=V I=L

MNOŻINA – LICZBA MNOGA

Muškoosobni oblik – Forma męskoosobowa

Padeżni nastawci pridjeva koji se pridijevaju imenicama muškoga roda koje znače osobu

Mnożina	
N	-i, -y
G	-ych, -ich
D	-ym, -im
A	-ych, -ich
I	-ymi, -imi
L	-ych, -ich
V	-e

Nominativ – Mianownik

-y, -i

Pridjevi koji se pridijevaju imenicama muškoga roda koje znače osobu u nominativu jednine imaju **nastavak -y** ili **-i**.

Nastavak -y imaju:

- pridjevi kojih osnova završava na *-k, -g, -r*:
brzydki – brzydcy, elegancki – elegancy, lekki – lekcy, miękki – miękcy, niemiecki – niemieccy, niski – niscy, polski – polscy, prędki – prędcy, rzadki – rzadcy, szybki – szybcy, wysoki – wysocy; drogi – drodzy, nagi – nadzy, srogi – srodzy, ubogi – ubodzy; dobry – dobrzy, stary – starzy
- pridjevi kojih osnova u nominativu jednine završava na *-c, -cz, -dz*:
obcy – obcy, ochoczy – ochoczy, chory – chorzy, cudzy – cudzy, mądry – mądrzy

Pridjevi koji u nominativu jednine završavaju na *-ący, -cy, -czy, -dzy, -ży* ili *-mi* ne mijenjaju svoj oblik u nominativu množine čak ni kada se pridijevaju imenicama muškoga roda koje znače osobu:

- biegnący – biegnący, wierzący – wierzący; obcy – obcy; ochoczy – ochoczy; cudzy – cudzy; boży – boży, olbrzymi – olbrzymi**
- **duży – duzi**

Nastavak -i u nominativu množine imaju pridjevi muškoosobnoga oblika:

– koji i u nominativu jednine imaju nastavak *-i*:

glupi – glupi, olbrzymi – olbrzymi, ostatni – ostatni, tani – tani

– kojih osnova u nominativu jednine završava na tvrdi suglasnik (osim na *-k, -g, -r*):

brudny – brudni, cichy – cisi, ciekawy – ciekawi, ciemny – ciemni, głośny – głośni, gruby – grubi, ładny – ładni, niemy – niemi, nowy – nowi, pracowity – pracowici, skąpy – skąpi, słaby – słabi, uczciwy – uczciwi, zdrowy – zdrowi

Alternacije u pridjeva u nominativu množine koji se pridijevaju imenicama koje znače osobu

Odnose li se pridjevi na imenice muškoga roda koje znače osobu, suglasnici i suglasničke skupine na kraju osnove najčešće alterniraju, a u pojedinim primjerima i samoglasnici.

Suglasničke alternacije

- tvrdi suglasnik → meki suglasnik

p : p' skąpy – skąpi, ślepy – ślepi

b : b' gruby – grubi, słaby – słabi

m : m' łakomy – łakomi, niemy – niemi

w : w' nowy – nowi

t : ć bogaty – bogaci, uśmiechnięty – uśmiechnięci, żółty – żółci

d : dź blady – bladzi, chudy – chudzi, młody – młodzi

n : ń biedny – biedni, groźny – groźni, ładny – ładni, zdolny – zdolni, znany – znani

s : ś łysy – łysi, wczesny – wcześnie

ch : ś cichy – cisi, głuchy – głusi, suchy – susi

st : śc czysty – czyści, gęsty – gęści, prosty – prości, tłusty – tłusci

sł : śl dorosły – dorośli

ł : ł' biały – biali, ciepły – ciepłi, mały – mali, szczupły – szczupli, zarozumiały – zarozumiali

- tvrdi suglasnik → otvrdnuti suglasnik

r : rz dobry – dobrzy, chytry – chytrzy, mądry – mądrzy, stary – starzy

- otvrdnuti suglasnik → meki suglasnik

sz : ś młodszy – młodzi, pierwszy – pierwsi

ź : ż duży – duzi, świeży – świezi

źl : źl' zły – źli

Samoglasničke alternacije

o : e doświadczony – doświadczeni, ulubiony – ulubieni,
zielony – zieleni

Samoglasničko-suglasničke alternacije

o : e, ł : l wesoly – weseli

k : c, i : y bliski – bliscy, daleki – dalecy, niski – niscy, wielki – wielcy

g : dz, i : y drogi – drodzy, tęgi – tędzy, ubogi – ubodzy

Pridjevi *boży, chyży, głupi, księży, świeży, zubrzy* ne alterniraju.

Genitiv – Dopełniacz

-ych, -ich

U genitivu množine pridjevi imaju **nastavak -ych** ili **-ich** (ako osnova završava na meki suglasnik ili na *-k* i *-g*):

**chudy – chudych, przystojny – przystojnych, zdrowy –
zdrowych; tani – tanich, wysoki – wysokich, nagi – nagich**

Dativ – Celownik

-ym, -im

U dativu množine pridjevi imaju **nastavak -ym** ili **-im** (ako osnova završava na meki suglasnik ili na *-k* i *-g*):

**aktywny – aktywnym, cichy – cichym, wredny – wrednym;
tani – tanim; bliski – bliskim, daleki – dalekim, drogi – drogim**

Akuzativ – Biernik

-ych, -ich
=Gmn.

U pridjeva koji se pridijevaju imenicama muškoga roda koje znače osobu akuzativ množine jednak je genitivu množine:

**daleki – dalekich, mądry – mądrych, wymagający –
wymagających, zły – złych**

Instrumental – Narzędnik

-ymi, -imi

U instrumentalu množine pridjevi koji se pridijevaju imenicama muškoga roda koje znače osobu imaju **nastavak -ymi** ili **-imi** (ako pridjev u nominativu jednine završava na meki suglasnik ili na *-k* i *-g*):

**dobry – dobrymi, serdeczny – serdecznymi, sprawny –
sprawnymi, zdolny – zdolnymi; bliski – bliskimi, ciężki –
ciężkimi; drogi – drogimi, tęgi – tęgimi**

Lokativ – Miejscownik

-ych, -ich
=Gmn., Amn.

U pridjeva koji se pridijevaju imenicama muškoga roda koje znače osobu lokativ množine jednak je genitivu množine i akuzativu množine:

**biedny – (o) biednych, dorosły – (o) dorosłych, śmiały – (o)
śmiałych; wysoki – (o) wysokich**

Vokativ – Wołacz

-y, -i
=Nmn.

Vokativ množine jednak je nominativu množine:

ubogi – ubodzy; bogaty – bogaci, chudy – chudzi, miły – mili

Pridjevi koji se pridijevaju imenicama muškoga roda u množini koje znače osobu

Mnożina					
N	brzydcy	młodzi	ubodzy	tani	zdrowi
G	brzydkich	młodych	ubogich	tanich	zdrowych
D	brzydkim	młodym	ubogim	tanim	zdrowym
A	brzydkich	młodych	ubogich	tanich	zdrowych
I	brzydkimi	młodymi	ubogimi	tanimi	zdrowymi
L	(o) brzydkich	(o) młodych	(o) ubogich	(o) tanich	(o) zdrowych
V	brzydcy!	młodzi!	ubodzy!	tani!	zdrowi!

N=V G=A=L

Tzv. nemuškoosobni oblik – Forma niemęskoosobowa

Ovaj se oblik pridjeva pridijeva imenicama muškoga roda koje ne znače osobu te imenicama ženskoga i srednjega roda u množini.

Padeżni nastavci pridjeva koji se pridijevaju imenicama muškoga roda koje ne znače osobu te imenicama ženskoga i srednjega roda u množini

Mnożina	
N	-e
G	-ych, -ich
D	-ym, -im
A	-e
I	-ymi, -imi
L	-ych, -ich
V	-e

Nominativ – Mianownik

-e

U nominativu množine pridjevi imaju **nastavak -e**:

daleki – dalekie, drogi – drogie, nowy – nowe, stary – stare
cienka – cienkie, długa – długie, gorąca – gorące
ciemne – ciemne, szerokie – szerokie, wysokie – wysokie

Genitiv – Dopełniacz

-ych, -ich

U genitivu množine pridjevi imaju **nastavak -ych** ili **-ich** (ako osnova završava na meki suglasnik ili na *-k* i *-g*):

dobry – dobrych, smutny – smutnych; elegancki – eleganckich;
nagi – nagich

gęsta – gęstych, nowa – nowych; bliska – bliskich, droga –
drogich

ładne – ładnych; stare – starych; dalekie – dalekich; tęgie –
tęgich

Dativ – Celownik

-ym, -im

U dativu množine pridjevi imaju **nastavak -ym** ili **-im** (ako osnova završava na meki suglasnik ili na *-k* i *-g*):

otwarty – otwartym; tani – tanim; daleki – dalekim, ciężki –
ciężkim

ciekawa – ciekawym, dziwna – dziwnym; cienka – cienkim;
droga – drogim

nudne – nudnym; niskie – niskim; nagie – nagim

Akuzativ – Biernik

-e
=Nmn.

U akuzativu množine pridjevi imaju jednak oblik kao u nominativu množine:

biedny – biedne, ciasny – ciasne, dorosły – dorosłe, wesoly – wesole

nowa – nowe, nudna – nudne, wolna – wolne, zgrabna – zgrabne

chude – chude, ciekawe – ciekawe, male – male, zdolne – zdolne

Instrumental – Narzędnik

-ymi, -imi

U instrumentalu množine **nastavak** je **-ymi** ili **-imi** (ako osnova završava na meki suglasnik ili na *-k* i *-g*):

zmęczony – zmęczonymi; tani – tanimi, miękki – miękkimi, długi – długimi

mądra – mądrymi, zaniedbana – zaniedbanymi; niska – niskimi, uboga – ubogimi

ostre – ostrymi, ciekawe – ciekawymi; wysokie – wysokimi, nagie – nagimi

Lokativ – Miejscownik

-ych, -ich
=Gmn.

U lokativu množine pridjevi imaju jednake nastavke kao u genitivu množine:

mały – (o) małych, śliczny – (o) ślicznych, trudny – (o) trudnych; wysoki – (o) wysokich

gruba – (o) grubych, mądra – (o) mądrych, nowa – (o) nowych; rzadka – (o) rzadkich

grzeczne – (o) grzecznych, stare – (o) starych; tanie – (o) tanich, tęgie – (o) tęgich

Vokativ – Wołacz

-e =Nmn.

Oblik pridjeva u vokativu množine jednak je obliku u nominativu množine:

nowy – nowe, nudny – nudne, stary – stare

chora – chore, wesola – wesole, zgrabna – zgrabne

ciekawe – ciekawe, grzeczne – grzeczne, smutne – smutne

Pridjevi koji se pridijevaju imenicama muškoga roda u množini koje ne znače osobu i imenicama ženskoga i srednjega roda u množini

Mnożina					
N	młode	zdrowe	wysokie	drogie	tanie
G	młodych	zdrowych	wysokich	drogich	tanich
D	młodym	zdrwym	wysokim	drogim	tanim
A	młode	zdrowe	wysokie	drogie	tanie
I	młodymi	zdrwymy	wysokimi	drogimi	tanimi
L	(o) młodych	(o) zdrowych	(o) wysokich	(o) drogich	(o) tanich
V	młode!	zdrowe!	wysokie!	drogie!	tanie!

N=A=V G=L

Jednina					
N	młody człowiek	zdrowy pies	wysoka pani	droga torebka	tanie pole
G	młodego człowieka	zdrowego psa	wysokiej pani	drogiej torebki	taniego pola
D	młodemu człowiekowi	zdrowemu psu	wysokiej pani	drogiej torebce	taniemu polu
A	młodego człowieka	zdrowego psa	wysoką panią	drogą torebkę	tanie pole
I	młodym człowiekiem	zdrowym psem	wysoką panią	drogą torebką	tanim polem
L	(o) młodym człowieku	(o) zdrowym psie	(o) wysokiej pani	(o) drogiej torebce	(o) tanim polu
V	młody człowieku!	zdrowy psie!	wysoka pani!	droga torebko!	tanie pole!

Mnożina					
N	młodzi ludzie	zdrowe psy	wysokie panie	drogie torebki	tanie pola
G	młodych ludzi	zdrowych psów	wysokich pań	drogich torebek	tanich pól
D	młodym ludziom	zdrowym psom	wysokim paniom	drogim torebkom	tanim polom
A	młodych ludzi	zdrowe psy	wysokie panie	drogie torebki	tanie pola
I	młodymi ludźmi	zdrowymi psami	wysokimi paniami	drogimi torebkami	tanimi polami
L	(o) młodych ludziach	(o) zdrowych psach	(o) wysokich paniach	(o) drogich torebkach	(o) tanich polach
V	młodzi ludzie!	zdrowe psy!	wysokie panie!	drogie torebki!	tanie pola!

STUPNJEVANJE PRIDJEVA – STOPNIOWANIE PRZYMIOTNIKÓW

U poljskom se jeziku mogu stupnjevati samo opisni pridjevi.

Razlikuju se tri stupnja:

- prvi stupanj ili pozitiv (stopień równy),
- drugi stupanj ili komparativ (stopień wyższy) i
- treći stupanj ili superlativ (stopień najwyższy).

Tvorbeno stupnjevanje – Stopniowanie słowotwórcze

Komparativ – Stopień wyższy

<p>-sz+y, -sz+a, -sz+e -ejsz+y, -ejsz+a, -ejsz+e</p>
--

Komparativ se tvori tvorbenim morfemima *-sz-* i *-ejsz-*, kojima se dodaju nastavci *-y* (za muški rod), *-a* (za ženski rod) ili *-e* (za srednji rod).

Tvorbeni morfem -sz- dodaje se:

- pridjevima kojih osnova završava na jedan suglasnik:
blady – bledszy, cichy – cichszy, długi – dłuższy, drogi – droższy, gruby – grubszy, nowy – nowszy, stary – starszy, tani – tańszy, tęgi – tęższy
- nekim pridjevima kojih osnova završava na dva suglasnika:
częsty – częstszy, twardy – twardszy, otwarty – otwartzszy, prosty – prostszy
- pridjevima sa sufiksima *-k*, *-ek*, *-ok*, koji se pritom gube:
bliski – bliższy, cienki – cieńszy, krótki – krótszy, słodki – słodszy; daleki – dalszy; głęboki – głębszy, szeroki – szerszy

Tworbeni morfem -ejsz- dodaje se najčešće pridjevima:

– kojih osnova završava na dva ili više suglasnika i pritom osnova alternira:

**biedny – biedniejszy, ciemny – ciemniejszy, ładny – ładniejszy,
łagodny – łagodniejszy, mocny – mocniejszy, ostry – ostrzejszy,
piękny – piękniejszy, zimny – zimniejszy**

Komparativni se odnos izriče pomoću veznika *niż* (+ imenica u nominativu) ili prijedloga *od* (+ imenica u genitivu).

Siostra Adama była piękniejsza niż wszystkie jej koleżanki.

Moja przyjaciółka jest lepsza od twojej.

Alternacije u pridjeva u komparativu

Suglasničke alternacije

tvrdi suglasnik → meki suglasnik

m : m' uprzejmy – uprzejmiejszy

n : Ń ciemny – ciemniejszy, cienki – cieńszy, ładny – ładniejszy

st : ść gęsty – gęściejszy, tłusty – tłusćciejszy

śl : śł dorosły – doroślejszy

sn : śń ciasny – ciaśniejszy, wczesny – wcześniejszy

tvrdi suglasnik → otvrdnuti suglasnik

g : ż długi – dłuższy, drogi – droższy, tęgi – tęższy

ł : l ciepły – ciepniejszy, miły – miłszy, trwały – trwalszy

r : rz mądry – mądrzejszy, ostry – ostrzejszy

s : ż bliski – bliższy, niski – niższy, wysoki – wyższy

Samoglasničko-suglasničke alternacije

a : e, ł : l biały – bielszy, śmiały – śmielszy

on : e, n : ń zielony – zieleńszy

o : e, ł : l wesoly – weselszy

ą : ę, c : t gorący – gorętszy

ą : ę, s : ż wąski – węższy

Superlativ – Stopień najwyższy

naj + komparativ

Superlativ se tvori dodavanjem morfema *naj-* pridjevu u komparativu:

ciekawy – ciekawszy – najciekawszy, gruby – grubszy – najgrubszy, stary – starszy – najstarszy, piękny – piękniejszy – najpiękniejszy

Superlativ se izriče:

– pomoću prijedloga *z(e)* i genitiva:

Janek jest najlepszy ze wszystkich.

– i pomoću prijedloga *w* i lokativa:

Janek jest najlepszy w swojej klasie.

Opisno stupnjevanje – Stopniowanie opisowe

Komparativ – Stopień wyższy

bardziej + pozitiv
mniej + pozitiv

Neki se pridjevi stupnjuju dodavanjem priloga *bardziej* odnosno *mniej* pridjevu u pozitivu, ovisno o obliku stupnja koji izriču (viši ili niži).

Opisno se stupnjuju:

– participni pridjevi:

uśmiechnięty – bardziej uśmiechnięty, wymagający – bardziej wymagający, zachwycony – bardziej zachwycony, zajęty – bardziej zajęty

– neki dvosložni pridjevi:

chory – bardziej chory, gorzki – bardziej gorzki, łysy – bardziej łysy, słony – bardziej słony, śliski – bardziej śliski, szary – bardziej szary

– većina pridjeva sa sufiksima -ow-, -ast-, -ist-:
celowy – bardziej celowy, gliniasty – bardziej gliniasty,
wodnisty – bardziej wodnisty

– nazivi nekih boja:
brązowy – bardziej brązowy, fioletowy – bardziej fioletowy,
różowy – bardziej różowy, żółty – bardziej żółty

Neki pridjevi nemaju komparativ nego se uz pozitiv koristi samo superlativ:
różny – najróżniejszy, przeróżny – najprzeróżniejszy,
ukochany – najukochańszy

Superlativ – Stopień najwyższy

Superlativ se tvori dodavanjem morfema *naj-* obliku u komparativu:
łyśy – najbardziej łyśy, otwarty – najbardziej otwarty, pijany
– najbardziej pijany, płaski – najbardziej płaski, śliski –
najbardziej śliski

Neprawilno stupnjevanje – Stopniowanie nieregularne

Pridjevi *dobry, zły, mały, wielki* i *duży* imaju supletivnu osnovu u komparativu i superlativu. Pridjevi *wielki* i *duży* imaju jednake oblike u komparativu i superlativu.

dobry – lepszy – najlepszy
zły – gorszy – najgorszy
mały – mniejszy – najmniejszy
wielki – większy – największy
duży – większy – największy

Neki pridjevi tvore komparativ i morfemom *-sz-* i morfemom *-ejsz-*. Također postoje pridjevi koji tvore komparativ i opisno (analitički) i tvorbeno (sintetički).

czerwony – czerwieńszy / bardziej czerwony
czysty – czystszy / czyściejszy
gęsty – gęstszy (gęściejszy, bardziej gęsty)
głodny – głodniejszy / bardziej głodny
zielony – zieleńszy / bardziej zielony

PRIDJEVI U POZITIVU I KOMPARATIVU⁶

biały	bielszy
biedny	biedniejszy
blady	bledszy
bliski	bliższy
bogaty	bogatszy
bolesny	boleśniejszy / bardziej bolesny
brązowy	bardziej brązowy
brudny	brudniejszy
brzydki	brzydszy
cenny	cenniejszy
chory	bardziej chory
chytry	chytrzejszy / bardziej chytry
cichy	cichszy
ciekawy	ciekawszy
cieńki	cieńszy
ciemny	ciemniejszy
ciepły	cieplejszy
ciężki	cięższy
czarny	czarniejszy / bardziej czarny
czerwony	czerwieńszy / bardziej czerwony
częsty	częstszy
czysty	czystszy / czyściejszy
daleki	dalszy
dobry	lepszy
dokładny	dokładniejszy
długi	dłuższy
drogi	droższy
duży	większy
dziwny	dziwniejszy
elegancki	bardziej elegancki
gęsty	gęstszy (gęściejszy, bardziej gęsty)
głęboki	głębszy
głodny	głodniejszy / bardziej głodny
głośny	głośniejszy

⁶ Oblici su navedeni prema: *Wielki słownik poprawnej polszczyzny*, ur. Andrzej Markowski, PWN, Warszawa 2007. Kosom su crtom odijeljene inačice, a u zagradama navedeni oblici koji su rjeđe u uporabi.

głuchy	bardziej głuchy (głuchszy)
głupi	głupszy
gorący	gorętszy (bardziej gorący)
gorliwy	gorliwszy / bardziej gorliwy
gorzki	bardziej gorzki
gruby	grubszy
grzeczny	grzeczniejszy
krótki	krótszy
krzywy	bardziej krzywy
lekki	lżejszy
ładny	ładniejszy
łagodny	łagodniejszy
łysy	bardziej łysy
mały	mniejszy
mądry	mądrzejszy
miękki	bardziej miękki (miększy)
miły	milszy
mokry	bardziej mokry (mokrzejszy)
niski	niższy
obcy	bardziej obcy
ostry	ostrzejszy
otwarty	bardziej otwarty
piękny	piękniejszy
pijany	bardziej pijany
pilny	pilniejszy
płaski	bardziej płaski
płytki	plytszy
pracowity	pracowitszy
prędki	prędszy
prosty	prostszy
przyjemny	przyjemniejszy
przystojny	przystojniejszy
rzadki	rzadszy
rzeński	bardziej rzeński
serdeczny	serdeczniejszy / bardziej serdeczny
silny	silniejszy
siwy	bardziej siwy
skąpy	bardziej skąpy
słaby	słabszy
słodki	słodszy

słony	bardziej słony
smutny	smutniejszy
srogi	sroższy
stary	starszy
straszny	straszniejszy
stromy	stromszy
suchy	bardziej suchy (suchszy)
szary	bardziej szary
szczupły	szczuplejszy
szeroki	szerszy
szybki	szybszy
śliczny	ślicznější
śliski	bardziej śliski
śmiały	śmielszy / bardziej śmiały
tani	tańszy
tęgi	tęższy / bardziej tęgi
trudny	trudniejszy
ubogi	uboższy
uczciwy	uczciwszy / bardziej uczciwy
ulubiony	bardziej ulubiony (ulubieńszy)
uprzejmy	uprzejmiejszy / bardziej uprzejmy
uśmiechnięty	bardziej uśmiechnięty
ważny	ważniejszy
wąski	węższy
wesoły	weselszy / bardziej wesoły
winny	bardziej winny
wspaniały	wspanialszy
wygodny	wygodniejszy
wymagający	bardziej wymagający
wysoki	wyższy
wytrwały	wytrwalszy
zaniedbany	bardziej zaniedbany
zajęty	bardziej zajęty
zarozumiały	bardziej zarozumiały (zarozumialszy)
zdrowy	zdrowszy
zielony	zieleńszy / bardziej zielony
zgrabny	zgrabniejszy
zimny	zimniejszy
zły	gorszy
zmęczony	bardziej zmęczony

**PRIDJEVI – MUŠKOOSOBNI PRIDJEVI U NOMINATIVU
MNOŽINE**

biały	biali
biedny	biedni
blady	bladzi
bliski	bliscy
bogaty	bogaci
brudny	brudni
brzydki	brzydcy
cenny	cenni
chory	chorzy
chudy	chudzi
chytry	chytrzy
cichy	cisi
ciekawyy	ciekawi
ciężki	ciężcy
czarny	czarni
czerwony	czerwoni
częsty	części
czysty	czyści
daleki	dalecy
dobry	dobrzy
dokładny	dokładni
dorośły	dorośli
doświadczony	doświadczeni
drogi	drodzy
duży	duzi
dziwny	dziwni
elegancki	eleganccy
głęboki	głębocy
głodny	głodni
głośny	głośni
głuchy	głusi
głupi	głupi
gorący	gorący
gorliwy	gorliwi
groźny	groźni

gruby	grubi
greczny	grzeczni
inteligentny	inteligentni
krzywy	krzywi
lekki	lekcy
łagodny	łagodni
łatwy	łatwi
łysy	łysi
mały	mali
mądry	mądrzy
miękki	miękczy
miły	mili
młody	młodzi
mokry	mokrzy
nagi	nadzy
niski	nisey
nowy	nowi
obcy	obcy
odważny	odważni
ostrzy	ostrzy
otwarty	otwarci
piękny	piękni
pijany	pijani
pilny	pilni
pracowity	pracowici
prędki	prędcy
prosty	prości
przystojny	przystojni
różny	różni
rzadki	rzadcy
serdeczny	serdeczni
skąpy	skąpi
słodki	słodcy
suchy	susi
smutny	smutni
spokojny	spokojni
srogi	srodzy
stary	starzy

szczupły	szczupli
szybki	szybcy
śmiały	śmiali
tęgi	tędzy
tłusty	tłuści
trudny	trudni
trwały	trwali
twardy	twardzi
ubogi	ubodzy
uczciwy	uczciwi
uprzejmy	uprzejmi
ważny	ważni
wesoły	weseli
wielki	wielcy
winny	winni
wspaniały	wspaniali
wygodny	wygodni
wysoki	wysocy
wytrwały	wytrwali
zajęty	zajęci
zarozumiały	zarozumiali
zdolny	zdolni
zdrowy	zdrowi
zielony	zieleni / zieloni
zimny	zimni
zły	źli
zmęczony	zmęczeni

Brojevi – Liczebniki

BROJEVI – LICZEBNIKI

Brojevima se izriče količina koja može biti određena i brojiva odnosno neodređena i nebrojiva, a znače i mjesto u redosljedu onoga što znači imenica.

Brojevi zamjenjuju imenice, pridjeve, brojeve i priloge.

Prema značenju brojevi se dijele na:

- glavne – liczebniki główne
jeden, dwa, trzy, sześć, siedem
- redne – liczebniki porządkowe
drugi, trzeci, piąty, siódmy
- zbirne – liczebniki zbiorowe
dwoje, troje
- razlomke – liczebniki ułamkowe
jedna trzecia, dwie czwarte
- neodređene – liczebniki nieokreślone
kilka, wiele
- višekratne – liczebniki wielokrotne
trzykrotny, stukrotny
- množinske brojeve – liczebniki množne
potrójny, poczwórny

Glavni brojevi – Liczebniki główne

- 1 jeden
- 2 dwa
- 3 trzy
- 4 cztery
- 5 pięć
- 6 sześć
- 7 siedem
- 8 osiem
- 9 dziewięć
- 10 dziesięć
- 11 jedenaście
- 12 dwanaście
- 13 trzynaście
- 14 czternaście

15 piętnaście
16 szesnaście
17 siedemnaście
18 osiemnaście
19 dziewiętnaście
20 dwadzieścia
21 dwadzieścia jeden
22 dwadzieścia dwa
23 dwadzieścia trzy
24 dwadzieścia cztery
25 dwadzieścia pięć
30 trzydzieści
40 czterdzieści
50 pięćdziesiąt
60 sześćdziesiąt
70 siedemdziesiąt
80 osiemdziesiąt
90 dziewięćdziesiąt
100 sto
101 sto jeden
110 sto dziesięć
120 sto dwadzieścia
200 dwieście
300 trzysta
400 czterysta
500 pięćset
600 sześćset
700 siedemset
800 osiemset
900 dziewięćset
1000 tysiąc
1001 tysiąc jeden
1968 tysiąc dziewięćset sześćdziesiąt osiem
2000 dwa tysiące
3000 trzy tysiące
5 000 pięć tysięcy
1 000 000 milion
1 000 000 000 miliard

Broj jedan – Liczebnik jeden

Broj jedan (*jeden, jedna, jedno*) se sklanja po pridjevskoj deklinaciji. Slaže se s imenicama, zamjenicama, pridjevima i glagolskim pridjevima u rodu, broju i padežu.

Ima i neodređeno značenje ‘jedan, neki’.

Spotkałam jednego ukochanego przyjaciela.

Byłam w kinie z jedną koleżanką.

W parku widziałam jedno dziecko bawiące się lalką.

U akuzativu muškoga roda dva su oblika – *jednego* za što živo i *jeden* za što neživo.

Kupiłam jednego psa.

Zauważyłem jeden kolorowy zeszyt.

	m.r.	s.r.	ž.r.
N	jeden	jedno	jedna
G	jednego		jednej
D	jednemu		jednej
A	jednego /za živo/ jeden /za neživo/	jedno	jedną
I	jednym		jedną
L	(o) jednym		(o) jednej

Broj *jeden* se ne sklanja ako stoji uz pune desetice, stotice i tisućice.

Przyszedł z dwudziestu jeden robotnikami.

Rozmawialiśmy o stu jeden ochotnikach.

To jest sklep z tysiącem jeden drobiazgów.

Množinskim oblicima glavnih brojeva *jeden, jedna, jedno* izriče se neodređenost (*pewni, niektórzy, niektórzy...*)

	m. (+os.)	
N	jedni	<i>wnukowie</i>
G	jednych	<i>wnuków</i>
D	jednym	<i>wnukom</i>
A	jednych	<i>wnuków</i>
I	jednymi	<i>wnukami</i>
L	jednych	<i>wnukach</i>

	m. (-os.)		ż.r.	s.r.
N	jedne	<i>sklepy</i>	<i>siostry</i>	<i>okna</i>
G	jednych	<i>sklepów</i>	<i>siostr</i>	<i>okien</i>
D	jednym	<i>sklepom</i>	<i>siostrom</i>	<i>oknom</i>
A	jedne	<i>sklepy</i>	<i>siostry</i>	<i>okna</i>
I	jednymi	<i>sklepami</i>	<i>siostrami</i>	<i>oknami</i>
L	jednych	<i>sklebach</i>	<i>siostrach</i>	<i>oknach</i>

Broj dva – Liczebnik dwa

Oblici *dwaj*, *dwu* i *dwóch* u nominativu slažu se s imenicama muškoga roda koje znače osobu.

Oblik *dwu* u nominativu sve je rjeđe u uporabi, ali nije nepravilan.

Oblik *dwie* slaže se s imenicama ženskoga roda, a oblik *dwa* s imenicama srednjega roda i imenicama muškoga roda koje ne znače osobu.

	m. (+os.)	m. (-os.), s.r.	ż.r.
N	dwaj / dwóch (dwu)	dwa	dwie
G	dwu / dwóch		
D	dwu / dwom / dwóm		
A	dwu / dwóch	dwa	dwie
I	dwoma		dwierma / dwoma
L	(o) dwu / dwóch		

Oblik *dwaj* u nominativu zahtijeva imenicu u nominativu množine. U prezentu je glagol u 3. licu množine, a u perfektu i složenom futuru muškoosobnoga oblika.

Dwaj koledzy idą.

Dwaj koledzy szli.

Dwaj koledzy będą szli.

Oblici *dwóch* i *dwu* slažu se s imenicom u genitivu množine. U prezentu je glagol u 3. licu jednine, a u perfektu i složenom futuru srednjega roda.

Dwóch kolegów idzie.

Dwu panów czeka przed teatrem.

Dwóch kolegów szło.

Dwu panów będzie czekało przed kinem.

Uz imenice muškoga roda koje ne znače osobu i uz imenice srednjega roda u nominativu i akuzativu stoji broj *dwa*, a oblik *dwie* uz imenice ženskoga roda.

Widzę dwa samochody.

Mam dwa psy.

Czytam dwie książki.

Oblici u genitivu, dativu i lokativu jednaki su za sve rodove.

Pożyczę książkę od tych dwóch pań.

Rozmawiamy o dwu polach.

Pożyczę książkę dwom koleżankom.

Często rozmawiamy o tych dwóch książkach.

Mama przyszła z dwoma panami i dwiema / dwoma paniami.

Oba, obie, obaj; obydwa, obydwie, obydwaj

Oblici *obydwa*, *obydwie* i *obydwaj* su češće u uporabi. Sklanjaju se kao i *dwa*, *dwie*, *dwaj*.

	m. (-o.s.), s.r.	
N	oba	obydwa <i>dalekie targi, dalekie pola</i>
G	obu	obydwu / obydwóch <i>dalekich targów, dalekich pól</i>
D	obu	obydwu / obydwom <i>dalekim targom, dalekim polom</i>
A	oba	obydwa <i>dalekie targi, dalekie pola</i>
I	obu / oboma	obydwoma <i>dalekimi targami, dalekimi polami</i>
L	obu	obydwu / obydwóch <i>dalekich targach, dalekich polach</i>

	ž.r.	
N	obie	obydwie <i>nowe książki</i>
G	obu	obydwu / obydwóch <i>nowych książek</i>
D	obu	obydwu / obydwom / obydwóm <i>nowym książkom</i>
A	obie	obydwie <i>nowe książki</i>
I	oboma / obiema / obu	obydwoma / obydwie <i>nowymi książkami</i>
L	obu	obydwu / obydwóch <i>nowych książkach</i>

	m. (+os.)	
N	obaj	obydwaj <i>zdolni uczniowie</i>
G	obu	obydwu / obydwóch <i>zdolnych uczniów</i>
D	obu	obydwu / obydwom / obydwóm <i>zdolnym uczniom</i>
A	obu	obydwu / obydwóch <i>zdolnych uczniów</i>
I	oboma / obu	obydwu / obydwoma <i>zdolnymi uczniami</i>
L	obu	obydwu / obydwóch <i>zdolnych uczniach</i>

Brojevi tri i četiri – Liczebniki trzy i cztery

S imenicama koje znače mušku osobu u nominativu se slažu oblici *trzej* i *czterej* ili *trzech* i *czterech*.

S oblicima *trzej* i *czterej* slaže se imenica u nominativu množine.

U prezentu je glagol u 3. licu množine, a u perfektu i složenom futuru muškoosobnoga oblika.

Trzej synowie idą.

Czterej mężczyźni piszą.

Czterej synowie szli.

Trzej synowie będą szli.

S oblicima *trzech* i *czterech* slaže se imenica u genitivu množine. U prezentu je glagol u 3. licu jednine, a u perfektu i složenom futuru srednjega roda.

Trzech synów idzie.

Trzech synów będzie pisał.

Czterech synów będzie szło.

Trzech sąsiadów pomagało mi uruchomić samochód.

Czterech synów szło.

Brojevi *tri* i *četiri* imaju u nominativu i akuzativu oblik *trzy* i *cztery* ako stoje uz imenice muškoga roda koje ne znače osobu i uz imenice ženskoga i srednjega roda.

Trzy samochody jechały.

Kupiłam cztery nowe torebki.

Biegły cztery psy.

Oblici u genitivu (*trzech, czterech*), dativu (*trzem, czterem*), lokativu (*o trzech, o czterech*) i instrumentalu (*trzema, czterema*) jednaki su za sve rodove.

W grupie jest czterech Chorwatów.

Przyglądał się trzem kobietom.

Upił się czterema piwami.

Powiedz mi to w trzech zdaniach.

	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N	trzej / trzech czterej / czterech	trzy cztery
G	trzech czterech	
D	trzem czterem	
A	trzech czterech	trzy cztery
I	trzema czterema	
L	(o) trzech (o) czterech	

Brojevi od 5 do 19 – Liczebniki od 5 do 19

Brojevi koji se slažu s imenicama koje znače mušku osobu u svim padežima imaju isti oblik: *pięciu, sześciu, siedmiu, ośmiu, dziewięciu, dziesięciu, jedenastu, dwunastu, trzynastu, czternastu, piętnastu, szesnastu, siedemnastu, osiemnastu, dziewiętnastu*.

sześciu braci, trzynastu chłopców, dziewiętnastu kolegów

Brojevi od 5 do 19 koji stoje uz imenicu muškoga roda koja ne znači osobu i uz imenice ženskoga i srednjega roda u nominativu, akuzativu i vokativu zadržavaju oblik glavnoga broja, a imenica je u genitivu množine:

pięć koni, siedem torebek, osiem okien

U genitivu, dativu, lokativu i instrumentalu svi brojevi imaju jednak oblik, neovisno na koju se imenicu odnose.

U instrumentalu brojevi imaju varijantne nastavke *-u* i *-oma*: npr. *siedmiu, siedmioma*.

Z ośmiu studentkami byłam w nowej bibliotece.

Z ośmioma studentkami byłam w nowej bibliotece.

	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N, A, V	pięciu	pięć
G, D, L	pięciu	
I	pięciu / pięcioma	

	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N, A, V	dwunastu	dwanaście
G, D, L	dwunastu	
I	dwunastu / dwunastoma	

Brojevi od 20 do 900 – Liczebniki od 20 do 900

Brojevi od 20 do 900 koji se slažu s imenicama koje znače mušku osobu u svim padežima imaju isti oblik: *dwudziestu, trzydziestu, czterdziestu, pięćdziesięciu, sześćdziesięciu, siedemdziesięciu, osiemdziesięciu, dziewięćdziesięciu, stu, dwustu, trzystu, czterystu, pięćuset, sześćuset, siedmiuset, ośmiuset, dziewięćuset.*

pięćdziesięciu uczniów, stu robotników, dziewięćuset studentów

Brojevi koji se odnose na imenicu muškoga roda koja ne znači osobu i na imenice ženskoga i srednjega roda u nominativu, akuzativu i vokativu zadržavaju oblik glavnoga broja, a imenica je uvijek u genitivu množine:

pięćdziesiąt zeszytów, dwieście kobiet, osiemset miast

	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N, A, V	pięćdziesięciu	pięćdziesiąt
G, D, L	pięćdziesięciu	
I	pięćdziesięciu / pięćdziesięcioma	

U genitivu, dativu, lokativu i instrumentalu svi brojevi, neovisno na koju se imenicu odnose, imaju isti oblik. U instrumentalu imaju varijantne nastavke *-u* i *-oma* (*trzydziestu, trzydziestoma*).

Z dwudziestu chłopakami pojechał na wyspę.

Podróżowałam z trzydziestoma / trzydziestu studentami i trzydziestoma studentkami.

Z dwudziestoma chłopakami pojechał na wyspę.

Ne slijedi li nakon broja imenica, rabi se samo oblik s nastavkom *-oma*.

Z osiemdziesięcioma czekam na bilety przed teatrem.

	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N, A, V	stu	sto
G, D, L	stu	
I	stu / stoma	

	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N, A, V	dwustu	dwieście
G, D, L	dwustu	
I	dwustu / dwustoma	

U brojeva **od 500 do 900** sklanja se samo prvi dio, dok sufiksadni morfem *set* ostaje nepromijenjen.

	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
N, A, V	pięciuset	pięćset
G, D, I, L	pięciuset	

Brojevi tisuća i milijun - Liczebniki tysiąc, milion

Brojevi *tysiąc* i *milion* sklanjaju se kao imenice *zajac* i *melon* i slažu se s imenicama u genitivu množine.

Na koncercie było tysiąc kobiet.

Na manifestacji było milion ludzi.

Na świecie jest milion takich kotów.

Zabrakło nam tysiąca / miliona dolarów.

Ten dom kosztuje osiem tysięcy / milionów.

	Jednina	Mnożina
N	tysiąc	tysiące
G	tysiąca	tysięcy
D	tysiącowi	tysiącom
A	tysiąc	tysiące
I	tysiącem	tysiącami
L	(o) tysiącu	(o) tysiącach
V	tysiącu!	tysiące!

	Jednina	Mnożina
N	milion	miliony
G	miliona	milionów
D	milionowi	milionom
A	milion	miliony
I	milionem	milionami
L	(o) milionie	(o) milionach
V	milionie!	miliony!

Sklonidba višočlanih glavnih brojeva – Odmiana liczebników głównych wieloczłonowych

U višočlanih glavnih brojeva sklanjaju se svi članovi osim broja *jeden* koji se nikad ne sklanja:

Widzę dwustu trzydziestu trzech panów.

Jest tysiąc pięciuset dwudziestu trzech zawodników na rynku.

Nie dadzą książki sześćdziesięciu ośmiu studentom.

Zabrakło nam tysiąca siedmiuset dwudziestu trzech złotych.

Znam trzydziestu jeden profesorów.

Mam pięćdziesiąt jeden książek.

Trzydzieści jeden samochodów stoi na autostradzie.

Nie spotkał trzydziestu jeden studentek.

Redni brojevi – Liczebniki porzqdkowe

Redni brojevi sklanjaju se prema pridjevskoj deklinaciji. Rod se izriče nastavcima: *-y* i *-i* za muški rod, *-a* za ženski i *-e* za srednji rod.

U brojeva koji se odnose na muškoosobne imenice osnova u nominativu množine alternira: *pierwszy – pierwsi*, *drugi – drudzy*, *czwarty – czwarci*, ali: *trzeci – trzeci*. Ostali brojevi (*piąci*, *szóści* itd.) postoje isključivo kao potencijalne jezične jedinice i ne rabe se u svakodnevnom govoru.

pierwszy
drugi
trzeci
czwarty
piąty
szósty
siódmy
ósmym
dziewiąty
dziesiąty
jedenasty
dwunasty
trzynasty
czternasty
piętnasty
szesnasty
siedemnasty
osiemnasty
dziewiętnasty
dwudziesty
trzydziesty
czterdziesty
pięćdziesiąty
sześćdziesiąty
siedemdziesiąty
osiemdziesiąty
dziewięćdziesiąty
setny
dwusetny / dwóchsetny
trzechsetny

czterechsetny
pięćsetny
sześćsetny
siedemsetny
osiemsetny
dziewięćsetny
tysięczny
dwutysięczny
trzytysięczny
czterotysięczny
pięćtysięczny

**Sklonidba višočlanih rednih brojeva -
Odmiana liczebników porządkowych wieloczłonowych**

Ako višočlani broj ima više od dva člana, oblik rednoga broja poprimaju oni članovi koji znače desetice i jedinice:

Na czterysta pięćdziesiątej trzeciej stronie jest mój artykuł.

Ako redni broj ima dva člana koji označuju desetice i jedinice, oba člana poprimaju oblik rednoga broja:

Był to dwudziesty trzeci koncert w jego karierze.

Ako prvi član rednoga broja znači stoticę ili tisućicę, a drugi desetice ili jedinice, prvi član ima oblik glavnoga broja, a drugi rednoga:

Będzie to czterysta dwudziesta książka w tej bibliotece.

Ako prvi član znači tisućicę, a drugi punę stoticę, samo drugi poprima oblik rednoga broja:

Był to rok tysiąc dziewięćsetny.

Ako je prvi član tisućicę, a potom slijede jedinice, brojevi od 11 do 19, puna desetice ili stotice, članovi koji označuju tisućicę imaju oblik glavnih brojeva, a ostali rednih:

Rok dwa tysiące ósmý.

Bolesław Śmiały zmarł w tysiąc osiemdziesiątym pierwszym roku.

Erich Fromm urodził się w tysiąc dziewięćsetnym roku.

Zbirni brojevi – Liczebniki zbiorowe

Zbirni određeni brojevi smatraju se varijantama glavnih brojeva koje se ne razlikuju značenjem.

Tvore se od osnove glavnoga broja dodavanjem sufikasa *-oje* i *-oro*.

Oblici zbirnih brojeva su: *dwoje (oboje), troje, czworo, pięćoro, sześćoro, siedmioro, ósmioro, dziewięćoro, dziesięćoro* itd.

Zbirni brojevi rabe se s:

- imenicama koje znače osobe različitoga spola: *dwoje ludzi, troje rodzeństwa, pięćoro sportowców*
- imenicama koje znače djecu i mladunčad: *pięćoro dzieci, troje szczeniąt*
- imenicama koje imaju samo množinski oblik (tzv. pluralia tantum): *dwoje drzewi*
- imenicama *oczy, uszy, ręce*: *dwoje oczu, dwoje uszu, dwoje rąk*.

Sklonidba zbirnih brojeva - Odmiana liczebników zbiorowych

Zbirni se brojevi sklanjaju prema imeničkoj deklinaciji. Imaju iste nastavke kao i imenice srednjega roda u jednini, ali imaju i dvije osnove, npr.: *dwoj-* i *siedmior-* u nominativu i akuzativu odnosno *dwojg-* i *siedmiorg-* u genitivu, dativu, instrumentalu i lokativu.

Rodzice pojechali nad morze z pięćorgiem dzieci.

N	dwoje	troje	czworo	sześćoro dzieci
G	dwojga	trojga	czworga	sześciorga dzieci
D	dwojgu	trojgu	czworgu	sześciorgu dzieciom
A	dwoje	troje	czworo	sześćoro dzieci
I	dwojgiem	trojgiem	czworgiem	sześciorgiem dzieci
L	(o) dwojgu	(o) trojgu	(o) czworgu	(o) sześciorgu dzieciach

Zbirni brojevi u nominativu i akuzativu u prezentu se slažu s imenicom u genitivu množine i glagolom u jednini, a u perfektu s glagolom u srednjem rodu.

Troje osób czeka na bilety.

Dwoje studentów siedzi w kinie.

Dziewięćoro kurcząt biegało po podwórku.

Zbirni brojevi od 22 do 99 mogu imati dva oblika:

- oba člana imaju oblik zbirnoga broja: *dwadzieścioro pięcioro*
- samo drugi član ima oblik zbirnoga broja: *dwadzieścia pięcioro*

Ako se na mjestu drugoga člana nalazi broj *jedan*, on se ne sklanja.

Było ich dwadzieścioro jeden na spotkaniu.

Oboje i obydwaje

Uz *oboje* i *obydwaje* stoji imenica u genitivu množine, a u perfektu je glagol u srednjem rodu.

Oboje / obydwaje muzyków wystąpiło na koncercie.

Oboje / obydwaje skrzypiec leżało na wystawie.

Ako stoje uz imenice koje znače par (*rodzice, państwo, państwo młodzi*), imenica je uvijek u nominativu, a glagol u perfektu u muškoosobnom obliku.

Obydwaje rodzice spędzili dzieciństwo w Afryce.

Oboje państwo zjedli cały obiad.

	m (+os.)	
N	oboje	obydwaje <i>państwo Wrocławscy</i>
G	obojga	obydwójga <i>państwa Wrocławskich</i>
D	obojgu	obydwójgu <i>państwu Wrocławskim</i>
A	oboje	obydwaje <i>państwa Wrocławskich</i>
I	obojgiem	obydwójgiem <i>państwem Wrocławskimi</i>
L	obojgu	obydwójgu <i>państwu Wrocławskich</i>

Odnosi li se na imenicu *rodzeństwo*, imenica je u genitivu jednine, a glagol u perfektu u srednjem rodu.

Oboje rodzeństwa rozmawiało ze mną.

Razlomci – Liczebniki ułamkowe

jedna druga	$\frac{1}{2}$
jedna trzecia	$\frac{1}{3}$
jedna czwarta	$\frac{1}{4}$
trzy piąte	$\frac{3}{5}$
siedem ósmych	$\frac{7}{8}$
pięć siedemnastych	$\frac{5}{17}$

Pół se slaže:

- s pridjevom u srednjem rodu: *Niecałe pół dnia spędziliśmy razem.*
- s imenicom u genitivu jednine: *Czekam na ciebie już pół godziny.*
- s glagolom u jednini: *Pół godziny szybko minie.*
- s glagolom u srednjem rodu ako je glagol u perfektu: *Prawie pół roku minęło od naszego ostatniego spotkania.*

Połowa se slaže s imenicom u genitivu jednine: *Połowa klasy poszła do liceum.*

Broj *półtora* ima dva oblika:

- uz imenice muškoga ili srednjega roda: *półtora chleba, półtora roku*
- uz imenice ženskoga roda: *półtorej butelki wody.*

Slaže se s:

- pridjevom u srednjem rodu: *całe półtora garnka, niecałe półtorej szklanki*
- imenicom u genitivu jednine: *półtora litra, półtrzeciej szklanki te*
- glagolom u jednini i u srednjem rodu u perfektu: *Na podłodze leżało półtora kilograma gruszek.*

Ako *półtora* stoji uz prijedlog i imenicu, imenica je uvijek u genitivu.

Przed półtora tygodnia sprzedali dom w górach.

Skończył pracę przed półtorej godziny.

• Iznimka je imenica *rok* (godina):

Było to przed półtora rokiem.

Neodređeni brojevi – Liczebniki nieokreślone

Neodređeni brojevi (*ile, tyle, parę, kilka, wiele*) u svom značenju ne sadrže konkretnu nego približnu količinu odnosno brojnost. U ranijim opisima poljskoga jezika svrstavali su se u brojevne zamjenice (*zaimki liczebne*).

Ako se odnose na mušku osobu, neodređeni brojevi u nominativu i akuzativu imaju oblik *ilu, tylu, paru, kilku, wielu*. U genitivu, dativu i lokativu oblici za sve rodove su *ilu, tylu, paru, kilku* i *wielu*. Dvostruki oblici u instrumentalu jednine nisu povezani s kategorijom *muške osobe*.

	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N, A, V	ilu	ile
G, D, L	ilu	
I	ilu / iloma	

	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N, A, V	tylu	tyle
G, D, L	tylu	
I	tylu / tyloma	

	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N, A, V	paru	parę
G, D, L	paru	
I	paru / paroma	

	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N, A, V	kilku	kilka
G, D, L	kilku	
I	kilku / kilkoma	

	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
N, A, V	wielu	wiele
G, D, L	wielu	
I	wielu / wieloma	

Ilu profesorów widziałeś na uczelni?

Ilu chłopców było w kinie?

Ile studentek poznałeś?

Ile jabłek kupiłaś?

Tylu studentów było na przedstawieniu jego najnowszej książki, że byłaś zaskoczona.

Z iloma djevczynami się umówiłeś?

Dzielnica składa się z kilku bloków.

Paru chłopaków czeka przed kinem.

Neodređeni brojevi *kilka*, *parę*, *wiele* sklanjaju se kao broj pet (*pięć*), a *kilkanaście* i *paręnaście* kao broj dwanaest (*dwanaście*).

Brojevi *kilkadziesiąt*, *parędziesiąt* sklanjaju se kao broj pedeset (*pięćdziesiąt*), a brojevi *kilkaset*, *wieleset* kao broj sto (*sto*). Muškoosobni oblici su: *kilkunastu*, *parunastu*, *kilkudziesięciu*, *parędziesięciu*, *paruset*, *kilkuset*, *wieluset*.

	m. (+os.)	m. (-os.), Ź.r., s.r.
N, A, V	kilkunastu	kilkanaście
G, D, L	kilkunastu	
I	kilkunastu /ilkunastoma	

	m. (+os.)	m. (-os.), Ź.r., s.r.
N, A, V	kilkudziesięciu	kilkadziesiąt
G, D, L	kilkudziesięciu	
I	kilkudziesięciu /ilkudziesięcioma	

	m. (+os.)	m. (-os.), Ź.r., s.r.
N, A, V	kilkuset	kilkaset
G, D, L	kilkuset	
I	kilkuset /ilkomaset	

parę	više od 1, manje od 5
kilka	više od 1, manje od 10
paręnaście	više od 10, manje od 15
kilkanaście	više od 10, manje od 20
parędziesiąt	više od 20, manje od 50
kilkadziesiąt	više od 20, manje od 100
paręset	više od 200, manje od 500
kilkaset	više od 200, manje od 1000

Glagoli – Czasowniki

GLAGOLI – CZASOWNIKI

Glagoli su promjenjiva vrsta riječi kojima se izriču radnja i stanje.

Glagole karakteriziraju kategorije:

– **lica (osoba)** – prvo (prva osoba), drugo (druga osoba), treće (treća osoba)

– **broja (liczba)** – jednina (liczba pojedyncza), množina (liczba mnoga)

– **roda (rodzaj)** – muški (rodzaj męski), ženski (rodzaj żeński), srednji (rodzaj nijaki), muškoosobni (rodzaj męskoosobowy) i tzv. *nemuškoosobni* (rodzaj niemęskoosobowy)

– **vremena (czas)** – prezent (czas teraźniejszy), perfekt (czas przeszły), futur (czas przyszły)

– **načina (tryb)** – indikativ (tryb oznajmujący/orzekający), imperativ (tryb rozkazujący), kondicional (tryb warunkowy/przypuszczający)

– **vida (rodzaj czynności/aspekt)** – svršeni glagoli (czasowniki dokonane), nesvršeni glagoli (czasowniki niedokonane)

– **stanja (strona)** – aktiv (strona czynna), pasiv (strona bierna), oblici s povratnom zamjenicom (strona zwrotna)

GLAGOLSKI OBLICI

Infinitiv (bezokolicznik) je glagolski oblik koji ima **nastavak -ć** (većina poljskih glagola) ili **-c**.

**brać, nieść, pić, płakać, płynąć, wieść, zachodzić, zejść
biec, móc, piec, rzec, upiec, wlec**

«**Bezličnik**» (**forma bezosobowa**) dolazi u rečenicama bez subjekta.

Dano bratu książkę.

Napisano piosenkę na konkurs.

Bezlični glagoli (czasowniki nieosobowe) nemaju kategoriju lica i nemaju infinitivni oblik.

Bezlični se oblik glagola tvori:

– od osnove glagolskoga pridjeva trpnoga (imiesłów bierny) i nastavka -o:
milczeć – milczano, myć – myto, nieść – niesiono, oddać – oddano, omówić – omówiono, posprzątać – posprzątano, prosić – proszono, utworzyć – utworzono, wieść – wieziono, wziąć – wzięto, zacząć – zaczęto, zmarznąć – zmarznięto, zrobić – zrobiono, zwrócić – zwrócono

– uporabom glagola u 3. licu jednine srednjega roda i povratne zamjenice *się*:

mówi się (mówiło się), czeka się (czekało się), opowiada się (opowiadało się), pisze się (pisało się)

– uporabom glagola:

można (było, będzie), trzeba (było, będzie), warto (było, będzie), wolno (było, będzie)

należy, trzeba, warto

GLAGOL **BITI** – CZASOWNIK **BYĆ**

Prezent – Czas teraźniejszy

	Jednina	Mnożina
1.	jestem	jesteśmy
2.	jesteś	jesteście
3.	jest	są

Perfekt – Czas przeszły

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	byłem	byłam	-	byliśmy	byłyśmy
2.	byłeś	byłaś	-	byliście	byłyście
3.	był	była	było	byli	były

Futur – Czas przyszły

	Jednina	Mnożina
1.	będę	będziemy
2.	będziesz	będziecie
3.	będzie	będą

Kondicional – Tryb przypuszczający

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	byłbym	byłabym	-	bylibyśmy	byłybyśmy
2.	byłbyś	byłabyś	-	bylibyście	byłybyście
3.	byłby	byłaby	byłoby	byliby	byłyby

Imperativ – Tryb rozkazujący

	Jednina	Mnożina
1.	-	bądźmy!
2.	bądź!	bądźcie!
3.	niech będzie!	niech będą!

Głagolski pridjev radni – Imiesłów przymiotnikowy czynny
będący

Głagolski prilog sadašnji – Imiesłów przysłówkowy współczesny
będący

GLAGOL **HTJETI** – CZASOWNIK **CHCIEĆ**

Prezent - Czas teraźniejszy

	Jednina	Mnożina
1.	chcę	chcemy
2.	chcesz	chcecie
3.	chce	chcą

Perfekt - Czas przeszły

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	chciałem	chciałam	-	chcieliśmy	chciałyśmy
2.	chciałeś	chciałaś	-	chcieliście	chciałyście
3.	chciał	chciała	chciało	chcieli	chciały

Futur - Czas przyszły

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę chciał	będę chciała	-	będziemy chcieli	będziemy chciały
2.	będziesz chciał	będziesz chciała	-	będziecie chcieli	będziecie chciały
3.	będzie chciał	będzie chciała	będzie chciało	będą chcieli	będą chciały

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę chcieć	będę chcieć	-	będziemy chcieć	będziemy chcieć
2.	będziesz chcieć	będziesz chcieć	-	będziecie chcieć	będziecie chcieć
3.	będzie chcieć	będzie chcieć	będzie chcieć	będą chcieć	będą chcieć

Kondycjonal – Tryb przypuszczający

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	chciałbym	chciałabym	-	chcielibyśmy	chciałybyśmy
2.	chciałbyś	chciałabyś	-	chcielibyście	chciałybyście
3.	chciałby	chciałaby	chciałoby	chcieliby	chciałyby

Imperativ – Tryb rozkazujący

	Jednina	Mnożina
1.	-	chciejmy!
2.	chciej!	chciejcie!
3.	niech chce!	niech chcą!

Glagolski pridjev radni – Imiesłów przymiotnikowy czynny
chcący

Glagolski pridjev trpni – Imiesłów przymiotnikowy bierny
chciany

Glagolski prilog sadašnji – Imiesłów przysłówkowy współczesny
chcąc

PREZENT – CZAS TERAŹNIEJSZY

Prezent se tvori od prezentske osnove i prezentskoga nastavka. Nastavci određuju pripadnost određenoj glagolskoj vrsti.

Poljski se glagoli tradicionalno dijele u četiri vrste (*koniugacija*), ovisno o nastavcima glagola u prezentu u 1. i 2. licu jednine.

-ę, -esz	pić – piję, pijesz
-ę, -isz	chodzić – chodzę, chodzisz
-ę, -ysz	leżeć – leżę, leżysz
-am, -asz	śpiewać – śpiewam, śpiewasz
-em, -esz	umieć – umiem, umiesz

Prezentskim oblicima samo nesvršeni glagoli izražavaju sadašnjost. Svršeni glagoli svojim prezentskim oblicima izriču buduće vrijeme.

1. vrsta – 1. koniugacija

	Jednina	Mnożina
1.	-ę	-emy
2.	-esz	-ecie
3.	-e	-ą

pić

	Jednina	Množina
1.	piję	pijemy
2.	pijesz	pijecie
3.	pije	piją

plakać

	Jednina	Množina
1.	placę	placzemy
2.	placzesz	placzecie
3.	placze	placzą

plynać

	Jednina	Množina
1.	plynę	plyniemy
2.	plyniesz	plyniecie
3.	plynie	plyną

brać

	Jednina	Množina
1.	biorę	bierzemy
2.	bierzesz	bierzecie
3.	bierze	biorą

nieść

	Jednina	Množina
1.	niosę	niesiemy
2.	niesiesz	niesiecie
3.	niesie	niosą

wieźć

	Jednina	Množina
1.	wiozę	wieziemy
2.	wieziesz	wiezecie
3.	wiezie	wiozą

Najveće se promjene u sastavu prezentske osnove događaju u korijenskom morfemu glagola prve vrste. Stoga se glagoli dijele u nekoliko skupina, ovisno o sufiksanim morfemima i tipovima promjena.

1.

-a-

Posebnu skupinu čine glagoli kojih infinitivna osnova završava sufiksanim morfemom *-a-*:

chrapać – chrapie, chrapiesz, chrapią; czesać się – czeszę się, czeszesz się, czeszą się; drzemać – drzemie, drzemiesz, drzemią; karać – karzę, karzesz, karzą; kazać – każe, każesz, każą; kąpać się – kąpie się, kąpiesz się, kąpią się; łamać – łamię, łamiesz, łamią; łapać – łapie, łapiesz, łapią; pisać – piszę, piszesz, piszą; płakać – płaczę, płaczesz, płaczą; szarpać – szarpie, szarpiesz, szarpią; wiązać – wiąże, wiążesz, wiążą

deptać – depczę, depczesz, depczą; belkotać – belkoczę, belkoczesz, belkoczą; chrobotać – chroboczę, chroboczesz, chroboczą; gruchotać – gruchoczę, gruchoczesz, gruchoczą; laskotać – laskoczę, laskoczesz, laskoczą; mamrotać – mamroczę, mamroczesz, mamroczą

U nekih glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-a-* i infinitivnim nastavkom *-ć*, sufikslnom morfemu prezentske osnove *-e-* dodaje se *-j-*.

grzać – grzeję, grzejesz, grzeją; lać – leję, lejesz, leją; śmiać się – śmieję się, śmiejesz się, śmieją się; wiać – wieję, wiejesz, wieją; ziać – zieję, ziejesz, zieją

2. *-owa-*, *-ywa-*, *-iwa-* → *-uj-*

U glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemima *-owa-*, *-ywa-* i *-iwa-* prezentska osnova završava sufikslnim morfemom *-uj-*:

budować – buduję, budujesz, budują; całować – całuję, całujesz, całują; chorować – choruję, chorujesz, chorują; denerwować – denerwuję, denerwujesz, denerwują; dziękować – dziękuję, dziękujesz, dziękują; gotować – gotuję, gotujesz, gotują; kierować – kieruję, kierujesz, kierują; kosztować – kosztuję, kosztujesz, kosztują; kupować – kupuję, kupujesz, kupują; pracować – pracuję, pracujesz, pracują; studiować – studiuję, studiujesz, studiują; telefonować – telefonuję, telefonujesz, telefonują; żalować – żaluję, żalujesz, żalują; żartować – żartuję, żartujesz, żartują

obiecywać – obiecuję, obiecujesz, obiecują; odbudowywać – odbudowuję, odbudowujesz, odbudowują; opatrywać – opatruję, opatrujesz, opatrują; opisywać – opisuję, opisujesz, opisują; otrzymywać – otrzymuję, otrzymujesz, otrzymują;

porównywać – porównuję, porównujesz, porównują;
przekonywać – przekonuję, przekonujesz, przekonują;
rozpatrywać – rozpatruję, rozpatrujesz, rozpatrują;
wychowywać – wychowuję, wychowujesz, wychowują;
widywać – widuję, widzujesz, widują; wykonywać –
wykonuję, wykonujesz, wykonują; zachowywać – zachowuję,
zachowujesz, zachowują

doczekiwać – doczekuję, doczekujesz, doczekują; oszukiwać
– oszukuję, oszukujesz, oszukują; podskakiwać – podskakuję,
podskakujesz, podskakują; podsłuchiwać – podsłuchuję,
podsłuchujesz, podsłuchują; posługiwać – posługuję,
posługujesz, posługują; zamieszkiwać – zamieszkuję,
zamieszkujesz, zamieszkują

3. -wa- → -j-

Infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-wa-*, a prezentska sufikslnim morfemom *-j-*:

dawać – daję, dajesz, dają; dostawać – dostaję, dostajesz,
dostają; oddawać – oddaję, oddajesz, oddają; poznawać
– poznaję, poznajesz, poznają; sprzedawać – sprzedaję,
sprzedajesz, sprzedają; wstawać – wstaję, wstajesz, wstają;
zdawać – zdaję, zdajesz, zdają

4. -y-, -i-, -u- → -yj-, -ij-, uj-

U glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemima *-y-*, *-i-* ili *-u-* i imaju nastavak *-ć*, u prezentskoj se osnovi tim sufikslnim morfemima dodaje *-j-*:

kryć – kryję, kryjesz, kryją; myć – myję, myjesz, myją; szyć –
szyję, szyjesz, szyją; tyć – tyję, tyjesz, tyją; wyć – wyję, wyjesz,
wyją; żyć – żyję, żyjesz, żyją

bić – biję, bijesz, biją; gnić – gniję, gnijesz, gniją; pić – piję,
pijesz, piją; wić – wiję, wijesz, wiją

czuć – czuję, czujesz, czują; kuć – kuję, kujesz, kują; kłuć –
kłużę, kłujesz, kłują; pluć – pluję, plujesz, plują; pruć – pruję,
prujesz, prują; psuć – psuję, psujesz, psują; snuć – snuję,
snujesz, snują; szczuć – szczuję, szczujesz, szczują; truć –
truję, trujesz, trują

5. -e- → -ej-

U nekih glagola s nastavkom -ć, kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom -e, prezentskoj se osnovi dodaje morfem -ej-:

blednieć – blednieję, bledniejesz, blednieją; grubieć – grubieję, grubiejesz, grubieją; kuleć – kuleję, kulejesz, kuleją; mdleć – mdleję, mdlejesz, mdleją; zdrowieć – zdrowieję, zdrowiejesz, zdrowieją

U nekih glagola sa sufikslnim morfemom -e- i infinitivnim nastavkom -ć, prezentska se osnova razlikuje od infinitivne zbog alternacija:

e : o, rz : r

drzeć – drę, drzesz, dra; trzeć – trę, trzesz, tra; żreć – żrę, żresz, żra

6. -ną- → -n-

U glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom -ną-, prezentska osnova završava sufikslnim morfemom -n-:

biegnąć – biegnę, biegniesz, biegną; ciągnąć – ciągnę, ciągniesz, ciągną; kichnąć – kichnę, kichniesz, kichną; krzyknąć – krzyknę, krzykniesz, krzykną; kwitnąć – kwitnę, kwitniesz, kwitną; marznąć – marznę, marzniesz, marzną; moknąć – moknę, mokniesz, mokną; pragnąć – pragnę, pragniesz, pragną; rosnąć – rosnę, rośniesz, rosną; schnąć – schnę, schniesz, schną; stygnąć – stygnę, stygniesz, stygną

7. -ą- → -n-/-m-

U glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom -ą-, u prezentskoj se osnovi sufikslni morfem gubi i umeće se -n- ili -m-.

kląć – klnę, klniesz, klną; napocząć – napocznę, napoczniesz, napoczną; zacząć – zacznę, zaczniesz, zaczną

dać – dmę, dmiesz, dma; nająć – najmę, najmiesz, najmą; objąć – obejmę, obejmiesz, obejmą; odjąć – odejmę, odejmiesz, odejmą; pojąć – pojmem, pojmiesz, pojmy; zająć – zajmę, zajmiesz, zajmą

U nekih se glagola gubi i samoglasnik -i- koji je dio korijenskoga morfema:

ciąć – tnę, tniesz, tną; giąć – gnę, gniesz, gną; miąć – mnę, mniesz, mną; piąć się – pnę się, pniesz się, pny się; rozpiąć – rozepnę, rozepniesz, rozepną; wziąć – wezmę, wezmiesz, wezmą; zapiąć się – zapnę się, zapniesz się, zapną się

8.

-ś- i -ź-

U glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemima *-ś-* i *-ź-* prezentska se osnova razlikuje od infinitivne pa se ovisno o završnom sufikslnom morfemu prezentske osnove izdvajaju sljedeće skupine:

t- skupina

gnieść – gniotę, gnieciesz, gniotą; pleść – plotę, pleciesz, plotą

d-skupina

kłaść – kładę, kładziesz, kładą; wieść – wiodę, wiedziesz, wiodą; znaleźć – znajdę, znajdziesz, znajdą

U nekih glagola umeće se i *-n-*:

paść – padnę, padniesz, padną; ukraść – ukradnę, ukradniesz, ukradną

s-skupina

nieść – niość, niesiesz, niosą; paść – pasę, pasiesz, pasą

z-skupina

gryźć – gryzę, gryziesz, gryżą; wieźć – wiozę, wiesziesz, wiożą; wleźć – wleżę, wleziesz, wleżą

9.

-ec, -yc, -uc, -c

U glagola 1. vrste s infinitivnim nastavkom *-c* prezentska se osnova razlikuje od infinitivne zbog alternacija.

Stoga se izdvajaju sljedeće skupine ovisno o sufikslnom morfemu kojim završava prezentska osnova:

g-skupina

móc – mogę, możesz, mogą; pomóc – pomogę, pomożesz, pomogą; strzec – strzeżę, strzeżesz, strzeżą; strzyc – strzyżę, strzyżesz, strzyżą

U nekih glagola ove skupine nakon *-g-* umeće se *-n-*:

biec – biegnę, biegniesz, biegną; przysiąc – przysięgnę, przysięgniesz, przysięgną; ulec – ulegnę, ulegniesz, ulegną

k-skupina

piec – piekę, pieczesz, pieką; siec – siekę, sieczesz, sieką; tłuc – tłuć, tłuczesz, tluć; wlec – wloć, wleć – wleciesz, wloć / wleć

U nekih glagola ove skupine nakon *-k-* umeće se *-n-*:

ciec – cieknę, ciekiesz, ciekną; rzec – rzeknę, rzekiesz, rzekną; uciec – ucieknę, uciekiesz, uciekną; wściec się – wścieknę się, wściekiesz się, wściekną się

10.

brać – biorę, bierzesz, biorą; prać – piorę, pierzesz, piorą; rwać – rwę, rwiesz, rwą; ssać – ssę, ssiesz, ssą; zwać – zwę, zwiesz, zwą; słać – ślę, ślesz, ślą; stać się - staje się

U glagola 1. vrste u prezentskoj se osnovi javljaju alternacije:

– samoglasničke:

ø : o : e brać – biorę, bierzesz

e : o nieść – niosę

– suglasničke:

b : bi brać – biorę, bierzesz, biorą

p : pi łapać – łapię, łapiesz, łapią

d : dzi kłaść – kładę, kładziesz, kładą; wieść – wiodę, wiedziesz, wiodą; iść – idę, idziesz, idą

w : wi rwać – rwę, rwiesz, rwą

r : rz prać – piorę, pierzesz, piorą

s : sz pisać – piszę, piszesz, piszą

s : si nieść – niosę, niesiesz, niosą; ssać – ssę, ssiesz, ssą

k : cz płakać – płacę, płaczesz, płaczą; płukać – płucę, płuczesz, płuczą

t : ci gnieść – gniotę, gnieciesz, gniotą; pleść – plotę, pleciesz, plotą

t : cz deptać – depczę, depczesz, depczą; dygotać - dygoczę, dygoczesz, dygoczą

z : ż kazać – każę, każesz, każą; mazać – mażę, mażesz, mażą; wiązać – wiążę, wiążesz, wiążą;

z : zi	wieźć – wiozę, wiesziesz, wiozą
m : mi	drzemać – drzemię, drzemiesz, drzemią
n : ni	kraść – kradnę, kradniesz, kradną

całować

	Jednina	Mnożina
1.	całuję	całujemy
2.	całujesz	całujecie
3.	całuje	całują

gotować

	Jednina	Mnożina
1.	gotuję	gotujemy
2.	gotujesz	gotujecie
3.	gotuje	gotują

rozpatrywać

	Jednina	Mnożina
1.	rozpatruję	rozpatrujemy
2.	rozpatrujesz	rozpatrujecie
3.	rozpatruje	rozpatrują

porównywać

	Jednina	Mnożina
1.	porównuję	porównujemy
2.	porównujesz	porównujecie
3.	porównuje	porównują

2. vrsta - 2. koniugacja

Drugoj vrsti pripadaju neki glagoli kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemima *-e-*, *-y-* i *-i-* te glagoli *bać się*, *spać*, *stać* i njihove izvedenice.

	Jednina	Mnożina
1.	-ę	-imy, -ymy
2.	-isz, -ysz	-icie, -ycie
3.	-i, -y	-ą

1.

cierpieć – cierpię, cierpisz, cierpią; krzyczeć – krzyczę,
krzyczysz, krzyczą; leżeć – leżę, leżysz, leżą; marzyć – marzę,
marzysz, marzą; milczeć – milczę, milczysz, milczą; musieć –
muszę, musisz, muszą; myśleć – myślę, myślisz, myślą; należeć
– należę, należysz, należą; patrzeć – patrzę, patrzysz, patrzą;
słyszeć – słyszę, słyszysz, słyszą; widzieć – widzę, widzisz,
widzą; woleć – wolę, wolisz, wolą; wrzeszczeć – wrzeszczę,
wrzeszczysz, wrzeszczą

2.

kończyć – kończę, kończysz, kończą; liczyć – liczę, liczysz,
liczą; marzyć – marzę, marzysz, marzą; tańczyć – tańczę,
tańczysz, tańczą; tłumaczyć – tłumaczę, tłumaczysz, tłumaczą;
ważyć – ważę, ważysz, ważą

3.

dzwonić – dzwonię, dzwonisz, dzwonią; gonić – gonię, gonisz,
gonią; lubić – lubię, lubisz, lubią; mylić – mylę, mylisz,
mylą; mówić – mówię, mówisz, mówią; palić – palę, palisz,
palą; płacić – płacę, płacisz, płacą; prowadzić – prowadzę,
prowadzisz, prowadzą; robić – robię, robisz, robią; wątpić –
wątpię, wątpisz, wątpią

4.

bać się – boję się, boisz się, boją się; spać – śpię, śpisz, śpią;
stać – stoję, stoisz, stoją

Osnova glagola u 3. licu množine završava istim suglasnikom kao i u 1. licu jednine:

tracić – tracę, tracisz, tracą; nosić – noszę, nosisz, noszą

Ako ispred sufiksalnoga morfema *-e-* odnosno *-i-* i infinitivnoga nastavka *-ć* stoje: *ci, dzi, si, ści, zi, ździ, li, (m)ni*, u 1. licu jednine i 3. licu množine meki suglasnik alternira.

ci : c tracić – tracę, tracisz, tracą; płacić – płacę, płacisz, płacą
dzi : dz widzieć – widzę, widzisz, widzą; siedzieć – siedzę, siedzisz,
siedzą; chodzić – chodzę, chodzisz, chodzą

- si : sz** nosić – noszę, nosisz, noszą; gasić – gaszę, gasisz, gaszą
ści : szcz czyścić – czyszcę, czyścisz, czyszczą; złościć się – zloszczę się, zloszczisz się, zloszczą się
zi : ż wozić – wożę, wozisz, wożą; grozić – grożę, grozisz, grożą
ździ : źdź jeździć – jeżdżę, jeździsz, jeżdżą
li : l golić – golę, golisz, golą; chwalić – chwalę, chwalisz, chwalą
- **(m)ni : (m)n** → zapomnieć: zapomnę, zapomniesz, zapomną

spać

	Jednina	Mnożina
1.	śpię	śpimy
2.	śpisz	śpicie
3.	śni	śpią

mówić

	Jednina	Mnożina
1.	mówię	mówimy
2.	mówisz	mówicie
3.	mówi	mówią

robić

	Jednina	Mnożina
1.	robię	robimy
2.	robisz	robicie
3.	robi	robią

placić

	Jednina	Mnożina
1.	placę	placimy
2.	placisz	placicie
3.	placi	placą

nosić

	Jednina	Mnożina
1.	noszę	nosimy
2.	nosisz	nosicie
3.	nosi	noszą

krzyczyć

	Jednina	Mnożina
1.	krzyczę	krzyczymy
2.	krzyczysz	krzyczycie
3.	krzyczy	krzyczą

suszyć

	Jednina	Mnożina
1.	suszę	suszymy
2.	suszysz	suszycie
3.	suszy	suszą

służyć

	Jednina	Mnożina
1.	służę	służymy
2.	służysz	służycie
3.	służy	służą

3. vrsta – 3. koniugacija

	Jednina	Mnożina
1.	-am	-amy
2.	-asz	-acie
3.	-a	-ają

Prema ovom konjugacijskom tipu sprežu se neki glagoli s infinitivnim nastavkom *-ć* kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-a-* te nepravilni glagoli *dać* i *mieć*:

1.

czekać – czekam, czekasz, czekają; czytać – czytam, czytasz, czytają; grać – gram, grasz, grają; kochać – Kocham, Kochasz, Kochają; oglądać – oglądam, oglądasz, oglądają; otwierać – otwieram, otwierasz, otwierają; pływać – pływam, pływasz, pływają; powtarzać – powtarzam, powtarzasz, powtarzają; przepraszać – przepraszam, przepraszasz, przepraszają; pytać – pytam, pytasz, pytają; rozmawiać – rozmawiam, rozmawiasz, rozmawiają; słuchać – słucham, słuchasz, słuchają; szukać – szukam, szukasz, szukają; zamykać – zamykam, zamykasz, zamykają; znać – znam, znasz, znają

2.

dać – dam, dasz, dadzą; mieć – mam, masz, mają

czytać

	Jednina	Mnożina
1.	czytam	czytamy
2.	czytasz	czytacie
3.	czyta	czytają

plywać

	Jednina	Mnożina
1.	plywam	plywamy
2.	plywasz	plywacie
3.	plywa	plywają

dać

	Jednina	Mnożina
1.	dam	damy
2.	dasz	dacie
3.	da	dadzą

mieć

	Jednina	Mnożina
1.	mam	mamy
2.	masz	macie
3.	ma	mają

4. vrsta – 4. koniugacija

Prema ovom konjugacijskom obrascu sprežu se glagoli: *rozumieć, śmieć, umieć, jeść, wiedzieć*.

	Jednina	Mnożina
1.	-em	-emy
2.	-esz	-ecie
3.	-e	-eja, -ą

rozumieć

	Jednina	Mnożina
1.	rozumiem	rozumiemy
2.	rozumiesz	rozumiecie
3.	rozumie	rozumieją

śmieć

	Jednina	Mnożina
1.	śmiem	śmiemy
2.	śmiesz	śmiecie
3.	śmie	śmieją

umieć

	Jednina	Mnożina
1.	umiem	umiemy
2.	umiesz	umiecie
3.	umie	umieją

jeść

	Jednina	Mnożina
1.	jem	jemy
2.	jesz	jecie
3.	je	jedzą

wiedzieć

	Jednina	Mnożina
1.	wiem	wiemy
2.	wiesz	wiecie
3.	wie	wiedzą

PERFEKT – CZAS PRZESZŁY

Perfekt se tvori od infinitivne osnove svršenih i nesvršenih glagola, morfema **-l** u jednini, morfema **-li** u množini za muškoosobni oblik i **-ły** za tzv. *nemuškoosobni oblik* u množini te nastavaka za svako lice.

Jednina
czyta + l + em, eś, ø
czyta + l + am, aś, a
czyta + l + o

Mnożina
czyta + li + śmy, ście, ø
czyta + ły + śmy, ście, ø

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	robiłem	robiłam	-	robiliśmy	robiłyśmy
2.	robiłeś	robiłaś	-	robiliście	robiłyście
3.	robił	robiła	robiło	robili	robiły

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	kochałem	kochałam	-	kochaliśmy	kochałyśmy
2.	kochałeś	kochałaś	-	kochaliście	kochałyście
3.	kochał	kochała	kochało	kochali	kochały

ciągnąć – ciągnąłem, ciągnąłeś, ciągnął

grać – grałem, grałeś, grał

liczyć – liczyłem, liczyłeś, liczył

rzucać – rzucałem, rzucałeś, rzucił

biegać – biegałam, biegałaś, biegała

marnować – marnowałam, marnowałaś, marnowała

robić – robiłam, robiłaś, robiła

tańczyć – tańczyłam, tańczyłaś, tańczyła

Različitu perfektu i infinitivnu osnovu imaju:

– glagoli s infinitivnim nastavkom *-c*:

biec – biegł, biegli; móc – mógł, mogli; piec – piekł, piekli;

pomóc – pomógł, pomogli; strzec – strzegł, strzegli; strzyc –

strzygł, strzygli; tłuc – tłukł, tłukli

U glagola *móc, pomóc -ó-* alternira u *-o-*, osim u 3. licu jednine muškoga roda: *mógł, pomógł*.

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ž.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ž.r., s.r.
1.	pomogłem	pomogłam	-	pomogliśmy	pomogłyśmy
2.	pomogłeś	pomogłaś	-	pomogliście	pomogłyście
3.	pomógł	pomogła	pomogło	pomogli	pomogły

– neki glagoli s infinitivnim nastavkom *-ć* kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-e*:

drzeć – darł, darli; oprzeć – oparł, oparli; poprzeć – poparł,

poparli; trzeć – tarł, tarli; umrzeć – umarł, umarli

– glagoli kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-ś-* odnosno *-ź-*:

gnięść – gniął, gnięli, gnięty; jeść – jadł, jedli, jadły; kłaść –
kładł, kładli, kładły; kraść – kradł, kradli, kradły; nieść –
niósł, nieśli, niesły; pleść – plął, pletli, plotły; trząść – trzął,
trzęśli, trzęsły; usiąść – usiadł, usiedli, usiadły; wieść – wiódł,
wiedli, wiodły; wpaść – wpadł, wpadli, wpadły

wieźć – wiozł, wieźli, wiozły; zawieźć – zawiozł, zawieźli,
zawiozły; znaleźć – znalazł, znaleźli, znalazły

U glagola *gnieść, nieść, pleść, wieść, wieźć* morfem *-e-* u perfektu alternira s *-o-*. Samo glagol u 3. licu jednine muškog roda ima oblik osnove sa samoglasnikom *-ó-*. Oblik sa samoglasnikom *-e-* imaju muškoosobni oblici u množini, a ostali oblici imaju samoglasnik *-o-*.

U većine glagola kojih infinitivna osnova završava sufikslnim morfemom *-nq-*, nazalni samoglasnik *-ą-* zadržava se samo u oblicima muškoga roda u jednini, a u ostalim oblicima alternira u *-ę-*:

ciągnąć – ciągnął, ciągnęła; ginąć – ginął, ginęła; dmuchnąć – dmuchnął, dmuchnęła; dzwignąć – dzwignął, dzwignęła; kopnąć – kopnął, kopnęła; krzyknąć – krzyknął, krzyknęła; minąć – minął, minęła; pośliznąć się – pośliznął się, pośliznęła się; plunąć – plunął, plunęła; pragnąć – pragnął, pragnęła; stanąć – stanął, stanęła; sięgnąć – sięgnął, sięgnęła; trzasnąć – trzasnął, trzasnęła; wrzasnąć – wrzasnął, wrzasnęła; zacząć – zaczął, zaczęła; zamknąć – zamknął, zamknęła

Sufikslni morfem *-nq-* u perfektnim se oblicima nekih glagola gubi:

biegnąć – biegł, bieгла; grzęznąć – grzązł, grzęzła; mięknać – miękł, miękła; moknąć – mókł, mokła; pęknąć – pękł, pękła; rosnać – rósł, rosła

Neki glagoli imaju dva pravilna oblika:

niknąć – on nikł / niknął, ona nikła / niknęła; stygnąć – stygl / stygnął, stygła; ślepnąć – ślepl (rjeđe: ślepnął), ślepla

U svih glagola koji završavaju na *-eć* (osim *trzeć, drzeć, grzeć, umrzeć*) samoglasnik *-e-* alternira u *-a-* u svim licima i rodovima osim u množini muškoosobnoga oblika.

-e- : -a-

leżeć – leżałem, leżałam, leżeliśmy, leżałyśmy; musieć – musiałem, musiałam, musieliśmy, musiałyśmy; myśleć – myślałem, myślałam, myśleliśmy, myślałyśmy; rozumieć – rozumiałem, rozumiałam, rozumieliśmy, rozumiałyśmy; siedzieć – siedziałem, siedziałam, siedzieliśmy, siedziałyśmy; umieć – umiałem, umiałam, umieliśmy, umiałyśmy; widzieć – widziałem, widziałam, widzieliśmy, widziałyśmy; wiedzieć – wiedziałem, wiedziałam, wiedzieliśmy, wiedziałyśmy

FUTUR - CZAS PRZYSZŁY

Futur je glagolski oblik kojim se izražava buduće vrijeme.

Poljski jezik razlikuje dva futura:

- **jednostavni futur - czas przyszly prosty** i
- **složeni futur - czas przyszly złożony**.

JEDNOSTAVNI FUTUR - CZAS PRZYSZŁY PROSTY

Jednostavni futur tvori se od svršenih glagola i oblikom je jednak obliku prezenta svršenih glagola.

napisać

	Jednina	Mnożina
1.	napiszę	napiszemy
2.	napiszesz	napiszecie
3.	napisze	napiszą

ugotować

	Jednina	Mnożina
1.	ugotuję	ugotujemy
2.	ugotujesz	ugotujecie
3.	ugotuje	ugotują

zapytać

	Jednina	Mnożina
1.	zapytam	zapytamy
2.	zapytasz	zapytacie
3.	zapyta	zapytają

zrobić

	Jednina	Mnożina
1.	zrobię	zrobimy
2.	zrobisz	zrobicie
3.	zrobi	zrobią

Svi svršeni glagoli svojim prezentskim oblicima izriču buduću radnju.

SŁOŻENI FUTUR - CZAS PRZYSZŁY ZŁOŻONY

Słożeni se futur tvori na dva načina:

- od futura glagola *być* i infinitiva nesvršenih glagola – *będę spać*
- od futura glagola *być* i perfektnoga oblika koji iskazuje i rod – *będę spał, będę spała*

	Jednina	Mnożina
1.	będę śpiewać	będziemy śpiewać
2.	będziesz śpiewać	będziecie śpiewać
3.	będzie śpiewać	będą śpiewać

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę śpiewał	będę śpiewała	-	będziemy śpiewali	będziemy śpiewały
2.	będziesz śpiewał	będziesz śpiewała	-	będziecie śpiewali	będziecie śpiewały
3.	będzie śpiewał	będzie śpiewała	będzie śpiewało	będą śpiewali	będą śpiewały

KONDITIONAL - TRYB PRZYPUSZCZAJĄCY (WARUNKOWY)

Kondicional se tvori od svršenih i nesvršenih glagola. Perfektnom obliku glagola 3. lica jednine dodaju se nastavci *-bym, -byś, -by*, a u perfektnom obliku glagola 3. lica množine nastavci *-byśmy, -byście, -by*.

	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	rysowałbym	rysowałabym	-	rysowalibyśmy	rysowałybyśmy
2.	rysowałbyś	rysowałabyś	-	rysowalibyście	rysowałybyście
3.	rysowałby	rysowałaby	rysowałoby	rysowaliby	rysowałyby

Poszłabym z tobą do teatru.
 Mógłbyś mi pożyczyć gazetę?
 Przeczytałbyś książkę do piątku?
 Pojechałbym do Krakowa, gdybym miał samochód.

Partikula *-by* je pomična:

Napisałabyś list do babci?
 Byś napisała list do babci?
 List do babci byś napisała?

IMPERATIV - TRYB ROZKAZUJĄCY

	Jednina	Mnożina
1.	-	-my
2.	ø, -ij, -yj, -aj, -uj	-cie
3.	<i>niech</i>	<i>niech</i>

Imperativ se tvori od prezentske osnove svršenih i nesvršenih glagola kojoj se dodaju nastavci.

1. i 2. vrsta - 1. i 2. koniugacija

	Jednina	Mnożina
1.	-	-my
2.	ø, -ij, -yj, -j	-cie
3.	<i>niech</i>	<i>niech</i>

Imperativ glagola 1. i 2. vrste tvori se od prezentske osnove glagola u 2. licu jednine.

Glagoli 1. i 2. vrste uglavnom imaju **nulti nastavak (ø)** u drugom licu jednine:

bić – bij!, chwalić – chwal!, dzwonić – dzwoń!, iść – idź!, kąpać się – kąp się!, kłaść – kładź!, lać – lej!, myśleć – myśl!, nieść –

nieść!, otworzyć – otwórz!, pisać – pisz!, płacić – plać!, płynąć – płyn!, robić – rób!, stanąć – stań!, uczyć się – ucz się!, znaleźć – znajdź!, zrobić – zrób!

Nulti nastavak (ø) imaju i:

– glagoli sa sufikslnim morfemom *-owa-*:

**budować – buduj!, kierować – kieruj!, pocałować – pocałuj!,
pracować – pracuj!, studiować – studiuuj!, żartować – żartuj!**

– glagoli sa sufikslnim morfemom *-ywa-*:

**obiecywać – obiecuj!, porównywać – porównuj!, przekonywać –
przekonuj!, rozpatrywać – rozpatruj!, wykonywać –
wykonuj!, zachowywać – zachowuj!**

– glagoli sa sufikslnim morfemom *-iwa-*:

**oszukiwać – oszukuj!, podskakiwać – podskakuj!,
podsluchiwać – podsluchuj!**

Nastavak -ij/-yj u 2. licu jednine imaju:

– glagoli sa suglasničkom skupinom:

**biegnąć – biegnij!, ciąć – tnij!, ciągnąć – ciągnij!, dąć – dmij!,
drzeć – drzyj!, kraść – kradnij!, rosnąć – rośnij!, rwać – rwij!,
słać – ślij!, spać – śpij!, spóźnić się – spóźnij się!, ssać – ssij!,
ściąć – zetnij!, śnić – śnij!, tkwić – tkwij!, trzeć – trzyj!, upaść –
upadnij!, zacząć – zacznij!, zamknąć – zamknij!, zapomnieć –
zapomnij!, zdjąć – zdejmij!, zwać – zwij!**

• **podkreślić - podkreśl!, spojrzeć - spojrz!, wziąć - weź!**

Glagoli sa sufikslnim morfemom *-awa-* tvore 2. lice jednine imperativa od infinitivne osnove:

**dawać – dawaj!, dostawać – dostawaj!, oddawać – oddawaj!,
poznawać – poznawaj!, przyznawać – przyznawaj!,
sprzedawać – sprzedawaj!, uznawać – uznawaj!, wstawać –
wstawaj!, zdawać – zdawaj!**

3. i 4. vrsta - 3. i 4. koniugacija

Glagoli 3. i 4. vrste tvore 2. lice imperativa jednine od prezentske osnove glagola 3. lica u množini:

**czekać – czekaj!, czytać – czytaj!, grać – graj!, jeść – jedz!,
kochać – kochaj!, oglądać – oglądaj!, otwierać – otwieraj!,
pływać – pływaj!, powtarzać – powtarzaj!, przeproszać
– przepraszaj!, pytać – pytaj!, rozmawiać – rozmawiaj!,
rozumieć – rozumiej!, słuchać – słuchaj!, szukać – szukaj!,
śmiać – śmieć!, śpiewać – śpiewaj!, umieć – umiej!, wiedzieć –
wiedz!, zamykać – zamykaj!**

• dać – daj!, mieć – miej!

Treće lice jednine i treće lice množine glagola svih vrsta tvori se imperativnom konstrukcijom *niech* i prezentskim oblikom 3. lica glagola u jednini i množini:

**grać – niech gra!, niech grają!, kochać – niech kocha!, niech
kochają!, otwierać – niech otwiera!, niech otwierają!, pić –
niech pije!, niech piją!, pytać – niech pyta!, niech pytają!,
szukać – niech szuka!, niech szukają!, zrobić – niech zrobi!,
niech zrobią!**

Prvo i drugo lice množine tvori se dodavanjem nastavaka -my, -cie imperativnom obliku u 2. licu jednine:

**czytać – czytaj!, czytajmy!, czytajcie!; jeść – jedz!, jedzmy!,
jedzcie!; krzyczeć – krzycz!, krzyczmy!, krzyczcie!; mieć –
miej!, miejmy!, miejcie!; pisać – pisz!, piszmy!, piszcie!; płakać
– płacz!, płaczmy!, płaczcie!; uczyć się – ucz się!, uczmy się!,
uczcie się!; zrobić – zrób!, zróbmy!, zróbcie!**

Česte su samoglasničke alternacije:

a : e lać – lej!
a : ó bać się – bój się!, stać – stój!
o : ó robić – rób!

pić

	Jednina	Mnożina
1.	-	pijmy!
2.	pij!	pijcie!
3.	niech pije!	niech piją!

robić

	Jednina	Mnożina
1.	-	róbmy!
2.	rób!	róbcie!
3.	niech robi!	niech robią!

bać się

	Jednina	Mnożina
1.	-	bójmy się!
2.	bój się!	bójcie się!
3.	niech się boi!	niech się boją!

studiować

	Jednina	Mnożina
1.	-	studujmy!
2.	studuj!	studujcie!
3.	niech studiuje!	niech studują!

trzymać

	Jednina	Mnożina
1.	-	trzymajmy!
2.	trzymaj!	trzymajcie!
3.	niech trzyma!	niech trzymają!

czytać

	Jednina	Mnożina
1.	-	czytajmy!
2.	czytaj!	czytajcie!
3.	niech czyta!	niech czytają!

jeźdź

	Jednina	Mnożina
1.	-	jedźmy!
2.	jedź!	jedźcie!
3.	niech je!	niech jedzą!

Glagoli *boleć*, *brakować*, *jeździć*, *kosztować*, *lubić*, *potrzebować*, *słyszeć*, *widzieć* i *woleć* nemaju oblik za 2. lice jednine.

GLAGOLSKI PRIDJEVI I PRILOZI – IMIESŁOWY

Glagolski pridjevi - Imiesłowy przymiotnikowe

Glagolski se pridjevi sklanjaju u broju, rodu i padeżu.

U poljskom su jeziku dva tipa glagolskih pridjeva:

- **glagolski pridjev radni (imiesłów przymiotnikowy czynny)**
- **glagolski pridjev trpni (imiesłów przymiotnikowy bierny)**

GLAGOLSKI PRIDJEV RADNI – IMIESŁÓW PRZYMIOTNIKOWY CZYNNY

Glagolski pridjev radni tvori se od prezentske osnove 3. lica množine nesvršenih glagola kojoj se dodaju sufiksadni morfem *-qc-* i nastavci *-y* (za muški rod), *-a* (za ženski rod), *-e* (za srednji rod).

<p>biorący, biorąca, biorące piszący, pisząca, piszące siedzący, siedząca, siedzące</p>
--

**piszący dziennikarz, pisząca pisarka, piszące dziecko; piszący
pisarze, piszące pisarki, piszące dzieci**
**śpiący chłopak, śpiąca dziewczyna, śpiące dziecko; śpiący
chłopcy, śpiące dziewczyny, śpiące dzieci**

W parku widziałem śpiewającą dziewczynę. – Widziałem dziewczynę,
która śpiewała w parku.

Widzę pana słuchającego radia. – Widzę pana, który słucha radia.

GLAGOLSKI PRIDJEV TRPNI – IMIESŁÓW PRZYMIOTNIKOWY BIERNY

Glagolski pridjev trpni (imiesłów przymiotnikowy bierny) tvori se tako da se infinitivnoj osnovi prijelaznih svršenih i nesvršenih glagola dodaju sufiksadni morfemi *-n-*, *-on-* i *-t-* te nastavci *-y* (za muški rod), *-a* (za ženski rod) i *-e* (za srednji rod).

<p>pisa-ć pisany, pisana, pisane napisa-ć napisany, napisana, napisane gubi-ć gubiony, gubiona, gubione zgubi-ć zgubiony, zgubiona, zgubione my-ć myty, myta, myte umy-ć umyty, umyta, umyte</p>
--

napisany tekst, napisana książka, napisane dzieło
umyty talerz, umyta szklanka, umyte jabłko

Vršitelj radnje u pasivnim konstrukcijama uvodi se pomoću prijedloga *przez*:

Zbiór opowiadań *Szafa* został napisany przez Olę Tokarczuk.
Cale mieszkanie zostało posprzątane przez mojego kuzyna.

Sufiksadni morfem *-n-* dobivaju:

– glagoli kojih infinitivna osnova završava na *-a*:

**czytać – czytany, grać – grany, pisać – pisany, uczesać –
uczesany, wybrać – wybrany**

– glagoli kojih infinitivna osnova završava samoglasnikom *-e*, koji u oblicima prošloga vremena alternira u *-a*:

**przemyśleć – przemyślany, usłyszeć – usłyszany, widzieć –
widziany, zrozumieć – zrozumiany**

Sufiksadni morfem *-on-* dobivaju:

– glagoli kojih infinitivna osnova završava sufiksadnim morfemom *-i-* ili *-y-*:

**gonić – goniony, omówić – omówiony, przeprosić –
przepraszony, ruszyć – ruszony, wozić – wożony**
• **lubić – lubiany**

– glagoli kojih infinitivna osnova završava na *-ś* ili *-ź* i glagolima s infinitivnom nastavkom *-c*:

okraść – okradziony, pognieść – pognieciony, strzyc – strzyżony, upiec – upieczony, wieźć – wieziony, zawieźć – zawieziony, znaleźć – znaleziony

Sufiksalni morfem *-t-* dobivaju:

– glagoli kojih infinitivna osnova završava nazalnim samoglasnikom i pri tome *-q-* alternira u *-ę-*:

dać – dęty, kopnąć – kopnięty, wziąć – wzięty, zacząć – zaczęty, zamknąć – zamknięty, zmoknąć – zmoknięty

– glagoli sa suglasničkom skupinom u infinitivnoj osnovi (za osnovu se uzima 3. lice jednine u perfektu):

drzeć – darty, pożreć – pożarty, rozedrzeć – rozdarty, trzeć – tarty

– glagoli kojih prezentska osnova završava na *-j*:

kłuć – kłuli – kłuty, kryć – kryli – kryty, kuć – kuli – kuty, pić – pili – pity, szyć – szyli – szyty, umyć – umyli – umyty, zabić – zabyli – zabity

U glagolskih pridjeva koji završavaju na *-ony* i tvore se od glagola kojih prezentska osnova završava na: *-ci-*, *-dzi-*, *-si-*, *-zi-*, *-ści-* redovite su alternacije:

ci : c	rzucić – rzucony, zapłacić – zapłacony
dzi : dz	prowadzić – prowadzony
si : sz	przeprosić – przeproszony
zi : ź	wozić – wożony
ść : szcz	opuścić – opuszczony

Ta szafa jest wyrzucona.

Talerz jest umyty.

Wino jest wypite już przedwczoraj.

Glagolski prilozi – Imiesłowy przysłówkowe

Glagolski prilozi (imiesłowy przysłówkowe) su različni oblici koji se ne sklanjaju.

Razlikuju se:

- glagolski prilog sadašnji (imiesłów przysłówkowy współczesny)
- glagolski prilog prošli (imiesłów przysłówkowy uprzedni)

GLAGOLSKI PRILOG SADAŠNJI - IMIESŁÓW PRZYSŁÓWKOWY WSPÓŁCZESNY

Glagolski prilog sadašnji tvori se od prezentske osnove 3. lica množine nesvršenih glagola i sufiksalnoga morfema *-ąć*.

<p>pisać pisz + ąć – pisząc siedzieć siedz + ąć – siedząc śpiewać śpiewaj + ąć – śpiewając</p>
--

biegać – biegając, budować – budując, być – będąc, chodzić – chodząc, czytać – czytając, jechać – jadąc, jeść – jedząc, kibicować – kibicując, kopać – kopiąc, kraść – kradnąc, krzyczeć – krzycząc, mamrotać – mamrocząc, mieć – mając, móc – mogąc, pić – pijąc, pisać – pisząc, pomagać – pomagając, służyć – służąc, spacerować – spacerując, spoglądać – spoglądając, umieć – umiejąc, widzieć – widząc, zarabiać – zarabiając

Glagolski prilog sadašnji izražava radnju koja se odvija istodobno kao i radnja koju izriče glagol.

Jedząc kanapkę, czytał książkę.

Śpiewając piosenki włoskie, dobrze się nauczyła języka.

Oglądając film, zapisywała nowe słowa.

Gołąc się, zawsze patrzę w lustro.

**GLAGOLSKI PRILOG PROŠLI -
IMIESŁÓW PRZYSŁÓWKOWY UPRZEDNI**

Glagolski prilog prošli tvori se od perfektne osnove 3. lica jednine svršenih glagola muškoga roda kojoj se dodaje sufiksalni morfem *-wszy* ili *-lszy*.

**napisać napisa + wszy - napisawszy
pochwalić pochwali + wszy - pochwaliwszy
przynieść przyniós + lszy - przyniósłszy**

Ako osnova završava na samoglasnik, dobiva **sufiksalni morfem *-wszy***:

**napisać – napisał – napisawszy; obudzić się – obudził się
– obudziwszy się; posłuchać – posłuchał – posłuchawszy;
przejechać – przejechał – przejechawszy; sprzedać – sprzedał
– sprzedawszy; uspokoić się – uspokoił się – uspokoiwszy się;
włączyć – włączył – włączywszy; zacząć – zaczął – zacząwszy;
zaśpiewać – zaśpiewał – zaśpiewawszy**

Ako osnova završava na suglasnik, dobiva **sufiksalni morfem *-lszy***:

**pójść – poszedł – poszedłszy; przynieść – przyniósł –
przyniósłszy; usiąść – usiadł – usiadłszy; wychudnąć – wychudł
– wychudłszy; wytrzeć – wytarł – wytarłszy; znaleźć się –
znalazł się – znalazłszy się**

Glagolski prilog prošli izražava glagolsku radnju koja prethodi radnji izrečenoj predikatnim glagolom.

Pisząc pracę domową, Janek zasnął.

Napisawszy pracę domową, Janek zasnął.

Nosząc paczkę, spotkała nową sąsiadkę.

Przyniósłszy paczkę, spotkała nową sąsiadkę.

TRPNI GLAGOLSKI OBLIK – STRONA BIERNA

Trpni glagolski oblici tvore se od oblika glagola *być* i glagolskog pridjeva trpnog (imiesłów przymiotnikowy bierny) glavnoga glagola.

U infinitivnom obliku glagolski pridjev trpni je u instrumentalu: *być mytym, być czesany*. U ostalim oblicima glagolski pridjev je uvijek u nominativu: *Karol jest myty, Anna jest czesana*.

Trpni glagolski oblici tvore se i od svršenih i od nesvršenih glagola. Uz nesvršeni glagol stoji oblik glagola *być*, a uz svršeni glagol osim glagola *być* i glagol *zostać*. Glagol *zostać* rabi se u oblicima perfekta i futura.

Trpni oblik imaju samo prijelazni glagoli (czasowniki przechodnie).

Trpni glagolski oblici koji se tvore s oblicima glagola *być* imaju značenje osobine koja je proizašla iz djelovanja glavnog glagola. Oblici s glagolom *zostać* (postati) imaju procesualno značenje.

Prezent					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	jestem myty	jestem myta	-	jesteśmy myci	jesteśmy myte
2.	jesteś myty	jesteś myta	-	jesteście myci	jesteście myte
3.	jest myty	jest myta	jest myte	są myci	są myte

Perfekt					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	byłem myty	byłam myta	-	byliśmy myci	byłyśmy myte
2.	byłeś myty	byłaś myta	-	byliście myci	byłyście myte
3.	był myty	była myta	było myte	byli myci	były myte

Futur					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę myty	będę myta	-	będziemy myci	będziemy myte
2.	będziesz myty	będziesz myta	-	będziecie myci	będziecie myte
3.	będzie myty	będzie myta	będzie myte	będą myci	będą myte

Prezent					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	jestem umyty	jestem umyta	-	jestemy umyci	jestemy umyte
2.	jestes umyty	jestes umyta	-	jestecie umyci	jestecie umyte
3.	jest umyty	jest umyta	jest umyte	są umyci	są umyte

Perfekt					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	zostałem umyty	zostałam umyta	-	zostaliśmy umyci	zostałyśmy umyte
2.	zostałeś umyty	zostałaś umyta	-	zostaliście umyci	zostałyście umyte
3.	został umyty	została umyta	zostało umyte	zostali umyci	zostały umyte

Futur					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	zostanę umyty	zostanę umyta	-	zostaniemy umyci	zostaniemy umyte
2.	zostaniesz umyty	zostaniesz umyta	-	zostaniecie umyci	zostaniecie umyte
3.	zostanie umyty	zostanie umyta	zostanie umyte	zostaną umyci	zostaną umyte

POVRATNI OBLIK - STRONA ZWROTNA

Povratnost izriče povratna zamjenica *się* koja ne mijenja svoj oblik.

Neki su poljski glagoli samo povratni:

bać się, lękać się, modlić się, starzec się, śmiać się, uśmiechać się, wpatrywać się itd.

Neki glagoli ne mogu biti povratni:

boleć, chorować, czekać, czytać, iść, jechać, mieszkać, mówić, pić, pisać, pozdrowić, spać, śpiewać, tańczyć, usiąść, wejść, wyjść itd.

Neki glagoli mogu biti i povratni i nepovratni:

denerwować się – denerwować, martwić się – martwić, myć się – myć, mylić się – mylić, oglądać się – oglądać, ubierać się – ubierać, uczyć się – uczyć, zaczynać się – zaczynać

Prezent		
	Jednina	Mnożina
1.	myję się	myjemy się
2.	myjesz się	myjecie się
3.	myje się	myją się

Perfekt					
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	myłem się	myłam się	-	myliśmy się	myłyśmy się
2.	myłeś się	myłaś się	-	myliście się	myłyście się
3.	mył się	myła się	myło się	myli się	myły się

Futur					
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	umyję się będę się mył	umyję się będę się myła	-	umyjemy się, będziemy się myli	umyjemy się, będziemy się myły
2.	umyjesz się będziesz się mył	umyjesz się będziesz się myła	-	umyjecie się, będziecie się myli	umyjecie się, będziecie się myły
3.	umyje się będzie się mył	umyje się będzie się myła	umyje się będzie się myło	umyją się, będą się myli	umyją się, będą się myły

VID - ASPEKT

Glagolskim se vidom izražava svršenost odnosno nesvršenost glagolske radnje, stanja i zbivanja te se glagoli po vidu dijele na svršene (czasowniki dokonane) i nesvršene (czasowniki niedokonane). Većina glagola čini vidske parove (pary aspektowe): *brać – wziąć, mówić – powiedzieć, oglądać – obejrzeć, pisać – napisać, uczyć się – nauczyć się*.

Glagoli *być, mieć, musieć, spać, móc, umieć, wiedzieć, woleć, życzyć* nemaju svršeni parnjak.

Opreka svršenost : nesvršenost u poljskom je jeziku važna jer se prezentskim oblikom svršenih glagola izriče buduće vrijeme. Složeni se futur tvori samo od nesvršenih glagola.

Nesvršeni glagoli mogu biti:

- trajni (czasowniki duratywne)
- učestali (czasowniki iteratywne).

Svršeni se glagoli mogu tvoriti od nesvršenih i nesvršeni od svršenih. Svršeni se glagoli od nesvršenih glagola tvore prefiksacijom i sufiksacijom.

Nesvršeni se glagoli od svršenih tvore zamjenom sufiksalnoga morfema osnove svršenih glagola morfemima *-a-, -awa-, -ywa-, -owa-, -y-*.

1. prefiksacija:

z-, s-

budować – zbudować, gubić – zgubić, jeść – zjeść, martwić – zmartwić, marznąć – zmarznąć, mierzyć – zmierzyć, robić – zrobić, rozumieć – zrozumieć

chować – schować, klamać – skłamać, kończyć – skończyć, próbować – spróbować, pytać – spytać, tłuc – stłuc, topnieć – stopnieć, tracić – stracić

za-

czekać – zaczekać, dzwonić – zadzwonić, grać – zagrać, palić – zapalić, płacić – zapłacić, planować – zaplanować, pytać – zapytać, śpiewać – zaśpiewać, tańczyć – zatańczyć, telefonować – zatelefonować

na-

**karmić – nakarmić, lać – nalać, pisać – napisać, pić – napić,
rysować – narysować, uczyć się – nauczyć się, ostrzyć –
naostrzyć**

po-

**dziękować – podziękować, jechać – pojechać, liczyć – policzyć,
mylić się – pomylić się, myśleć – pomyśleć, prosić – poprosić,
solić – dosolić, szukać – poszukać, sprzątać – posprzątać**

u-

**całować – ucałować, gotować – ugotować, myć – umyć, piec –
upiec, słyszeć – usłyszeć, szyć – uszyć, tkać – utkać, tyć – utyć**

wy-

**drukować – wydrukować, pić – wypić, prać – wyprać, suszyć –
wysuszyć, zdrowieć – wyzdrowieć**

prze-

**czytać – przeczytać, straszyć – przestraszyć, żegnać się –
przeżegnać się**

o-

**gluchnąć – ogłuchnąć, golić – ogolić, publikować –
opublikować, okradać – okraść, ślepnąć – oślepnąć**

2. sufiksacja (promjena korijenskoga sufiksa)

-awa- -a-

dostawać – dostać, oddawać – oddać, sprzedawać – sprzedać

-owa- -i-

kupować – kupić

-ywa- -a-

**porównywać – porównać, przekazywać – przekazać,
zachowywać – zachować**

-ywa- -ą-
odpoczywać – odpocząć

-a- -i-/-y-
**pozwalać – pozwolić, ruszać – ruszyć, wprowadzać –
wprowadzić**

-a- -ną-
dmuchać – dmuchnąć, dźwigać – dźwignąć

-a- -e-
umierać – umrzeć

-y- -o-
spotykać – spotkać

-a- -i- (+ a : ó)
obracać – obrócić, wracać – wrócić

Međutim, vidski par tvore i glagoli različitih osnova:

**brać – wziąć, iść – pójść, kłaść – położyć, nieść – nosić, oglądać
– obejrzyć, odkładać – odłożyć, opowiadać – opowiedzieć,
przychodzić – przyjść, przyjeżdżać – przyjechać, siadać
– siąść, widzieć – zobaczyć, wkładać – włożyć, wyjeżdżać –
wyjechać, znajdować – znaleźć**

GLAGOLI KRETANJA - CZASOWNIKI RUCHU

Glagoli kretanja izriču pomicanje ljudi, životinja, predmeta ili prijevoznoga sredstva od jedne točke do druge, odnosno iz jedne točke u drugu, u nekom prostoru i vremenskom razmaku.

Glagoli kretanja u poljskom jeziku čine zasebnu skupinu u odnosu na ostale glagole.

Mogućnost izricanja razlike kretanja hodom ili prijevoznim sredstvom osnovno je razlikovno obilježje poljskih glagola kretanja.

Glagoli kretanja su specifična skupina jer se među nesvršenim glagolima javlja morfološka opozicija glagola vezana uz usmjerenost odnosno neusmjerenost kretanja. Usmjereno kretanje izriče se glagolima *iść*, *lecieć*, *nieść*, *płynąć*, *wieźć*, a neusmjerenost kretanje glagolima *chodźć*, *latać*, *pływać*, *nosić*, *wozić*.

Glagoli kretanja u poljskom jeziku razlikuju se kao:

- parne osnove (*iść* – *chodzić*, *jechać* – *jeździć*)
- vidski parnjaci (*przyjść* - *przychodzić*, *wyjechać* - *wyjeżdżać*).

Parne osnove glagola *iść* – *chodzić*, *jechać* – *jeździć* nisu vidski parnjaci.

Vidska opreka prisutna je tek u njihovim izvedenim oblicima, npr. *przyjść* – *przychodzić*, *wejść* – *wchodzić*.

Poljski se glagoli razlikuju s obzirom na:

1. način kretanja
2. vrstu kretanja i
3. smjer kretanja koji izriču.

Prema **načinu** kretanja glagoli izriču

1. kretanje hodom
2. kretanje prijevoznim sredstvom
3. kretanje prijevoznoga sredstva.

Prema **vrsti kretanja** razlikuju se glagoli koji izriču:

1. usmjerenost : neusmjerenost kretanje
2. jednokratno : višekratno kretanje.

Po **smjeru kretanja** glagoli se kretanja dijele na glagole koji izriču:

1. horizontalno
2. vertikalno
3. kružno kretanje
4. polukružno kretanje
5. koso kretanje.

Glagolom *iść* izražava se:

- jednokratno premještanje čovjeka i životinje od jednoga mjesta do drugoga isključivo hodom, *Marcin przed chwilą poszedł do sklepu.*, *Pies idzie do lasu.*
- jednokratno premještanje kopnenih, vodenih i zračnih prijevoznih sredstava: *Pociąg idzie tą trasą.* *Statek idzie do Rijeki.* *Samolot idzie do Zagrzebia.*
- kretanje sunca, krvi i mirisa: *Słońce idzie ku zachodowi.* *Krew idzie z nosa.* *Od morza idzie zapach.* (Moguće su i zamjene: *leci*, *cieknie*.)

Glagolom *chodzić* izražava se:

- višekratno premještanje čovjeka od jednoga mjesta do drugoga isključivo hodom: *Marcin chodzi do kina.*
- višekratno premještanje i prometovanje kopnenih i vodenih prijevoznih sredstava: *Tramwaj chodzi od Marszałkowskiej do Puławskiej.*, *Statek chodzi dwa razy dziennie.*

Glagolom *chadzać* izražava se:

- učestalo premještanje isključivo hodom: *Chadza do ogrodu zoologicznego (od czasu do czasu).*

Glagolom *jechać* izražava se:

- jednokratno premještanje od jednoga mjesta do drugoga prijevoznim sredstvom, putovanje automobilom: *Marcin jedzie samochodem.* *Ewa pojedzie pociągiem.*
- jednokratno premještanje prijevoznoga sredstva: *Autobus jedzie o 21.*

Glagolom *jeździć* izražava se:

- višekratno premještanje od jednoga mjesta do drugoga prijevoznim sredstvom: *Piotr i Iwona jeżdżą tramwajem do pracy.*
- upravljanje nekim prijevoznim sredstvom: *Marek jeździ samochodem.*

– višekратно premještanje ili prometovanje prijevoznih sredstava nekom stalnom trasom: *Tramwaje jeżdżą od Ilicy do Sawskiej.*

	iść	chodzić	chadzać	jechać	jeździć
Kretanje hodom	+	+	+	-	-
Kretanje vozilom	-	-	-	+	+
Kretanje (prometovanje) vozila	+	+	-	+	+
Iterativnost	-	+	+	-	+

Prefiksacijom glagola *iść* i *jechać* tvore se svršeni glagoli: *dojść, dojechać, przyjść, przyjechać*. Prefiksacijom glagola *chodzić* tvore se nesvršeni glagoli *chodzić – dochodzić*.

Izvedenice glagola *jeździć* tvore se također dodavanjem prefiksa i alternacijom samoglasnika *i* u samoglasnik *a*: *do + jeździć – dojeżdżać*. Oba su glagola nesvršenoga vida.

Poljskim se glagolima kretanja nesvršenoga vida poput preostalih glagola izriče prošlo, sadašnje i buduće vrijeme, dok glagoli svršenoga vida izražavaju samo prošlo i buduće vrijeme.

Prezent

iść

	Jednina	Mnożina
1.	idę	idziemy
2.	idziesz	idzicie
3.	idzie	idą

chodzić

	Jednina	Mnożina
1.	chodzę	chodzimy
2.	chodzisz	chodzicie
3.	chodzi	chodzą

chadzać

	Jednina	Mnożina
1.	chadzam	chadzamy
2.	chadzasz	chadzacie
3.	chadza	chadzają

jechać

	Jednina	Mnożina
1.	jadę	jedziemy
2.	jedziesz	jedziecie
3.	jedzie	jadą

jeździć

	Jednina	Mnożina
1.	jeżdżę	jeździmy
2.	jeździsz	jeździcie
3.	jeździ	jeżdżą

	Perfekt				
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	szedłem	szłam	-	szliśmy	szłyśmy
2.	szedłeś	szłaś	-	szliście	szłyście
3.	szedł	szła	szło	szli	szły

	Perfekt				
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	chodziłem	chodziłam	-	chodziliśmy	chodziłyśmy
2.	chodziłeś	chodziłaś	-	chodziliście	chodziłyście
3.	chodził	chodziła	chodziło	chodzili	chodziły

	Perfekt				
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	jechałem	jechałam	-	jechaliśmy	jechałyśmy
2.	jechałeś	jechałaś	-	jechaliście	jechałyście
3.	jechał	jechała	jechało	jechali	jechały

	Perfekt				
	Jednina			Mnożina	
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	jeździłem	jeździłam	-	jeździliśmy	jeździłyśmy
2.	jeździłeś	jeździłaś	-	jeździliście	jeździłyście
3.	jeździł	jeździła	jeździło	jeździli	jeździły

Futur					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę szedł	będę szła	-	będziemy szli	będziemy szły
2.	będziesz szedł	będziesz szła	-	będziecie szli	będziecie szły
3.	będzie szedł	będzie szła	będzie szło	będą szli	będą szły

Futur					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę chodził	będę chodziła	-	będziemy chodzili	będziemy chodziły
2.	będziesz chodził	będziesz chodziła	-	będziecie chodzili	będziecie chodziły
3.	będzie chodził	będzie chodziła	będzie chodziło	będą chodzili	będą chodziły

Futur					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę jechał	będę jechała	-	będziemy jechali	będziemy jechały
2.	będziesz jechał	będziesz jechała	-	będziecie jechali	będziecie jechały
3.	będzie jechał	będzie jechała	będzie jechało	będą jechali	będą jechały

Futur					
Jednina			Mnożina		
	m.r.	ż.r.	s.r.	m. (+os.)	m. (-os.), ż.r., s.r.
1.	będę jeździł	będę jeździła	-	będziemy jeździli	będziemy jeździły
2.	będziesz jeździł	będziesz jeździła	-	będziecie jeździli	będziecie jeździły
3.	będzie jeździł	będzie jeździła	będzie jeździło	będą jeździli	będą jeździły

Literatura:

- Bańko, Mirosław (2003): *Mały słownik wyrazów kłopotliwych*, PWN, Warszawa.
- Bańko, Mirosław (2002): *Wykłady z fleksji polskiej*, PWN, Warszawa.
- Barić, Eugenija (i sur.) (1995): *Hrvatska gramatika*, Školska knjiga, Zagreb.
- Bartnicka, Barbara i Halina Satkiewicz (1990): *Gramatyka języka polskiego dla cudzoziemców*, Wiedza Powszechna, Warszawa.
- Bąk, Piotr (1984): *Gramatyka języka polskiego*, Wiedza Powszechna, Warszawa.
- Bojar, Bożena (1979): *Opis semantyczny czasowników ruchu oraz pojęć związanych z ruchem*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa.
- Cieńkowski, Witold (1970): *Gramatyka języka polskiego dla cudzoziemców, Fleksja z ćwiczeniami*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa
- Doroszewski, Witold (1952): *Podstawy gramatyki polskiej*, Warszawa.
- Doroszewski, Witold (1958): *Słownik języka polskiego*, PWN, Warszawa.
- Dunaj, Bogusław (red.) (1996): *Słownik współczesnego języka polskiego*, Wilga, Warszawa.
- Garncarek, Piotr (2002): *Czas na czasownik*, Universitas, Kraków.
- Garncarek, Piotr (2009): *Liczebnik też się liczy*, Universitas, Kraków.
- Grzegorzczkova, Renata, R. Laskowski, H. Wróbel (ur.) (1998): *Gramatyka współczesnego języka polskiego, Morfologia I i II.*, PWN, Warszawa.
- Hamm, Josip (1935): *Poljski jezik, Čitanka i gramatika suvremenog poljskog jezika s kratkim riječnikom*, Izdanje poljsko - jugoslavenkog društva u Zagrebu, Zagreb.
- Holvoet, Axel (1986): *Aspekt i rodzaje czynności*, Poradnik Językowy 4, str. 237-246.
- Jadacka, Hanna (2006): *Kultura języka polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Janecki, Klara (2000): *301 Polish Verbs*, Barron's Educational Series, Inc, New York.
- Jaworski, Michał (1986): *Podręczna gramatyka języka polskiego*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.
- Język polski. Poradnik prof. Markowskiego*, Langenscheidt, Warszawa.
- Jodłowski, S. (1971): *Studia nad częściami mowy*, Warszawa.
- Kaleta, Zofia (1995): *Gramatyka języka polskiego dla cudzoziemców*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków.
- Klemensiewicz, Zenon (1986): *Podstawowe wiadomości z gramatyki języka polskiego*, PWN, Warszawa.

- Kłosińska, Katarzyna (ur.) (2004): *Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce*, Wydawnictwo Felberg Sja, Warszawa.
- Kozak, Kinga i Józef Pyzik (1990): *Ćwiczenia z gramatyki funkcjonalnej języka polskiego dla cudzoziemców I.*, Czasownik, Uniwersytet Jagielloński, Kraków.
- Kryżan-Stanojević, Barbara i Irena Sawicka (2007): *Ćwiczenia z fleksji języka polskiego dla cudzoziemców*, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń
- Laskowski, Roman (1997): *Czasowniki ruchu liniowego (czasowniki przemieszczania) w perspektywie kontrastywnej* (rukopis).
- Lehr-Splawiński, Tadeusz (1952): *Gramatyka języka polskiego*, Ossolineum, Wrocław.
- Marković, Ivan (2007): *Pridjev kao vrsta riječi oprimjerena hrvatskim* (doktorska disertacija, rukopis), Filozofski fakultet, Zagreb.
- Mędak, Stanisław (2004): *Słownik form koniugacyjnych czasowników polskich*, Universitas, Kraków.
- Mędak, Stanisław (2004): *Liczebnik też się liczy!*, Universitas, Kraków.
- Mędak, Stanisław (1997): *Słownik form koniugacyjnych czasowników polskich*, Universitas, Kraków.
- Mędak, Stanisław (2002): *Co z czym?*, Universitas, Kraków.
- Nagórko, Alicja (2000): *Zarys gramatyki polskiej*, PWN, Warszawa.
- Pintarić, Neda (1984): *Kategorija roda imenice u poljskom i hrvatskom književnom jeziku* (magistarski rad, rukopis), Filozofski fakultet, Zagreb.
- Pintarić, Neda (2000): Organizacija prostora u prefikslnih glagola hrvatskoga i poljskoga jezika, *Riječki filološki dani 3*, ur. M. Turk, Rijeka.
- Pintarić, Neda (2002): *Gramatika poljskoga jezika*, u: Poljsko-hrvatski rječnik, Školska knjiga, Zagreb.
- Polański, Kazimierz (ur.) (1999): *Encyklopedia językoznawstwa ogólnego*, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków.
- Pyzik, Józef (2000): *Przygoda z gramatyką. Fleksja i słowotwórstwo imion*, Universitas, Kraków.
- Rothstein, A. Robert (2007): Polish, u: *The Slavonic Languages*, ur. Bernard Comrie i Greville G. Corbett, Routledge, London - New York, str. 686 - 758.
- Saloni, Zygmunt (2002): *Czasownik polski. Odmiana. Słownik*, Wiedza Powszechna, Warszawa.
- Stadnikiewicz-Kerep, Jadwiga (1976): *Język polski. Kurs podstawowy*, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.

- Stefańczyk, Wiesław Tomasz (2007): *Kategoria rodzaju i przypadku polskiego rzeczownika. Próba synchronicznej analizy morfologicznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Stieber, Zdzisław (1979): *Zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich*, PWN, Warszawa.
- Strutyński, Janusz (1996): *Gramatyka polska*, Wydawnictwo „Księgarni Akademickiej”, Kraków.
- Szober, Stanisław (1959): *Gramatyka języka polskiego*, PWN, Warszawa.
- Szymczak, Mieczysław, ur. (1978): *Słownik języka polskiego, I-III*, PWN, Warszawa.
- Tokarski, Jan (1951): *Czasowniki polskie*, S. Arct, Warszawa.
- Tokarski, Jan (1978): *Fleksja polska*, PWN, Warszawa.
- Urbańczyk, Stanisław (ur.) (1978): *Encyklopedia wiedzy o języku polskim*, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk.
- Urbańczyk, Stanisław i Marian Kucala (ur.) (1999): *Encyklopedia języka polskiego*, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków.
- Weinsberg, Adam (1983): *Językoznawstwo ogólne*, PWN, Warszawa.
- Wróbel, Henryk (2001): *Gramatyka języka polskiego*, Spółka Wydawnicza „OD NOWA”, Kraków.
- Zgólkowa, Halina (1996): *Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny*, Kurpisz, Poznań.